

T.C
MUĞLA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

LİRİK ŞİİRLERDEKİ SÖZCÜK VE SÖZCÜK GRUPLARININ
ANLAMLARIYLA SESLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN VE
KAVRAMLAŞTIRMANIN TÜRKÇE EĞİTİMİNDEKİ YERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
YEŞİM TÜRKMEN

Tez Danışmanı
PROF. DR. MUSTAFA VOLKAN COŞKUN

HAZİRAN, 2010
MUĞLA

T.C.

MUĞLA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

LİRİK ŞİİRLERDEKİ SÖZCÜK VE SÖZCÜK GRUPLARININ
ANLAMLARIYLA SESLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN VE
KAVRAMLAŞTIRMANIN TÜRKÇE EĞİTİMİNDEKİ YERİ

Hazırlayan: YEŞİM TÜRKMEN

Sosyal Bilimler Enstitüsünce

“Yüksek Lisans”

Diploması Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 20.07.2010

Tezin Sözlü Savunma Tarihi : 24.06.2010

Tezin Danışmanı : Prof. Dr. M. Volkan COŞKUN

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Hatice ŞİRİN USER

Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Nilgün AÇIK ÖNKAS

Enstitü Müdürü : Prof. Dr. Nurgün OKTİK

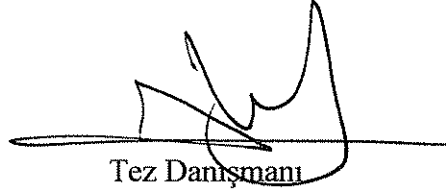
Haziran, 2010

MUĞLA

TUTANAK

Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 02/06/2010 tarih ve 488/16 sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Eğitim – Öğretim Yönetmeliği'nin 25/4 maddesine göre, Türkçe Eğitimi Bölümü Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Yeşim TÜRKMEN'in "Lirik Şiirlerdeki Sözcük ve Sözcük Gruplarının Anlamlarıyla Sesleri Arasındaki İlişkinin ve Kavramlaştırmanın Türkçe Eğitimdeki Yeri" adlı tezini incelemiş ve aday 24/06/2010 tarihinde saat 16.30, jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmasına dayanan tezini savunmasından sonra 50 dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek, tezin kabul olduğuna aybirligi... ile karar verildi.

Tez Danışmanı

Prof. Dr. M. Volkan COŞKUN

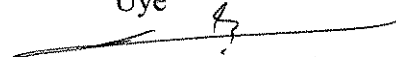
Üye

Doç. Dr. Hatice ŞİRİN ÜSER

Üye

Yrd. Doç. Dr. Nilgün AÇIK ÖNKAS

YEMİN

Yüksek lisans tezi olarak savunduğum “Lirik Şiirlerdeki Sözcük ve Sözcük Gruplarının Anlamlarıyla Sesleri Arasındaki İlişkinin ve Kavramlaştırmanın Türkçe Eğitimindeki Yeri” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlâk ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

20.09.2010

Yeşim TÜRKMEN

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU DOKÜMANTASYON MERKEZİ
TEZ VERİ GİRİŞ FORMU

YAZARIN

MERKEZİMİZCE DOLDURULACAKTIR

Soyadı: TÜRKMEN

Adı: Yeşim

Kayıt No:

TEZİN ADI

Türkçe: “Kelime ve Kelime Gruplarının Anlamlarıyla Onları Oluşturan Ses Değerleri İlişkisinin Türkçe Eğitiminde Öğrencilere Kazandırılması ”

Y.Dil: “The place of relation between meanings and sounds of words and word groups in Turkish Education”

TEZİN TÜRÜ: Yüksek Lisans

Doktora

Sanatta Yeterlilik

TEZİN KABUL EDİLDİĞİ

Üniversite : Muğla Üniversitesi

Fakülte : Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD

Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü

Diğer Kuruluşlar :

Tarih : 24.06.2010

TEZ YAYIMLANMIŞSA

Yayımlanmadı.

TEZ YÖNETİCİSİNİN

Soyadı, Adı: COŞKUN, M. Volkan

Unvanı : Prof. Dr.

TEZİN YAZILDIĞI DİL: Türkçe

TEZİN SAYFA SAYISI:163

TEZİN KONUSU (KONULARI) :

1. Lirik Şiirlerdeki Kelime ve Kelime Gruplarının Anlamlarıyla Sesleri Arasındaki İlişkinin ve Kavramlaştırmanın Tespiti

TÜRKÇE ANAHTAR KELİMELER:

1. Anlam
2. Ses
3. Kavramlaştırma

İNGİLİZCE ANAHTAR KELİMELER:

1. Meaning
2. Sound
3. Conceptualization

1. Tezimden fotokopi yapılmasına izin vermiyorum.
2. Dipnot gösterilmek şartıyla, tezimin bir bölümünün fotokopisi alınabilir.
3. Kaynak gösterilmek şartıyla, tezimin tamamının fotokopisi alınabilir.

Yazarın İmzası:

Tarih: 20/07/2010

ÖNSÖZ

Fonetik, seslerin kendilerine ait nitelik ve niceliklerini incelerken; semantik, gösteren ve gösterilen arasındaki ilişkiyi inceler.

Seslerin akıcılık, tonlu patlayıcılık, tonlu sızıcılık, tonsuz patlayıcılık, tonsuz sızıcılık gibi özellikleri bulunmaktadır. Örneğin “Kalem” sözcüğü üç ünsüzden oluşmuştur, sözcükte biri tonsuz patlayıcı ikisi akıcı olan ünsüz bulunmaktadır. Araştırmamızda kullandığımız Prof. Dr. M. Volkan COŞKUN’un Türkçenin Ses Bilgisi adlı kitabındaki ses değerlerini gösterir tabloya göre “Kalem” sözcüğünün puanı 69,9 dur.

“Kalem” sözcüğü herkes için yazı yazmaya yarayan araç olmakla birlikte okuyanın veya duyanın art ve eş zamanında bir takım çağrışımlar, duygular, düşünceler yaratır. Örneğin çok sevdiği uğurlu kalemini kaybeden birinde “kalem” sözcüğü üzüntüyü çağrıştırır veya yazı yazmayı seven, duygularını yazıyla ifade eden biri için kalem anlaşma aracıdır, sevinci çağrıştırır. Görüldüğü gibi insanlar duygu ve düşünce dünyalarına göre farklı varlıkları farklı şekillerde kavramlaştırabilirler. Üzüntü veya sevinç duygularıyla kavramlaştırılması; “Kalem” sözcüğünün aldığı puanı destekler mahiyettedir. Çalışmamızda kavramlar ile aldıkları puanlar arasındaki ilişki derinliğine incelenecek ve konu daha anlamlı hâle getirilecektir.

Çalışmamızda lirik şiirler; fonetik-semantik ilişkili olarak incelenecek ve kavramlaştırılmış sözcükler ile sözcüklerin aldıkları puanlar arasındaki uyum ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Araştırmamın her safhasında, değerli düşüncelerinden ve eserlerinden istifade ettiğim danışman hocam Prof. Dr. Mustafa Volkan COŞKUN’a, makale ve bildirilerinden faydalandığım Yrd. Doç. Dr. Nilgün AÇIK ÖNKAŞ ve Arş. Gör. Didem ÇETİN ile araştırmanın her aşamasında bana destek olan aileme gönülden teşekkür ederim.

ÖZET

Altmış dört lirik şiirin incelendiği çalışmamızda, şiirler konularına göre ilahî aşk, beşerî aşk, özlem, ölüm olarak gruplandırılmıştır. Bu şiirlerden on üçü ilahî aşk, on dördü beşerî aşk, on üçü eskiye özlem, on ikisi sevgiliye özlem ve on ikisi ölüm konulu şiirlerdir.

Araştırmamızda lirik şiirler, fonetik puanlama tablosuna göre değerlendirildikten sonra, duygu ve kavramlaştırma yönleriyle ele alınmıştır.

Şiirler; aldıkları puanlar, içerdikleri duygular ve olumlu olumsuz kavramlaştırmalar açısından ayrı ayrı ele alınmış, ulaşılan veriler neticesinde konuları açısından belirli sonuçlar elde edilmiştir

Şiirlerin aldıkları puanlarla, duygu ve kavramlaştırma dünyaları ilişkilendirilerek çeşitli sonuçlara ulaşılmıştır

Araştırmada, elde edilen veriler ve bulgular, şiirlerin aldıkları puanlarla içerdikleri duygu ve kavram dünyalarının birbiriyle ilişkili olduğunu göstermektedir.

ABSTRACT

In our study, in which sixty four poems are examined, poems are grouped according to their themes such as divine love, love, longing for the past, yearning for a human and death. 13 of these poems are about divine love, 14 of human love, 13 of longing for the past, 12 of longing for the lover and 12 of them are about death.

In our research, after lyrics had been graded according to phonetic grade tabloid, poems' conceptualization and sensation are examined.

Poems are examined individually according to their points, sensations that they include, and also positive and negative conceptualizations. Then owing to the attained datas, some specific outcomes about the themes are acquired.

With the points that the poems gained, the world of sensations and conceptualization are connected to each other and then we reached some diversified outcomes.

According to datas and findings gained from the research it is understood that the grades of the themes are related to the feelings, senses and also conceptualization of the poems.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖNSÖZ.....	1
İÇİNDEKİLER.....	2

BÖLÜM I

1. Giriş.....	3
1.1. Problemin Durumu.....	19
1.2. Alt Problemler.....	20
1.3. Araştırmanın Amacı.....	20
1.4. Araştırmanın Önemi.....	20
1.5. Varsayımlar.....	21
1.6. Sınırlılıklar.....	21

BÖLÜM II

KURAM ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2. Fonetik-Semantik	22
---------------------------	----

BÖLÜM III

YÖNTEM

3. Yöntem.....	27
3.1. Araştırma Modeli.....	27
3.2. Evren.....	27
3.3. Örneklem.....	27
3.4. Verilerin Toplanması.....	28
3.5. Verilerin Analizi.....	28

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

4. Bulgular ve Yorumlar.....	30
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	30
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	35
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	37
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	110
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	114

BÖLÜM V

ÖNERİLER VE SONUÇ

5.1. Sonuç.....	115
5.2. Öneriler.....	119
KAYNAKÇA.....	123
EKLER	
Ek-1: Olumlu-Olumsuz Kavramlaştırma Yüzdelelerini İçeren Şiirler.....	126
Ek-2: Aşk Adlı Şiirin Fonetik İnceleme Tablosu.....	163

BÖLÜM I

1.GİRİŞ

İnsanoğlu, doğumundan ölümüne kadar, hep sesle iç içedir. Sesler; anlam oluşumunu sağlayan en küçük yapı birimleridir. Sesler birleşerek heceleri, heceler kelimeleri, kelimeler kelime gruplarını, kelime grupları ve kelimeler ise cümleleri oluştururlar. İnsanoğlu, iletişim kurarken, düşüncelerini ve duygularını cümlelerle ifade ettiği için, cümlelerin yapı taşları olan seslere muhtaçtır. Sesler, canlı ve cansız tüm varlıkları, dünyayı anlamlandırmamızı sağladığı için yadırganamaz bir öneme sahiptir.

Dilimizin en küçük parçası olan sesler, belirli kurallar çerçevesinde oluşurlar, bu nedenle her birimin kendisine özgü özelliği bulunur.

Sesler, ünlü ve ünsüz olmak üzere iki grupta toplanır. Türkçemizde; 9'u uzun olmak üzere 21 ünlü, 25 tane de ünsüz vardır. Tabii ki; bu ünlü ve ünsüzler, oluşum yerleri, oluşum şekilleri, söyleyiş şekillerine göre farklı özelliklere sahiptirler. Bu özellikler, aşağıdaki tablolarda ayrıntılı biçimde gösterilmiştir:

1

		DİLİN BÖLÜMLERİNE GÖRE				
		ÖN ÜNLÜLER (İNCE)		ORTA ÜNLÜLER (KALIN)	ARKA ÜNLÜLER (KALIN)	
AĞZIN AÇIKLIĞINA GÖRE		DAR	GENİŞ	DAR	DAR	GENİŞ
DUDAKLARIN DURUMUNA GÖRE	DÜZ	i (:) e (:)	e (:) â (:)	ı (:)		a (:)
	YUVARLAK	ü (:)	ö (:)		u (:) û	o (:) o

¹ Volkan Coşkun, Türkçenin Ses Bilgisi, İstanbul 2008, s. 44

BOĞUMLAMA TARZI		BOĞUMLANMA YERİ								Gırtlak
		Dudak	Diş	Diş eti	Diş Eti	Diş Eti Ardı	Ön Damak	Orta Damak	Art Damak	
		Dudak	Dudak	Dil ucu	Dil önü	Dil önü	Dil ortası	Dil ortası	Dil arkası	
PATLAYICI	tonsuz	p		t		ç	k (ı,e,ü,ö,â)	k (ı)	k (u,o,a)	
	tonlu	b		d		c	g (ı,e,ü,ö,â)	g (ı)	g (u,o,a)	
SIZICI	tonsuz		f		s	ş				h
	tonlu		v		z	j				
AKICI	burun	m		n						
	titrek			r						
	Y. Ü.						y			
	yan			ince l kalın l						

Çalışmada, ünsüzlerin patlayıcılık, sızıcılık, akıcılık ve tonluluk, tonsuzluk özellikleri dikkate alınmıştır. Belirli şairlerden seçilmiş lirik şiirler fonetik-semantik ilişkili olarak incelenmiştir. Duygu, düşünce dünyası, hayaller, arzular, özlemler, üzüntüler en etkileyici biçimde şiirle ifade edilir. Duygu ve düşünce dünyaları arasında farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıklar, bireyler arasında olduğu gibi, bir bireyin farklı zamanlarda hissetlikleri, düşündükleri içinde geçerlidir. İşte bu farklılaşmaları verebilmek için, seslerin özelliklerinden faydalanılır.

Fonetik, sesleri inceleyen bilim dalıdır. Semantik ise; anlam üzerinde durur. Başta da ifade edildiği gibi, seslerin sahip olduğu nitelik ve niceliklerin, anlam üzerinde önemli bir etkisi vardır. Sesler, anlamı oluşturan en küçük yapı birimleridir.

“İnsanoğlu hayatının hemen hemen her anında ses ile iç içedir. İnsanoğlunun iştığı sesler, esas olarak harmonik ve harmonik olmayan türdendir. Ancak, bu iki türün

² Volkan Coşkun, Türkçenin Ses Bilgisi, İstanbul 2008, s. 78

karışımından meydana gelmiş seslerde de vardır. Ses, anlamlı sesler topluluğunun en küçük birimidir ve bu topluluğu oluşturan seslerin görevleri birbirinden farklıdır.

Seslerin oluşturduğu en küçük sesler topluluğuna hece denir. Hecelerin birleşmesinden kelimeler oluşur. Bazen bir hece tek başına kelime işlevini üstleneceği gibi, bazen de bir ses tek başına hece, hatta kelime işlevini üstlenebilir. Sesler, kendilerine has nitelikleri ve nicelikleriyle, anlamlı ses birimlerini oluşturmakla görevli en küçük birimlerdir ve dilde her biri çok değerlidir. Sesler, aynı zamanda anlamlı birimlerdir; kelimelerin oluşumunda, rastgele bir araya gelmemeleri ve kendilerine özgü nitelik ve niceliklerinin olması, onların birer anlamlı birim olduğunu göstermektedir. Fonetik-semantik ilişkili araştırmalar, bunu ortaya koymaktadır. Kelimelerin oluşumunda asıl etkili olan, seslerin sahip olduğu anlamlardır. Tabiatıta her şeyin bir anlamı vardır, onlara anlamlarını kazandıran, onları oluşturan en küçük anlamlı birimlerdir. Kelimelere de anlamlarını kazandıran, onların en küçük anlamlı birimleri olan seslerdir. Seslerin kelime yapımında görev almaları, onların anlamlı birer birim olmaları sebebiyledir. Anlamsız birimlerle, anlamlı birimler oluşturulamayacağı için, dildeki sesleri anlamsız olarak nitelendirmek doğru değildir. Kelimelere anlam kazandıran, seslerin sahip olduğu ayrı ayrı anlamlardır.”³

Şiir, hayatı ifade eder, farklı hayatların yansımalarını, farklı duyguları, şiirlerde buluruz. Bunun sebebi; şiirdeki kelimelerin anlamlarıdır. Bu anlamların bizde çağrıştırdıkları duyguları etkileyen en önemli unsurlardan biridir ses özellikleri.

Şiirde geçen kelimeler, içlerinde barındırdıkları seslere göre, belirli puanlar alırlar. Aldıkları puanlar, bizde çağrıştırdıkları duygulara göre değişiklikler gösterir. Aşağıda; sesleri fonetik açıdan incelememize yarayan tablo vermiştir.

³ Volkan Coşkun, Türkçenin Ses Bilgisi, İstanbul 2008, s. 27-28

	KELİMEDEKİ SES SAYISI									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	PUANLAR									
Akıcılar	100	50	33,3	25	20	16,7	14,3	12,5	11,1	10
V	90	45	30	22,5	18	15	12,9	11,3	10	9
Tonlu Sızıcı	70	35	23,3	17,5	14	11,7	10	8,8	7,8	7
Tonlu Patlayıcı	60	30	20	15	12	10	8,6	7,5	6,7	6
Tonsuz Sızıcı	15	7,5	5	3,8	3	2,5	2,1	1,9	1,7	1,5
Tonsuz Patlayıcı	10	5	3,3	2,5	2	1,7	1,4	1,3	1,1	1

➤ Tabloda görüldüğü gibi, sözcüklerde sadece sessizler incelenmiştir.

Bu konuda birkaç örnek vermek gerekirse:

Anlam açısından zıtlık taşıyan sözcükler:

anne/baba

“Anne ve baba kelimelerini ele alalım. Anne ve baba yaradılış olarak, şefkatli, korumacı ve merhametlidir. Bunları birbirinden ayıran, annenin duygularıyla; babanın ise, daha çok düşünceleriyle hareket etmesidir. Bu yönüyle bakıldığında, çocuk eğitiminde baba biraz daha otoriter ve katıdır.”⁵

⁴ Volkan Coşkun, Türkçenin Ses Bilgisi, İstanbul 2008, s. 260

⁵ Volkan Coşkun, Türkçenin Ses Bilgisi, İstanbul 2008, s. 260

“anne”

n	n
50	50
100	

“baba”

b	b
30	30
60	

“Baba kelimesinde 30’ar puanla değerlendirilen b ünsüzleri, patlayıcılık-tonluluk özellikleriyle otoriteyi temsil etmektedirler.”⁶

yürü-/otur-

“yürü-”

y	r
50	50
100	

“otur-”

t	r
5	50
55	

“Yürü-” kelimesi akıcılığı, hareketi ifade ederken, “otur-” kelimesi durağanlığı ifade eder, bu nedenle “yürü” kelimesinde iki akıcı ses bulunur. “Otur-” kelimesinde ise; bir akıcı bir tonsuz patlayıcı ses bulunmaktadır. “Yürü-” kelimesinin aldığı puan bu nedenle 100 iken, “otur-” kelimesinin aldığı puan 55 tir.

üretim/tüketim

⁶ Volkan Coşkun, Türkçenin Ses Bilgisi, İstanbul 2008, s. 260

“üretim”

r	t	m
33,3	3,3	33,3
69,9		

“tüketim”

t	k	t	m
2,5	2,5	2,5	25
32,5			

“Üretim” kelimesi yaratıcılığı, olumluluğu, başlangıcı ifade eder. “Tüketim” kelimesi ise; olumsuzluğu, bitirmeyi, sonu ifade eder. “Üretim”de iki akıcı ses, bir tonsuz patlayıcı ses bulunmaktadır. “Tüketim”de üç tonsuz patlayıcı, bir akıcı ses bulunmaktadır. “Üretim” 69,9 puan alırken, “tüketim” 32,5 puan almıştır.

kalem/kağıt

“kalem”

k	l	m
3,3	33,3	33,3
69,9		

“kağıt”

k	ğ	t
3,3	33,3	3,3
39,9		

“Kağıt” ve “kalem” sözcüklerine baktığımızda ise; “kalem” yazan, üreten bir cisimdir. “Kağıt” üzerine yazılan, “kalem”e araç olan bir cisimdir. “Kalem” sözcüğünde iki akıcı, bir tonsuz patlayıcı ses bulunmaktadır. “Kağıt” sözcüğünde; iki tonsuz patlayıcı, bir akıcı ses vardır. “Kalem” 69,9 puan alırken, “kağıt” 39,9 puan almıştır.

kadın/erkek

“kadın”

k	d	n
3,3	20	33,3
56,6		

“erkek”

r	k	k
33,3	3,3	3,3
39,9		

Kadın sözcüğü, narinlik ve duygusallığı anlatırken; erkek sözcüğü, güçlülük ve sertliği anlatır. “Kadın”da bir akıcı, bir tonlu patlayıcı, bir tonsuz patlayıcı vardır. “Erkek” sözcüğünde ise; bir akıcı, iki tonsuz patlayıcı bulunmaktadır.

git-/gel-

“gel-”

g	l
30	5
80	

“git-”

g	t
30	5
35	

“Git-” ayrılığı, ifade eder, uzaklaşma anlamındadır. “Gel-” ise; tam tersi yaklaşmak anlamındadır. “Git-”de bir tonlu patlayıcı, bir tonsuz patlayıcı vardır, sözcük 35 puan almıştır. “Gel-” sözcüğünde bir tonlu patlayıcı, bir akıcı ses vardır, 80 puan almıştır. Birbirinin tam zıttı olan bu iki sözcük arasında oldukça büyük bir fark vardır.

yaşam/ölüm

“ölüm”

l	m
50	50
100	

“yaşam”

y	ş	m
33,3	5	33,3
71,6		

“Ölüm” ve “yaşam” sözcüklerinde “ölüm” daha fazla puan almıştır. Eski Türkler ölümden sonra yaşama inandıkları için, ilahi aşk içerisinde tanrıya ulaşma anlamına gelen ölüm yaşamdan yüksek puan almıştır. “Ölüm” sözcüğünde iki akıcı ses vardır ve 100 puan almıştır. “Yaşam” sözcüğünde iki akıcı, bir tonsuz sızıcı ses vardır, 71,6 puan almıştır.

sevin-/üzül-

“sevin-”

s	v	n
5	30	33,3
68,3		

“üzül-”

z	l
35	50
85	

ağla-/gül-

“ağla”

ğ	l
50	50
100	

“gül”

g	l
30	50
80	

“Ağla-” “gül-”e göre olumsuzdur. “Ağla-” pişmanlık, merhamet, acıma duygularını bildirir, iki akıcı sestem oluşmuştur. Bu nedenle, 100 puan almıştır. “Gül-” ise; daha az etkileyicidir ve “ağla-” sözcüğündeki gibi etkileyici duyguları içerisinde bulundurmaz ve bir akıcı, bir tonlu patlayıcı sestem oluşmuştur. 80 puan almıştır. “Sevin-” ve “üzül-” sözcükleri de bu konuda aynı durumdadır. “Üzül-” sözcüğü etkileyiciliğinden dolayı 85 puan alırken “sevin” sözcüğü 68,3 puan almıştır.

dur-/koş-

“dur-”

d	r
30	50
80	

“koş-”

k	ş
5	7,5
12,5	

“Koş-” sözcüğü hızı belirtmesine rağmen; düzensizliği, yorgunluğu, gereğinden fazla hareketi içinde barındırır. “Dur” sözcüğünün anlam olarak bünyesinde daha fazla düzen vardır. “Koş” sözcüğünde bir tonsuz sızıcı, bir tonsuz patlayıcı vardır, 12,5 puan almıştır. “Dur” sözcüğünde bir akıcı, bir tonlu patlayıcı ses vardır, 80 puan almıştır.

Yukarıda incelenen “yürü” sözcüğü ise anlam açısından bu iki sözcüğün arasındadır, hem hareketi hem “dur”a göre hızı hem de “koş”dan fazla düzeni ifade eder, 100 puan almıştır.

savaş-barış

“barış”

b	r	ş
20	33,3	5
58,3		

“savaş”

s	v	ş
5	30	5
40		

“Barış” sözcüğü olumluluğu, sevinci, yapıcılığı, düzeltmeyi ifade eder, bir akıcı, bir tonlu patlayıcı, bir tonsuz sızıcı sestem oluşmuştur, 58,3 puan almıştır. “Savaş” sözcüğü, olumsuzluğu, yıkımı, üzüntüyü ifade eder, bir v, iki tonsuz sızıcı sestem oluşur ve 40 puan almıştır.

Genel-özel anlamlı sözcükler:

ben/biz/sen

“ben”

b	n
30	50
80	

“biz”

b	z
60	35
65	

“Ben” kavramı özeli ifade ederken, “biz” kavramı geneli ifade eder. “Ben” den “biz”e gidilir. Yani “ben” olmadan “biz” olmaz. Kişi önce kendi benliğini oluşturur, sonra “biz” kavramı oluşur. Bu nedenle “ben”, “biz”den fazla puan almıştır. “Ben” sözcüğünde bir tonlu patlayıcı, bir akıcı ses vardır. “Biz” sözcüğünde bir tonlu ses, bir tonlu sızıcı ses bulunmaktadır. “Ben” sözcüğü 80 puan almıştır. “Biz” sözcüğü 65 puan almıştır.

birey/toplum

“birey”

b	r	y
20	33,3	33,3
86,6		

“toplum”

t	p	l	m
2,5	2,5	25	25
55			

“Ben” den “biz”e gidişle yani; genelden özele gidişle ilgi bir örnek de “birey” ve “toplum” örneğidir. Bireylerin kendi benliklerini oluşturmadıkları takdirde, toplum benliği oluşmaz. Birey kendi kişiliğini olumlu olarak oluşturursa toplumda olumlu olur. Olumluluk ilk önce bireyden başlar.

“Birey” sözcüğünde bir tonlu patlayıcı, iki akıcı ses bulunmaktadır ve 86,6 puan almıştır. “Toplum” sözcüğünde iki tonsuz patlayıcı, iki akıcı ses bulunmaktadır ve 55 puan almıştır. “Birey” ve “toplum” sözcükleri arasında “ben” ve “biz” sözcüklerinde arasındakinden daha fazla fark bulunmaktadır.

seven/sevilen

“sevilen”

s	v	l	n
3,8	22,5	25	25
76,3			

“seven”

s	v	n
5	30	33,3
68,3		

Can ve canan da olduğu gibi “seven” ve “sevilen” sözcüklerinde de “sevilen” daha fazla puan almıştır. Herkes sever yalnız herkes sevilmez. Sevilmek daha zordur ve daha fazla emek ister; yani sevilmek daha değerlidir. “Seven” sözcüğünde bir akıcı, bir v ve bir tonsuz sızıcı ses vardır, 68,3 puan almıştır. “Sevilen” sözcüğü ise; iki akıcı, bir v, bir tonsuz sızıcı sesle 76,3 puan almıştır.

Olumsuzluk içeren –ma ve –sız ekleri bulunan sözcükler:

canlı/cansız

“canlı”

c	n	l
20	33,3	33,3
86,6		

“cansız”

c	n	s	z
15	33,3	3,8	17,5
69,6			

“Canlı” sözcüğü olumlu bir kavramdır ve “canlı” hareketi, nefes almayı, dünyayı çeşitli şekillerde etkilemeyi anlatır; iki akıcı, tonlu patlayıcı ses bulunmaktadır, 86,6 puan almıştır. “Cansız” sözcüğü, hareketsizlik ve etkisizlik aktarır; bir tonlu sızıcı, bir tonlu patlayıcı, bir tonsuz sızıcı ses vardır, 69,6 puan almıştır. “Cansız” sözcüğü olumsuzluk eki “-sız”ı alıp olumsuz olmuştur. “-sız” ekinde bir tonsuz sızıcı, bir tonlu sızıcı ses vardır. İncelenen örneklerde “-sız” ekinin sözcüğün puanını düşürdüğü tespit edilmiştir.

gerekli/gereksiz

“gerekli”

g	r	k	l
15	25	2,5	25
67,5			

“gereksiz”

g	r	k	s	z
12	20	2	3	14
51,5				

“Gerekli” ve “gereksiz” sözcüklerinde de “-sız” ekinin düşürücü etkisini görebiliriz.

yap-/yapma-

“yap-”

y	p
50	5
55	

“yapma-”

y	p	m
33,3	3,3	33,3
69,9		

Örneklere “-ma” olumsuzluk ekinin de “-sız” ın tersine bir akıcı sestem oluşması nedeniyle sözcüğün puanını yükselttiğini görürüz. Bu akıcılık “ma” ekinin yapılmaması gereken bir ifade, kesin bir uyarı anlamı içermesinden kaynaklanıyor olabilir.

bırak-bırakma

“bırak-”

b	r	k
20	33,3	3,3
56,6		

“bırakma-”

b	r	k	m
15	25	2,5	25
67,5			

Örneklere de anlaşılacağı gibi; kelimelerde; onların belirttiği hareket, duygusallık, yapıcılık, olumluk oranında puan artışı görülmüştür. Şiirlerde geçen kelimelerin puan değerleri de aynı şekilde hesaplanmıştır. Böylece; duygusallık bildiren lirik şiirlerde, akıcılık oranının daha fazla olduğunu söylemek mümkündür. İncelendiğinde lirik şiirlerde, konu farklılıklarında dahi, puan değişimi olduğu görülecektir.

Şiirlerdeki kelimelerin, mısraların ve dörtlüklerin puan hesaplaması yapılmış, konularına göre aldıkları puanlar bulunmuş ve farklı duygu dünyasına sahip şiirlerin arasındaki puan farklılıkları belirlenmiştir.

Şiirin fonetik açıdan incelenme aşamaları:

- Sözcüklerdeki ünsüzler tespit edilir.

- Bulunan sessizlerin özellikleri belirlenir.
- Bir sözcükte bulunan ünsüz sayısına ve ünsüzün özelliğine göre her sese puan verilir.
- Sözcükteki ünsüzlerin puan ortalaması bulunarak sözcüğün puanı belirlenir.
- Daha sonra her dizedeki sözcüklerin puan ortalamaları alınarak puan hesaplanır.
- Dize puanlarının ortalamaları alınarak dörtlüklerin puanları bulunur.
- Dörtlüklerin ortalaması alınarak şiirin puan hesaplaması yapılır.

Betimleme, kelimelerle resim yapma, kavramlaştırma, bu resimleri düşünce dünyasında çağrışımlarla canlandırma; şiir bütün bunlardan bir dünya yaratma işidir. Çağrışımlar, okuyanın art ve eş zamanını kapsadığından, her okuyan, aynı şiirde, farklı dünyalara ulaşır. Bu yüzden şiir, herkese kendisi için yazılmış gibi bir ileti verir.

Çalışmamızda; kavram alanları dikkate alınarak kelimelerin duygu ve düşünce dünyasına inilmiş, olumlu ve olumsuz yaklaşımlar ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Kelimeler yanlarına gelen başka kelimelere bağlı olarak olumlu veya olumsuz anlam kazanırlar. Örneğin; “Acı değil.” cümlesindeki “değil” kelimesi olumsuzluk ifade eder. “Acı” kelimesi de olumsuzluk ifade ettiği için iki olumsuz kelime yan yana gelince “tatlı” kelimesi gibi olumluluk ifade eden bir kelime ortaya çıkar. Şiirlerde böyle kullanımlar bulunmakla birlikte, “Acıyla güçlendim.” cümlesinde olduğu gibi olumsuz bir kelime almadan olumlu özellik kazanmış ifadeler de bulunmaktadır. Bu bize, şiirlerin kavram açısından ne kadar zengin olduğunu ve yorumlama açısından da ustalık gerektirdiğini anlatır.

Çalışmamızda, şiirlerdeki olumlu ve olumsuz olarak kavramlaştırılan kelimelerle, bunların yüzdeler oranları bulunmuş ve hesaplamalar sonucunda, şiirlerdeki olumlu ve olumsuz olarak yapılan kavramlaştırma oranları arasındaki farklılıklar ortaya konmuştur.

Çalışmada, altmış dört lirik şiir incelenmiştir. Bu şiirler, konularına göre; ilahî aşk (13), beşerî aşk (14), eskiye duyulan özlem (13), sevgiliye duyulan özlem (12) ve ölüm (12) konulu şiirler olarak sınıflandırılmış ve şiirler, ses değerleriyle anlam dünyaları arasındaki ilişkiler bakımından incelenmiştir.

1.1. Problemin Durumu

“Türkçedeki sesleri, melodik, yarı melodik ve melodik olmayan sesler olmak üzere üze ayırabiliriz. Melodik sesler kulağa en hoş gelen seslerdir. Bu sesler insanlarda, farkında olsun veya olmasınlar, estetik bir duygu oluşturmuşlardır. Dil bilincine sahip, dile sevgi ve saygı gösteren insanlar, bu duyguyu daha yoğun yaşarlar. Melodili olmayan seslerin ürettikleri dalgalar, melodik ve yarı melodik olan sesler gibi düzenli olmadığı için, sürekli bu seslere maruz kalmak insanı rahatsız eder.

Diller zaman içinde gelişirler, ancak bu, belirli şartlara bağlıdır. Bu şartların başında, o dili konuşanların edebi eserlerle bilimsel eserler üretecekleri beceride olmaları gerekir. Toplumdaki insanlarda böyle bir beceri yoksa, o dilin estetikleşmesi ve gelişmesi beklenemez. Böyle bir dil, insanlar arasında anlaşılma sağlayan, daha doğrusu günlük karşılıklı konuşmalar yapılmasına imkan veren bir dil olmaktan öteye geçmez. Böyle dillere sahip olan toplumlar olarak addedilir.

Türkçenin gelişmesini sağlayan, tarih içinde ona sahip çıkan ve onu seven insanların varlıklarıdır. Bunlar, estetik ve anlamlı duygulara sahip insanlar olup, her zaman hem dille barışık olmuş, hem de anlamı-dil-estetik ilişkisini kurabilmişlerdir. Verdikleri eserleri de bu ilişkiler doğrultusunda biçimlendirmişler, meydana getirmişlerdir.

Canlı ve cansız varlıkları adlandıranlar, dil bilinçli insanlardır. Dil bilinçsiz insanların bu görevi doğru yapması imkânsızdır. Bir nesneyi adlandırırken, onun hissettirdikleri, düşündürdükleri, sahip olduğu nitelikler son derece önemlidir. Bütün bunları dikkate alarak nesneyle kurulan iletişim, onun doğru adlandırılmasını sağlar. O hâlde anlamlandırmada sesler, en üst seviyede rol oynar. Onlar olmaksızın varlıkları adlandırmak mümkün değildir. O zaman insan oğluna düşen görev, sesleri seçmek ve bir araya getirerek dizmektir. Tabii bunun rastgele olmayacağı da muhakkaktır.”⁷ Şiirlerde kullanılan sözcükler bu nedenle özellikle seçilmiş, anlatılmak istenen duygu yoğunluğunu bünyesinde barındıran sözcüklerdir. Şairler, estetik duygusu gelişmiş, dil bilinci bulunan kişilerdir.

⁷ Volkan Coşkun, Türkçenin Ses Bilgisi, İstanbul 2008, s. 257-258

Bu doğrultuda problem cümlesi “Lirik şiirlerde konu açısından, içerisinde barındırdıkları duygular ve kavramlaştırmalardaki değişiklikler, şiirlerin fonetik puanlarında bir farklılık yaratır mı?” şeklinde belirlenmiştir.

1.2. Alt Problemler

- a) Lirik şiirlerde, ilahi aşk konulu şiirlerin, sevgiliye sevgi konulu şiirlerin, eskiye özlem konulu şiirlerin, ölüm konulu şiirlerin puan ortalaması kaçtır?
- b) Şiirlerde hangi duygular bulunmaktadır ve bu duyguların şiir puanlarına etkisi nasıldır?
- c) Şiirlerde ne tür kavramlaştırmalar bulunmaktadır, olumlu-olumsuz kavramlaştırmaların şiir konularına göre dağılımı nedir?
- d) Şiirlerdeki kavramlaştırma tezatlarının konulara göre dağılımı ne orandadır?
- e) Kavramlaştırma ve ses özellikleri arasındaki ilişki ne düzeydedir?

1.3. Çalışmanın Amacı:

Araştırmanın amacı, ses özelliklerinin, sözcüklerin ve sözcük gruplarının oluşumları üzerinde ne kadar etkili olduğunun savunulmasıdır. Bu çalışma ile ses özellikleri ilişkisinin öğrencilere kavratılmasının önemi tartışılacaktır. Ses özelliklerinin yeterince bilinmesi, parçalarüstü anlam bilgisinin dolayısıyla vurgu, ton, ezgi, durak gibi birimlerin kavratılmasını sağlayacak ve etkili, olumlu iletişimin gerçekleştirilmesini sağlayacaktır.

1.4. Çalışmanın Önemi:

İletişim çok boyutlu bir olgudur. Bu olgunun iki önemli boyutu da fonetik ve semantiktir. Olumlu iletişim açısından bu iki boyut arasındaki bağlantıları tespit etmek gerekir. Araştırmamızda fonetik-semantik ilişkisi bir bütün olarak ele alınmıştır.

Araştırma, ülkemizde alanında ilk olması nedeniyle, fonetik-semantik ilişkili kavramlaştırmayı vurgulaması açısından önem arz etmektedir.

1.5. Varsayımlar

- a.** Araştırma için belirlenen örneklemin, evreni temsil etmek için yeterli olduğu,
- b.** Araştırma için belirlenen örneklemin, öğrenci düzeyine uygun olduğu varsayılmıştır.

1.6. Çalışmanın Sınırlılıkları:

Araştırma; konu, derinliğine ve genişliğine çok kapsamlı olduğu için sadece lirik şiirlerle sınırlı tutulmuştur.

BÖLÜM II

KURAM ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2. FONETİK-SEMANTİK

Umduğun inceliğe inmiyorsa söz
Çekil suskunluğun tünelerine
Ucuz etme anlamı.

(Şükrü Erbaş, Aykırı Yaşamak, s.28)

İnsanlar, tarihin ilk çağlarından itibaren birbirleriyle anlaşmak için çeşitli araçlar kullanmışlardır. İlk başta resimler ve çeşitli işaretlerle anlaşmaya çalışan insanoğlu, daha sonra bunların yetersizliği sonucu, değişik sesli ifadelerle iletişim kurmuştur. Bu iletişim, insanoğlunu doğadaki diğer canlılardan ayıran yegâne olgudur. Zamanla; farklı sesler, farklı olguları dolayısıyla farklı anlamları ifade etmeye başlamıştır. İşte bu ortamda doğan, çeşitli aşamalardan geçerek gelişen ve hâlâ gelişmekte olan diller ortaya çıkmıştır. “Dil” kavramı için çeşitli tanımlar yapılmıştır:

“Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendi kanunları içinde yaşayan ve gelişen canlı bir varlık, milleti birleştiren, koruyan ve onun ortak malı olan sosyal bir müessese, seslerden örülmüş muazzam bir yapı; temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar sistemidir.” (Ergin, 2002 :13)

“Dil, düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, çok yönlü, çok gelişmiş bir dizgedir.” (Aksan, 2003 : 55)

“İnsanların duygu, düşünce ve isteklerini anlatmak, birbiriyle iletişim kurmak amacıyla kullandıkları, sesli ya da yazılı göstergeler dizgesine dil denir.” (Bilgin, 2006 : 1)

“Dil, insanlara özgü, insanların arasındaki anlaşmayı konuşma yoluyla gerçekleştiren doğal bir araç, kökleri karanlık dönemlere dayanan bir dizge; kendine özgü kuralları bulunan, gelişimi, değişimi bu kurallara göre işleyen canlı bir varlık; seslerden örülmüş sosyal bir yapıdır” (Kükey, 2003 : 5)

Görüldüğü gibi bütün tanımlarda ses ve anlam ilişkisinden bahsedilmektedir. Ergin’in dediği gibi dil, “seslerden örülmüş muazzam bir yapıdır” ve bu yapı, içerisinde her toplum için farklı farklı anlam zenginliklerini barındırır. Bu zenginliklerinin keşfedilebilmesi için ses yapılarının yeterince özümsemesi gerekmektedir. Anlamın umulan inceliğe, güzelliğe ulaşması için ses özellikleri tam anlamıyla kavranmalıdır. Anlam bir sandık dolusu hazinedir. Sesler ise; bu hazineye ulaşmamızı sağlayan hazine haritalarımız.

Fonetik ve semantik alanında birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmaların tarihçesine bakacak olursak:

“Fonetik sahasında verilen ilk eser, M. Ö. VI. Yüzyılda Saunaka’nın yazmış olduğu Rig-Veda-Prätisākhyā adlı dini eserdir. Saunaka, bu eserinde Sanskritçenin fonetiğini kaleme almıştır. Fonetik’in başlangıç dönemlerinde, Eski Mısırlılar da ses ile ilgili araştırmalarda bulunmuşlardır. Fonetik araştırmalar, başlangıç dönemlerinde dini eserlerin doğru olarak okunabilmesi maksadıyla yapılmıştır.

Yine fonetik’in ilk dönemlerinde Yunanlılar konuşma, ses eğitimi ve geliştirilmesi konularında çalışmalar yapmışlardır. Meselâ; M. Ö. 6. yüzyılda Pythagoros ve Antik Çağda Hipokrates, sesin akustik ve psikolojik özellikleri hakkında önemli araştırma ve çalışmalar yapmışlardır. Antik Çağda, Marc Aurels, ses yolu ve sinir sistemi hakkında ciddi araştırmalarda bulunmuştur. Fonetik sahasında ilk sistematik çalışmayı ise; Romalı Doktor Galen, M. S. 150 yılında yapmıştır.

Orta Çağda, yan, duraklama döneminde ise, Batı’da fonetik sahasında önemli hiçbir çalışma yapılmamıştır. Bu dönemde Araplar, ses ile ilgilenmiş, fakat bu da uzun süreli olmamıştır.

Rönesans döneminde, Leonardo da Vinci, seslenim yani fonasyon (< fonation) ve söyleyiş, yani artikulasyon (< artikulation)'a katılan organların kesitlerini yayımlamış; De humani corporis fabrica adlı eserinde ise, fonasyon organlarının mükemmel bir çizimini yapmıştır. XVI. Yüzyılda yaşamış olan Danimarkalı araştırmacı Jakob Madsen Ârus, Yeni Çağın ilk fonetikçilerindendir. Ârus, De literis libni du adlı çalışmasında, sistematik olarak seslerin oluşum ve boğumlanma yerlerini göstermiştir. Yine aynı çağda yaşamış olan İngiliz Profesör J. Wallis, 1603 yılında yayımladığı Grammatica Linguae Anglicanae adlı eserinde insan seslerini tasnif etmiştir. Psikolojik fonetik konusunda ilk araştırma yapan bilim adamı ise, Hieronymus Fabricius olmuştur. Hieronymus Fabricius, 1601 yılında ses tellerinin fonksiyonlarını tespit etmiştir. 1700 yılında ise, Johann K. Amman isimli bir bilim adamı, Dissertatio de loquela adlı eserinde seslerin boğumlanma ve oluşum yerlerini, bunları gerçekleştiren organları tespit ederek, ünlüler, ünsüzler ve yarı ünlüleri gruplandırmıştır. A. Von Hallers'in 1761 yılında yayımladığı Elementa physiologia adlı eseri, fonetik sahasında yazılmış ilk kitaplardandır. Joshua Steele ise, 1775 yılında Londra'da ezgi ve vurguyla ilgili çalışmalar yapmıştır. 18. yüzyılda Euler, suni bir alet yaparak a, e, i, o, u seslerini üretmeyi başarmıştır. 1781 yılında onun öğrencisi olan Christian Gottlieb Kratzenstein, hocasının yaptığı bu sistemi mükemmel bir şekilde geliştirmiştir. Hofrat Wolfgang von Kempelen, 1769 yılında itibaren üzerinde çalıştığı konuşan makinesini 1791'de Mechanismus der menschlichen Sprache adlı eserinde tanıtmıştır. H. W. von Kempelen'in ürettiği bu makine, isole edilmiş sesleri çıkarmanın yanı sıra, kelime ve kısa cümleleri de üretebilmekteydi. XVI. yüzyılda birçok bilim akademisi sistematik olarak fonetikle ilgilenmiştir. Bunlardan ilki, Fransız Bilimler Akademisidir. Bu oluşumu ve yapay konuşma cihazları konusunda araştırmalar yapılmışlardır.

Alexander Melville Bell, 1867 yılında yayımladığı Visible Speech adlı eserinde konuşma seslerini yazıya geçirerek bir fonetik yazı alfabesi geliştirmeye çalışmıştır. Hellwag, 1871 yılında Tübingen' de Dissertatio in augularis physiologico-medica de formantione loquela adlı eserinde ilk ünlü üçgenini yayımlamıştır. Bu üçgenin köşe noktalarındaki ünlüler, günümüzde olduğu gibi i, a, u ünlüleridir.

XX. yüzyıla gelindiğinde, fonetikte çok büyük gelişmeler kaydedilmiştir. 1900 yılında Gottstein ve 1902 yılında Blix, kimografla ilgili çalışmalar yapmışlardır. 1907 yılında, E. A. Meyer tarafından değişik seslerin oluşum ve boğumlanma yerleri röntgenle tespit edilmiştir.

1908 yılında ise, Gutmann, fonograf yardımıyla duyma ve anlama konularında çok kapsamlı araştırmalar yapmıştır. 1910 yılında yine Gutmann, sesin şiddetini ölçme konusunda önemli araştırmalarda bulunmuştur.

1920'li yıllara gelindiğinde, fonetik araştırmalarda kullanılan bütün teknik cihazlar imal edilmiş bulunuyordu. Bundan sonraki çalışmalar ise, bu aletlerin geliştirilmesi yönünde olmuştur. M. Hepe, 1928 yılında Berlin'de bastırıldığı Lautzeichen und ihre Anwendung in verschiedenen Sprachgebieten adlı eserinde ilk fonetik alfabe yayımlamış ve bu alfabe, 1949'da çıkarılan ilk uluslararası fonetik alfabenin temelini teşkil etmiştir.

1940'lı yıllarda elektroakustikteki gelişmeler neticesinde, fonetikle ilgili bütün cihazlar elektronik donanımlı olmaya başlamış ve bu gelişmeler II. Dünya Savaşından sonra daha da hızlanmıştır.

Türkiye'de ise fonetik ve deneyli fonetik alanındaki ilk kitapları Necip Üçok, Muzaffer Tansu ve Nevin Selen yayımlamıştır.

19. yüzyılda, fonetik araştırma ve buluşlarda, % 40 oranında bir katkıyla Almanya başı çekmiştir. Onu sırasıyla % 30'la Fransa, % 15 ile İngiltere, % 3,3' le Amerika Birleşik Devletleri, yine % 3,3 ile Avusturya, % 2,8 ile Hollanda, %2 ile Danimarka, % 0,8 ile İtalya ve Belçika izlemiştir. Günümüzde ise, yine Alman asıllı bilim adamları fonetik araştırmalarda başı çekmektedir.”⁸

Sesin anlamla etkileşimi konusunda çok fazla çalışma yoktur. Birkaç tez haricinde, genelde, yansıma sözcüklerin bu konuda önemli örnekler teşkil ettiği düşünülmektedir. H. Zülfikar'ın “Türkçede Ses Yansımaları Kelimeler” adlı çalışması buna örnek teşkil etmektedir. Çalışmamız, yukarıda bahsedilen çalışmadan farklı olup, yansımaları sözcükler dışındaki sözcükler ele alınmıştır.

Fonetik, kendine özgü kuralları ve özellikleri içerisinde çok yapıları bir sistem olan seslerin geçirdiği değişimleri incelerken; semantik ise, bu seslerden oluşan anlamlı yapıları

⁸ Volkan Coşkun, Türkçenin Ses Bilgisi, İstanbul 2008, s. 23-24

inceler. Fonetik ile semantik arasında ilişki kurulursa bu ilişki beraberinde etkili ve olumlu iletişimi getirir.

Fonetik Bilgisi + Anlam Bilgisi = Etkili ve Olumlu Bir İletişim

Görüldüğü üzere; dilbilimde, fonetik ve semantik ayrı ayrı incelenmekle beraber bir bütündür. Yaşantımızda, her an seslerle iç içe bulunmaktayız. Duygularımızı, düşüncelerimizi, içinde bulunduğumuz durumu, isteklerimizi kısaca kendimizi bu seslerin oluşturduğu sözcüklerle ifade etmekteyiz. “Sözcük, bir düşünce-ses birleşimidir. Öyleyse; sözcüğün, anlam bilgisiyle ve ses bilgisiyle ilgili iki yönü vardır.” (Bilgin, 2006 : 25)

Fonetik, seslerin kendilerine özgü nitelik ve niceliklerini incelerken; semantik, ifade eden ve ifade edilen arasındaki ilişkiyi inceler.

Çalışmamızdaki ana amaç, sözcüğün bu iki yönünün birbiriyle nasıl bağlantılı olduğunu ve ses özelliklerinin anlamın oluşumunda nasıl etkili olduğunu ortaya koymaktır. Öğrencilerin, ses özelliklerini yeterli düzeyde bilmesi, onların sözcükleri kullanırken, sözlü ve yazılı iletişimde, yanlışlar yapmaları engelleyecek, dilin doğru kullanımı, dolayısıyla olumlu iletişim açısından fayda sağlayacaktır.

BÖLÜM III

ÇALIŞMANIN YÖNTEM MODELİ

3.1. Araştırmanın Yöntem Modeli

Araştırmada, doküman incelemesi yöntemi ve betimsel yöntem kullanılmıştır.

3.2. Veri Toplama Tekniği

Çalışmada doküman incelemesi bölümünde; çeşitli şairlerden lirik şiirler seçilmiş ve bu şiirler konularına göre sınıflandırılmıştır. Seçilmiş şiirlerdeki sözcükler ve sözcük grupları, fonetik-semantik ilişkili olarak incelenmiştir. Fonetik açıdan incelemede puanlama tablosu esas alınmıştır. Semantik açıdan incelemede ise; kavramlaştırmalar ve şiirlerdeki duygu aktarımının şiirlerin puanları üzerine etkilerine bakılmıştır. Daha sonra elde edilen fonetik - semantik verilerle sonuçlara ulaşılmıştır.

3.3. Evren

Araştırmamızın evrenini, altmış dört lirik şiir oluşturmaktadır. Araştırmaya Türk Edebiyatındaki lirik şiirlerin tamamının alınması mümkün olmadığından örneklem grubu oluşturulmuştur.

3.4. Örneklem

Araştırmamızın örneğini, altmış dört lirik şiir içerisindeki ilahî aşk, sevgiliye duyulan aşk (beşerî aşk), sevgiliye özlem, eskiye özlem ve ölüm konulu şiirler ve bu şiirlerdeki olumlu-olumsuz kavramlaştırılan sözcükler oluşturmaktadır.

Şiir Konuları	Şiir Sayıları
İlahî aşk	13
Beşerî Aşk	14
Sevgiliye Özlem	12
Eskiye Özlem	13
Ölüm	12

Şiir Konularına Göre Şiir Sayılarını Gösteren Tablo

3.5. Verilerin Toplanması

İlgili kaynaklar taranarak lirik şiirlerin tespiti yapılmıştır. Bulunan lirik şiirler konularına göre beş grupta toplanmıştır.

3.6. Verilerin Analizi

Çalışmada ilk aşamada farklı şairlerden seçilmiş altmış dört şiir konularına göre beş grupta toplanmıştır.

Kaynak taraması sonucu elde edilen şiirlerdeki mısralardan elde edilen sonuçlar; frekans ve yüzde gösterir tablolarla ifade edilmiş, uygulama düzeyinde elde edilen sonuçlar, frekans olarak gösterilmiş; anlam yönüyle incelenmiştir.

Sonraki aşamada, her şiir ayrı ayrı içerdiği duygular açısından incelenmiş ve bu duygular ile puanlama arasındaki bağlantılara ulaşılmış bu ilişkiler konular açısından tek tek incelenmiştir.

En son aşamada ise her şiir kavramlaştırma açısından incelenerek, şiirlerdeki olumlu-olumsuz kavramlaştırmalar bulunmuş, kavramlaştırma tezatlarına değinilmiştir.

Kavramlaştırmalar, Őirlerin içerdikleri duygular, Şiir puanları ve konuları arasındaki ilişkiler ayrıca ifade edilmiştir.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, şiirlerin fonetik-semantik açıdan incelenmesi sonucu bulunan veriler aktarılmış ve bu verilerle ilgili yorumlarda bulunulmuştur.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Şiirlerin Aldıkları Puanlar:

Ölüm Konulu Şiirler (71,93)

Ölüm-83,24 (C. SÜREYYA)

Ölüm-81,56 (Ö. ASAF)

Ölü-79,71 (A. K. TECER)

Ölüler-76,28 (N.F KISAKÜREK)

Ölü-71,83 (F. H. DAĞLARCA)

Bir de Bakmışım ki Ölmüşüm-70,26 (C.S. TARANCI)

Var Git Ölüm-69,95 (KARACAOĞLAN)

Son Beklediğim-68,89 (F.N. ÇAMLİBEL)

Sessiz Gemi-68,48 (Y.K. BEYATLI)

Ölüme Yakın-65,34 (O. V. KANIK)

Unutmak-64,31 (B. NECATİGİL)

Ölü-63,36 (M. C. ANDAY)

Sevgiliye Duyulan Özlem Konulu Şiirler (70,31)

Hasret 01-78,68 (N. H. RAN)

Çaresiz-74,75 (Ü. Y. OĞUZCAN)

Gizlice Sevgilim-73,32 (A. BEHRAMOĞLU)

Üçüncü Şahsın Şiiri-71,47 (A. İLHAN)

Hasret-70,27 (F.H. DAĞLARCA)

Boşuna-69,03 (A. İLHAN)

Ayıp-68,92 (A. KARAKOÇ)

Sen Yoksun ki-68,91 (C. S. TARANCI)

Bekleyeceğim-68,28 (A. H. TANPINAR)

Bitti O Sevda-67,11 (E. CANSEVER)

Giden Gelmez-66,94 (Y. Z. ORTAÇ)

Sen Yoksun-66,10 (A. İLHAN)

İlahi Aşk Konulu Şiirler (68,08)

Gel Gör Beni Aşk Neyledi-74,66 (Y. EMRE)

Haber Eylen Aşıklara-74,32 (Y. EMRE)

Aşk Ver Bana-74,07 (Y. EMRE)

Nerdesin-73,14 (A. K. TECER)

Aşk-71,67 (N.F. KISAKÜREK)

Bana Seni Gerek Seni-68,72 (Y. EMRE)

Hak Bizi Yoktan Var Etti-68,22 (P. S. ABDAL)

Allahım Bu Vuslatı Hicran Etme-66,84 (MEVLANA)

Evvel Allah Ahir Allah-66,71 (KARACAOĞLAN)

Aşk -64,33 (Y. EMRE)

Allah Derim-63,82 (N. F. KISAKÜREK)

Hep O-60,92 (MEVLANA)

Aşk-57,71 (N.F. KISAKÜREK)

Eskiye Özlem Konulu Şiirler (67,39)

Özleyen-73,2 (Y.K. BEYATLI)

Ah! Neydi Benim Gençliğim-71,71 (O. V. KANIK)

Hatıralar-71,09 (C. S. TARANCI)

Hatırlatan-70,89 (Y. K. BEYATLI)

Yanarım-68,55 (F. N. ÇAMLIBEL)

Geçen Zaman-67,55 (Z.O. SABA)

Gençlik Böyledir İşte-67,27 (C. S. TARANCI)

Orda da Geçiyor Günler-67,16 (Z. O. SABA)

Gitti Gider-66,91 (B.R. EYÜBOĞLU)

Yaz Sonu-64,96 (A. BEHRAMOĞLU)

Aile Boyu-64,24 (S. AKIN)

Çocukluğum-62,79 (Z. O. SABA)

Ben Hayatta En Çok Babamı Sevdim-59,85 (C. YÜCEL)

Beşerî Aşk Konulu Şiirler (66,55)

Anlatamıyorum-74,16 (O.V. KANIK)

Sen Bir Çiçek Olsan Ben Bir Yaz Olsam-72,09 (A.V. ŞATIROĞLU)

Karadut-69,84 (B.R. EYÜBOĞLU)

Sevgi-69,77 (E. B. KORYÜREK)

Seni Seviyorum Demek İsterdim-68,03 (A. K. TECER)

Aşk Özeti-67,24 (M. MUNGAN)

Aşkın Baladı-66,66 (Ö. ASAF)

Hasretinden Prangalar Eskittim-66,33 (A. ARİF)

Aşk Mönüsü-65,93 (N. H. RAN)

Seni Sevdim-65,79 (G. AKIN)

Firari-65,50 (F.N. ÇAMLIBEL)

Ben Sana Mecburum Bilemezsin-64,44 (A. İLHAN)

Seni Sevmek-59,19 (F. H. DAĞLARCA)

Seni Düşünmek-56,85 (N. H. RAN)

Şiirlerin hepsi lirik şiir olduğu için, konularında farklılık olmasına rağmen, genelde akıcı sesler yoğunlukta kullanılıp duygusallık artırıldığından, ortalama puan yüzdeleri arasında çok büyük farklılıklar bulunmamaktadır. Üzüntü, özlem, kaybediş, acı gibi duyguların yoğunluk kazandığı, ölüm ve sevgiliye duyulan özlem konulu şiirlerin yüzdelerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Toplum açısından, acıdan daha çok etkilendiğimiz göz önüne alınırsa bu oran çok doğrudur. Acı çekmek, bizi mutlu olmaktan daha çok etkiler. Mutlu olduğumuzda eğlenmeyi seçerken; mutsuzluk anlarımızda şiir yazmayı, şiir okumayı, daha çok tercih ederiz. Ölüm, insanoğlunu en çok etkileyen, karşısında çaresiz kaldığı, sevdikleri ve kendi için bir şey yapamadığı durumdur. Bu nedenle; en yüksek puanı, ölüm konulu şiirler almıştır. 71,93 puan alan ölüm konulu şiirleri, sevgiliye özlem konulu şiirler takip eder. Sevgiliye özlem konulu şiirler %70,31 puan almıştır. Sevgiliye özlem konulu şiirlerde de ölüm de olduğu gibi, bir kaybediş vardır. Ayrıca; sevgiliye özlem konulu şiirlerde, olumlu olan doğal unsurlar da olumsuz olarak görülmüştür. Eskiye özlem konulu şiirler, özlemden bahsetmesine rağmen, özlem konulu şiirler arasında, en düşük puanı almıştır. Puanı 67,39 dur. Çünkü; bu

şiiirlerin genelinde, eskiden yaşanılan mutluluklar, sevgililer, aileler anılmıştır. Bu duygular, şiiirdeki acı oranını azaltmıştır. İlahî aşkta “ben” kavramı çok önemlidir, sevgi kutsaldır ve ilahi aşkın puan ortalaması 68,08 dir. İlahi aşk, acı çektirir, ama bu acı, istenen bir acıdır. Allah’ a kavuşma arzusu ve onun özlemi vardır. En düşük puanı alan beşerî aşk konulu şiiirlerde ise; genelde sevgilinin güzelliğinden, aşkın güzelliğinden bahsedilmiştir. İlahî aşka oranla, daha az acı ve daha az “ben”e gitme vardır. Bu nedenle; 66,55 puan ortalamasına sahiptir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Şiiirlerde Yoğunlukta Bulunan Duyguların Şiiirlerin Puanlarına Etkisi:

Aşağıda; şiiirlerdeki duyguların, şiiirlerin puanları üzerine etkisinin, şiiirlerin konularına göre dağılımı verilmiştir. Puanı artıran duygular “+” ile, puanı azaltan duygular “-” ile gösterilmiştir:

SEVGİLİYE DUYULAN ÖZLEM KONULU ŞİİRLER

Kızgınlık (+) Kaçış (+) Doğa (-) Kavuşma isteğı (+) Yalnızlık (-)
 Özlem (+) Acı çekmek (+) Mutluluk (-) Sevgili (-) Çaresizlik (+)
 Kabulleniş –kavuşma isteğı de ve duruma karşı çıkma da yok (-) Hüzün (+)
 Umut (+) İsyân (+) Sitem (-) Umutsuzluk (-)

ÖLÜM KONULU ŞİİRLER

Çaresizlik (+) Kızgınlık (+) Kabulleniş (-) Kaçış (+) Hüzün (-)
 Ölümün gücü (+) Yalnızlık (-) Sitem (+) Korku (+) Tezatlıklar (+)
 Acı çekmek (-) Umutsuzluk (+) Pişmanlık (isteklerini yapamamış olma) (+)
 Ölümle dalga geçme (-) Karamsarlık (-) İğneleme (+)

ESKİYE ÖZLEM KONULU ŞİİRLER

Özlem (+) Umutsuzluk (-) Hüzün (-) Acı (+) Çaresizlik (+) Umut (+)
 Sevgili (-) Huzur (-)

İLAHÎ AŞK KONULU ŞİİRLER

Acının kutsallığı (acı istemek) (+) Kavuşma isteği (-) Nükte (+) Özlem (+)
 Kavuşmuşluk (+) Aşktan duyulan mutluluk (-) Arayış (+) Huzursuzluk (-)
 “ben” e gitme (+) Acı çekmek-acıdan duyulan mutluluk- (+)

BEŞERÎ AŞK KONULU ŞİİRLER

Kavuşma isteği (-) Sitem (-) Özlem (+) Çaresizlik (+) Umutsuzluk (+)
 Sevgi (sadece sevginin olması) (-) Kavuşma (+) İsyân (-) Ayrılık (+)
 Acı (+)

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Olumlu kavramlaştırılan sözcükler mavi, olumsuz kavramlaştırılan sözcükler kırmızı ile gösterilmiştir.

Ölüm Konulu Şiirler

ÖLÜM /C. SÜREYYA/ -83,24-

ölüm → bitiş, son, korku, çaresizlik, karanlık, güç

ağacın gölgesi → koruma, yaşam, hayata bağlılık, çare

-Çaresizlik. Korku. Ölümün gücü.-

Şiirde 1 olumlu- 1 olumsuz kelime kullanılmıştır.

“Ölüm”, korkulan, kaçılan, istenmeyen, güçlü bir olgu olarak kavramlaştırılmıştır. Bu nedenle olumsuz bir kavramlaştırmadır. Ölüm karşısında çare bulmak, korunmak için şair, “ağacın gölgesi” ne sığınır. Ağacın gölgesi de korunma, çare, yaşam olarak kavramlaştırıldığı için olumludur.

Şiirde % 50 oranında olumlu kavramlaştırma, %50 oranında olumsuz kavramlaştırma bulunmaktadır.

ÖLÜM /Ö. ASAF/ -81,56-

çiçeklerle git- → ölüm, keder, cenaze

yaşamları bile- → kısaltmak, yok etmek, altüst etmek, ölüm

doymazlık, açlık → yetinmezlik, elindeki kıymetini bilmeme, doyumsuzluk, mutsuzluk, kötülük

varlıkları sil- → yok etmek, ölüm, üzüntü, çaresizlik, korumasızlık

yokluk, yürek → varlık, sevgi, güç, yaşam

-Çaresizlik. Ölümün gücü. Sevginin ölümden daha güçlü olduğu.-

Şiirde 2 olumlu-4 olumsuz kavramlaştırma bulunmaktadır.

Şiirde iki durum söz konusudur. Birinci durumda ölüm yaşam karşısında güçlüdür ve ölümlle kavramlaştırılan bütün kelimeler olumsuzdur. İkinci durumda ise; ölüm yaşam karşısında güçsüzdür. Bu nedenle yaşamla kavramlaştırılan bütün kavramlar olumludur. “Çiçeklerle gitmek” ölümü temsil ettiği için olumsuzdur. “Doymazlık” ve “açlık” insanın bırakmak istemediği kötü olgulardır. Bunlar ölüm karşısında güçsüzdür. Çünkü ölüm “varlıkları sil” er. “Yokluk” ve “yürek” in önünde ölüm güçsüzdür, hiçbir şey yapamaz. Ölüm bu iki kavramın karşısında utanç içinde titrer.

“Çiçek, yaşam” kelimeleri olumluyken şiirde ölümlle kavramlaştırılıp olumsuz kullanılmıştır. “Yokluk” ise olumsuzken şiirde yaşam, sevgi olarak olumlu kavramlaştırılmıştır.

Şiirde %28,57 oranında olumlu kavramlaştırma, %71,42 oranında olumsuz kavramlaştırma bulunmaktadır.

ÖLÜ /A. K. TECER/ -79,71-

sonsuz rüya → hayal, cennet, ölüm

çağır- → özlemek, yalnızlık

yüzler → unutulmak, özlem, yalnızlık

boyunun ölçüsü → ölüm, yalnızlık, üzüntü, çaresizlik

ad, kucaklar → umutsuzluk, ölüm, çaresizlik, unutulmuşluk, çaresizlik

soğuk topraklar → üşümek, ölüm, çaresizlik, yalnızlık, korku, keder

Yalnızlık. Çaresizlik. Hüzün.

Şiirde 2 olumlu-6 olumsuz kavramlaştırma bulunmaktadır.

Şair şiirde ölümden korkmak veya ölümden kaçmaktan çok, yalnızlıktan ve unutulmaktan korkmaktan bahsetmiştir. Şiirde ölümlü kavramlaştırılan “sonsuz rüya” kavramı bu nedenle olumludur. Şair ölümün değil yalnızlığın olmamasını, sevdiklerinden uzaklaşmamayı istemektedir. Bu nedenle yalnızlık, ayrılık ifade eden kavramlar olumsuzdur. “Çağırarak, yüzler, boyunun ölçüsü, ad, kucaklar, soğuk topraklar” kelimeleri olumsuz kavramlaştırılmıştır. Şair sevdiklerini çağırır ama sevdikleri gelmez. Yanına sadece ayrılık için gelirler, adını unuturlar. Şair soğuk topraklarda yapayalnız kalır.

Şiirde %25 oranında olumlu kavramlaştırma, %75 oranında olumsuz kavramlaştırma bulunmaktadır.

ÖLÜLER /N. F. KISAKÜREK/ -76,28-

mezarlar → ölüm, yalnızlık, soğuk, hüzn

yolcular → beklenen, acıyı paylaşan, yaşayan, yaşamla bağ

taşlar → ölüm, mezar, çaresizlik, yalnızlık

toprak → ölüm, yalnızlık

baş, cevap → acıyı paylaşmak, huzur bulmak, yalnızlıktan kurtulmak, çare bulmak

tüy yastıklar → uyku, rahatlık, huzur, yalnızlığın bitişi

haykır-, fısıldaş-, yol → ölmek, acı çekmek, çaresiz kalmak, yalnız kalmak

-Kızgınlık. Sitem. Çaresizlik. Acı çekmek.-

Şiirde 4 olumlu-8 olumsuz kavramlaştırılan kelime vardır.

Şiirde ölümden kaçıştan veya korkmaktan çok, yalnız kalmaktan, ölümü acısını paylaşamamaktan kaynaklanan bir olumsuzluk vardır. Ölümü anlatan ifadeler olumsuz kavramlaştırılırken, yalnızlığı anlatan ifadelerde olumsuz kavramlaştırılmıştır. Bu nedenle, ölümü ifade eden “mezar, taş, toprak” kelimeleri olumsuz kavramlaştırılmıştır. Şairin ölümünü ve yalnız kalmasını anlatan “haykırmak, fısıldaşmak, yol” kelimeleri de olumsuzdur. Ölüm karşısında yalnız kalmamayla kavramlaştırılan yolcu, baş dayamak, cevap, tüy yastıklar” kelimeleri olumludur.

Şiirde %33,33 oranında olumlu kelime, %66,66 oranında olumsuz kelime kullanılmıştır.

ÖLÜ /F. H. DAĞLARCA/ -71,83-

imam → ölüm, korku

ayaklar, saçlar → yaşam, güzellik

meçhul denizlerde balık → bilinmezlik, korku, güçsüzlük, çaresizlik

müslüman → iyilik, kutsallık

kalabalık → vedalaşma, ayrılık, ölüm

beyaz kefenler → ölüm, korku

karanlığım → pişmanlık, üzüntü

azalarım → yaşam, rahatlamak, güzellik

dua → çaresizlik, özlem, ölüm, ayrılık, umutsuzluk, üzüntü

kainat → özlem, ayrılık, umutsuzluk, hüzn, çaresizlik

yıkamasınlar → ölüm, ayrılık, çaresizlik

sıcaklık → yaşam

-Ölümlle dalga geçme. Kaçış.-

Şiirde 5 olumlu- 8 olumsuz kavramlaştırma yapılmıştır.

Şiirin genelinde ölümden kaçış söz konusudur. Şair ölümden kaçışının sonucunda kendisine ölümü hatırlatacak her şeyi olumsuz kavramlaştırmıştır. “Elleri, ayakları, sıcaklığı, azaları” yaşamı temsil ettiği için olumludur. “İmam” şair için ölümü temsil eden ilk olgudur. Şair kendini “meçhul denizlerde balık” gibi düşünmektedir. Bilinmezlik, şairi, güçsüz ve çaresiz bırakmıştır. “Kalabalık” cenazeyi, “beyaz kefen” ölümü, “karanlık” tabutu temsil etmektedirler. Bu nedenle bu kelimeler olumsuz kavramlaştırılmışlardır. Hiçbir “dua” şairi geri getirmez, çaresizdir. “Yıkaması” ise sıcaklığını kaybetmesi, yani yaşamdan iyice uzaklaşması anlamına gelmektedir.

Şiirde %38,46 oranında olumlu kavramlaştırma, %61,53 oranında olumsuz kavramlaştırma bulunmaktadır.

BİR DE BAKMIŞIM Kİ ÖLMÜŞÜM /C. S. TARANCI/ -70,26-

dünyanın dönmesi → yok olmak, ölmek, üzüntü, son bulmak, çaresizlik, umutsuzluk

gurbet → özlem, unutulmuşluk, yalnızlık, mutsuzluk, ayrılık

avuçlarım → tutunmak, direnmek, çabalamak, yaşam

veda → özlem, ayrılık, ölüm, üzüntü yalnızlık

böcekler → kötülük, üzüntü, çaresizlik, güçsüzlük, ölüm

-Çaresizlik. Hüzün. Sitem. Kabulleniş.-

Şiirde 1 olumlu-4 olumsuz kavramlaştırılan kelime vardır.

Şiirde ölüm karşısında düşülen çaresizlik anlatılmıştır. Şair özlüm karşısında güzsüzdür. “Böcekler”e dahi gücü yetmemektedir. Her şeye, herkese, yaşama, sevdiklerine “veda” etmiştir. Ölüm ayrılığı, kavuşmamayı anlatır. “Avuçlar”ı tutunmayı, yaşamı, ayrılmamayı temsil eder. “Gurbet” ölümdür. Ölürse gurbetlere düşer, sevdiklerinden ayrılır.

“Dünya” olumluyken şiirde “dünyanın sönməsi” olarak kullanıldığı için olumsuzdur.

Şiirde %20 oranında olumlu, %80 oranında olumsuz kelime kullanılmıştır.

VAR GİT ÖLÜM /KARACAOĞLAN/ -69,95-

ölüm → kaçılan, istenmeyen, ayrılık

yiyip iç-, yaylalarda gez- → yaşamak, eğlenmek, mutluluk

yalan dünya → geçicilik, yanılsama, kötü, akıl çeldirici

bahçe, bülbüller → yaşam, özgürlük, huzur, yeşillik, güzellik, eğlence, mutluluk

ana, ata → ölüm, ayrılık, üzüntü

-Kaçış. Çaresizlik. İsteklerini yapamamış olma. Hüzün. Kızgınlık.-

Şiirde 4 olumlu-4 olumsuz kavramlaştırılan kelime bulunmaktadır.

Şair şiirde ölümden kaçmaktadır. Ölümün karşısında yaşamın eğlencelerini, güzelliklerini bırakmak istememektedir. Ölüm onu bu eğlence ve güzelliklerden ayırmak isteyen, durmadan onun peşinde olan adeta bir düşman gibidir. Bu nedenle “ölüm” olumsuz bir kavramlaştırmadır. “yiyip içmek, yaylalarda gezmek, bahçe, bülbüller” yaşamı, eğlenmeyi, mutluluğu temsil ettiği için olumludur. “Yalan dünya” da kötü durumda olmayı, güçsüzlüğü temsil ettiği için olumsuzdur. “Ana, ata” da ölüme yenik düşmüştür. Ayrılığı, ölümü, mutsuzluğu temsil ettikleri için olumsuzdurlar.

“Ana, ata” kavramları olumlu olmasına rağmen şiirde olumsuz kavramlaştırılmışlardır.

Şiirde olumlu kavramlaştırılan kelime oranı %42,85 iken; olumsuz kavramlaştırılan kelime oranı %57,14 tür.

SON BEKLEDİĞİM /F. N. ÇAMLIBEL/ -68,89-

ufuk → umutsuzluk, mutsuzluk, karanlık

bulutlar → karanlık, sıkıntı, üzüntü, ölüm

sabah, seher → aydınlık, ışık, güzellik, başlangıç, mutluluk, umut

zehir → ölüm, kötülük, acı çekmek, üzüntü

zehir → mutluluk, yaşam

köprü → birleştirme, yaklaşma, kurtarma

çizgi → yaşamışlık, mutluluk, tecrübe

beyaz bir gece → kötünün içindeki iyi, mutluluk, umut

şafak → yeniden doğuş, aydınlık, güzellik, umut

saçımın gördüğü aklar → yaşanmışlık, tecrübe, mutluluk

bir körpe çocuk → iyilik, mutluluk, gençlik, yaşam, saflık, umut

yolcu, beklediğim → beklenen, yaşam, umut

zincir → yıllar, esaret, zorunluluk, yaşlanmak, keder

rüzgar, müjde → haberci, umut, **mutluluk**

çocuk → ölüm, üzüntü

pembe dudaklar → üzüntü, ölüm

devran → son, ölüm

altın kelebekler → kısa ömür, ölüm, üzüntü

şair, ismim → ölüm, yarım kalmışlık, üzüntü

-Kızgınlık. Sitem. Hüzn. Pişmanlık. Kabulleniş.

Şiirde 13 olumlu-11 olumsuz kavramlaştırma bulunmaktadır.

Şair yaşam ve yaşam karşısındaki acılarda güçlü olduğunu belirtmiştir. Yaşamı sevmektedir, mutludur, önemli birisidir. Ama; onun bu özellikleri dikkate alınmamış yine onu hayatının sonuna yaklaştırmıştır. “Ufkunda, bulutlar” kümelenmektedir. Gelecek umutsuzdur. Ama şair herkes yaşadığı acılardan “zehir” diye şikayet ederken, “zehirden” neşe yaratmıştır. Şair kendini “sabah, seher” olarak nitelendirmiştir. Mutluluk ve aydınlık vermektedir. “Üzüntülerle mutluluk arasında “köprü” kurmuştur. Yaşlanması, “saçındaki aklar, yüzündeki çizgiler”, “şafaktır, beyaz bir gecedir”. Yaşadıkları, tecrübeleri ona mutluluk vermektedir. Umutla, beklemekle kavramlaştırılan “beklenen, yolcu” kelimeleri olumludur. Aynı zamanda “beklediğim” kelimesi umutsuzluk ve beklenen gelemeden ölmekle kavramlaştırılmıştır. Bu nedenle aynı kelime hem olumsuz hem de olumlu kavramlaştırılmıştır. “Zehir” kelimesi de aynı şekilde acı çekmek, hüznün anlamında kullanıldığında olumsuz; mutlulukla kavramlaştırıldığı yerlerde ise olumlu kavramlaştırılmıştır. Şair beklediklerinin gelmesini, mükafatını almayı istemektedir. Madem beklediğimi alamayacağım neden yılları “zincir” gibi çektim demektedir. Yaşamını sorgulama içerisinde olan şair, elde ettiklerin mutlu değildir. Bazen “rüzgar” beklediğinin geleceği “müjdesini” taşır gibidir. Bu şairi umutlandırmaktadır. Son bölümde şair bellenen gelmeden öleceğini, “devranın” son bulacağını, “isminin” “pembe dudaklar” da üzüntüyle anılacağını, ömürleri kısa olan “altın kelebekler” in dahi “şair” in onlardan genç öldüğünü söyleyeceklerini ifade ederek olumsuz kavramlaştırmalardan yararlanmıştı.

Şiirdeki olumlu kelime oranı %54,16 iken, olumsuz kelime oranı %45,53 tür.

SESSİZ GEMİ /Y. K. BEYATLI/ -68,48-

demir al- → gitmek, ayrılmak, ölüm, yaşamdan uzaklaşmak

zaman → yaşamdan ayrılmak, sevdiklerinden uzaklaşmak, ölmek

meçhul → bilinmez, korkutucu

gemi → yolcu, ölen, özleyen, giden, ayrılan, ölüm

liman → ayrılık zamanı, ayrılık yeri, özlem

yolcu → giden, ayrılan, ölen, özleyen

yol → korkmak, özlem, ayrılık, ölüm

mendil → yolculama, yalnızlık, ayrılma, hüznün

rıhtımda kalanlar → hüznün, özlem

seyahat → ölüm, ayrılık

siyah ufuk → keder, şüphe, korku, umutsuzluk

matem → yas, üzüntü, ölüm, yalnızlık

sevilmiş, seven, sevgililer, giden → ayrılık, özlem, ölüm, acı çekmek, hüznün, umutsuzluk, çaresizlik

sefer → ölüm, son, ayrılık, özlem, kavuşamama, umutsuzluk

-Hüznün. Çaresizlik. Umutsuzluk. Kabulleniş.-

Şiirde 17 olumsuz kavramlaştırma bulunmaktadır. Olumlu kavramlaştırma yoktur.

Şair şiirde ölümü bir “geminin” “liman” dan kalkıp “seyahat” e çıkmasına benzetmiştir. Bu gemideki “yolcular” sevdiklerinden ayrılmaktadırlar. Sevdikleri “rıhtım” da seyahatten üzgün “mendil” sallamadan, vedalaşmadan beklemektedirler. Sanırlar ki gidenler geri dönecektir. Ama “demir alan” gemi, “sevgililer, sevilmiş, seven, gidenler” geri dönmeyeceklerdir. Bu kelimeler ölümle, ayrılıkla kavramlaştırılmıştır. Gemi gider ve

rihtimdakiler günlerce üzüntüyle “siyah ufka” bakarlar. Bu kavramda umutsuzluğu temsil etmektedir.

“Sevilmiş, seveni sevgili” kavramları olumlu kavramlar olmalarına rağmen şiirde olumsuz kavramlaştırılmışlardır.

Şiirde %100 oranında olumsuz kavramlaştırma, %0 oranında olumlu kavramlaştırma vardır.

ÖLÜME YAKIN /O. V. KANIK/ -65,34-

akşamüstü → karanlık, aydınlığın bitmesi, hüznün

kış vakti → soğuk, üşümek

hasta odasının penceresi → huzursuzluk, acı çekmek, keder, umutsuzluk

yalnızlık → hüznün, umutsuzluk

deniz, gökyüzü, kuşlar → umutsuzluk, karanlık, korku, tutsaklık

fakir, kimsesiz → korumasız, üzgün, yalnız, kötü durumda

sevdalar → özlem, hüznün, ayrılık, kaybetme

şöhret, kadın, para hırsı → kötülük, maddiyat, geçicilik

dünya → kötülük, acı çekmek, umutsuzluk, çaresizlik

ölüm → iyilik, arınma, nefisinden kurtulma, maddiyatın bitmesi

kir → günah, kötülük, hırs, nefis, maddiyat

-Karamsarlık. Yalnızlık. Doğa. Pişmanlık. Kızgınlık. Sitem. İğneleme. Kabulleniş.-

Şiirde 1 olumlu-15 olumsuz kavramlaştırma bulunmaktadır.

Şair şiirde ölümün insanı nefsinden arındırdığı, iyi yaptığını anlatmıştır. Şaire göre “ölünce” “kirlerimiz” den arınıyoruz, yani günahlarımızdan temizlenir, maddiyattan uzaklaşır, acı çekmekten kurtulmuş oluruz. Burada “ölüm” kavramı olumluyken, “kir” kavramı olumsuzdur. “Dünya” acı çekmeği temsil etmiştir. “hasta odasından bakmak, denizin ve gökyüzünün karanlığı,kuşların acayıplığı, yalnızlık, kış vakti, akşam üstü” şairin umutsuzluğunu, acı çekilen yaşamı, temsil ettiği için olumsuz kavramlaştırılmıştır. Yine “sevdalar, şöhret, kadın, para hırsı” maddiyatı, geçiciliği, kötülüğü temsil eder ve yaşla bağdaştırılıp olumsuz kavramlaştırılır.

“Deniz, gökyüzü, sevda, kuşlar” olumlu kelimeler olmasına rağmen olumsuz, “ölüm” olumsuz bir kelime olmasına rağmen olumlu kullanılmıştır.

Şiirde %6,25 oranında olumlu, %93,75 oranında olumsuz kelime bulunmaktadır.

UNUTMAK /B. NECATİGİL/ -64,31-

sahipsiz, açık → yalnız, savunmasız, kederli, kötü durumda, çaresiz

üstünü örtmek → korumasız, üşümek, yalnızlık, çaresizlik

vakit → çaresizlik, yalnızlık, keder

düşünmek → özlem, suç, kötü, ayıp

uzak, yakın → özlem, ayrılık, üzüntü, kavuşulamayan

yalnız saatler → özlem, ayrılık, çaresizlik, mutsuzluk

hatırlan- → sitem, üzüntü, yalnızlık

cevapsız → bilinmeyen, çaresizlik, üzüntü

kopmuş bağlar → ayrılık, özlem, hatırlamamak, unutulmak

-Çaresizlik. Hüzn. Umutsuzluk. Sitem. Yalnızlık.-

Şiirde 10 olumsuz kavramlaştırılan kelime bulunmaktadır. Olumlu kavramlaştırılan kelime yoktur.

Şiirde şair, ölümden çok yalnızlıktan, unutulmaktan yakınmıştır. Ölünce “üstünü örtecek” kimse olmayacak, “sahipsiz, açık” kalacak bir ölüden bahsetmektedir. Şair ölümü, bütüncül bir bakış açısıyla anlatmıştır. Sevdikleri, aileleri, tanıdıkları temsil eden “uzak” “yakınları” “düşünmek” bile suçtur. Kimsesizliği hatırlatan her kelime olumsuz kavramlaştırılmıştır. “Yalnız saatlerde” dahi “hatırlanmaz”, bu soru “cevapsız” dır. Şairi üzen “kopmuş bağlar” dır. Özlem, ayrılık, yalnızlık duyguları ölümlerle birlikte kullanılarak olumsuz kavramlaştırılmıştır.

Şiirde %100 oranında olumsuz kelime kullanılırken, olumlu kelime oranı %0 dır.

ÖLÜ /M. C. ANDAY/ -63,36-

yalnız, anasız, babasız → yalnızlık, çaresizlik, güçsüzlük, mutsuzluk, korumasız olma, üzüntü

şapkasız, elbisesiz → korumasız, güçsüz, çaresiz

arkadaş, kitap → yalnızlık, çaresizlik, mutsuzluk

-Yalnızlık. Çaresizlik. Hüzün.-

Şiirde 7 olumsuz kavramlaştırılan kelime varken, olumlu kavramlaştırılan kelime bulunmamaktadır.

Şair ölümlle “yalnız” lığı, “anasız, babasız” lığı kavramlaştırmıştır. Ölüm karşısında kimsesizdir. Ölüm şairi “şapkasız, elbisesiz” çaresiz ve korumasız bırakmıştır. Şair yalnızdır, çaresizdir, güçsüzdür ne konuşacak, acısını paylaşacak “arkadaşı” ne de sıkıntısını giderecek bir “kitabı” vardır. Bu nedenle bütün bu kelimeler olumsuz kavramlaştırılmıştır.

Şiirde %100 oranında olumsuz kavramlaştırma bulunmaktadır. Olumlu kavramlaştırma oranı %0 dır.

Sevgiliye Duyulan Özlem Konulu Şiirler

HASRET -01 /N. H. RAN/ -78,68-

yüzyıl → beklemek, özlem, uzaklık, ayrılık

yüz, bel, göz, aklının aydınlığı, karnının sıcaklığı → sevgili, sevginin kutsallığı, güzellik

bekle- → huzursuzluk, özlem, ayrılık

dal → yaşam, yol, sevgili, birliktelik

yol → uzaklık, gurbet, ayrılık, özlem, çekilen acılar

koş- → yakalamak, kaçmak, ayrılık, uzaklaşmak, aramak, huzursuzluk, özlem

-Özlem. Çaresizlik. Umutsuzluk. Hüzün. Sevgili. Çaresizlik.-

Şiirde 6 olumlu-4 olumsuz kavramlaştırma bulunmaktadır.

Şiirde beklemeyi, özlemi anlatan “yüzyıl, beklemek” kelimeleri olumsuz kavramlaştırılmıştır. Sevgiliyle kavramlaştırılan, sevgiliyi hatırlatan “yüz, bel, göz, aklının aydınlığı, karnının sıcaklığı” kelimeleri de olumlu kavramlaştırılmıştır. “Dal” kelimesi sevgiliyle birlikte olunan zamanlarla kavramlaştırıldığı için olumludur. “Yol” ise tam tersi ayrılığı, sevgiliden uzaklaşmayı ifade ettiği için olumsuzdur. “Koşmak” sevgiliye kavuşamama, özlem, acı çekmek ile kavramlaştırıldığı için olumsuzdur.

Şiirde %60 oranında olumlu, %40 oranında olumsuz kavramlaştırma bulunmaktadır.

ÇARESİZ /Ü. Y. OĞUZCAN/ -74,75-

çakır diken → sevgiliden ayrı geçen günler, özlem, kavuşamama

çocuk ağlaması → acı, üzüntü, huzursuzluk

eller → başına buyruklu, isyankarlık, özlem

ayaklar → çaresizlik, güzsüzlük

katran geceler → acı, yalnızlık, üzüntü, keder, çaresizlik

cehennem → acı, ayrılık, özlem, keder

demir, elma → güzsüzlük, yok olma, acı çekme, keder, mutsuzluk, ölüm

-Özlem. Çekilen acı. Çaresizlik. Kabullenmeme.-

Şiirde 8 olumsuz kavramlaştırma vardır. Olumlu kavramlaştırma bulunmamaktadır.

Şair sevgilisine olan özlemini, çaresizliğini dile getirmiştir. Sevgilisine özlem, onu görememesini göz bebeklerinde büyüyen, ona acı veren, başka bir şey görmesini engelleyen bir “çakır dikene” benzetmiştir. “Çocuk ağlaması” gibi rahatsız edici, dayanılmaz, katlanılmaz bir özlem içerisindedir. “Eller”i derman aramakta ama bulamamaktadır. “Ayaklar”ı çaresizdir, güçsüzdür. Sevgiliyi görmedi günler karanlıkta, umutsuzluk içerisinde “katran geceler” de kalmaktadır. Adeta “cehennem” özlemin diğer adıdır. Bir “demir”in paslanması, bir “elma”nın çürümesi gibi yok olmakta, acı çekmekte, güçsüzleşmekte, ölmektedir. Şair özlemini anlatırken benzetmelerden de faydalanmıştır.

Şiirde %100 oranında olumsuz kavramlaştırma bulunurken, %0 oranında olumlu kavramlaştırma bulunmaktadır.

GİZLİCE SEVGİLİM /A. BEHRAMOĞLU/ -73,32-

rüya → sevgili, giz, güzellik, kavuşma

ölümüm → sevgili, mutluluk, kavuşma, sevginin gücü,

ömrün gizli kuytuları → sevgili, sevgiliyle ilgili anılar, mutluluk, giz

yaşam, yok oluş → acı, hüznün, kavuşamam, özlem

-Özlem. Hüznün. Kavuşma isteği yok. Çaresizlik. Umutsuzluk. Doğa. Sevgili.-

Şiirde 3 olumlu-2 olumsuz kavramlaştırma vardır.

Şair sevgiliye özlemini sevgiliyi hatırlatması sebebiyle olumlu kavramlaştırmıştır. Sevgiliyi hatırlamasını sağlayan olgular olumludur. “Rüya”lar sevgiliyi gösterir, sevgiliye

sevgi “ölüm” gibi güçlü, kesin, yok olmayacak bir kavramdır. “Ömrün gizli kuytuları”nda sevgili gizlidir. Sevgiliyi hatırlatan bütün bu kelimeler olumlu kavramlaştırılmıştır. Sevgiliye kavuşamama, onu rüyalarda dahi görememe, sevgiliden uzaklaşma olarak kavramlaştırılan “yok oluş, yaşam” kelimeleri olumsuzdur.

“Yaşam” kelimesi olumlu bir kelime olmasına rağmen şiirde sevgilinin yokluğuyla, özlemle kavramlaştırıldığı için olumsuzdur.

Şiirde %60 oranında olumlu, %40 oranında olumsuz kavramlaştırılan kelime bulunmaktadır.

ÜÇÜNCÜ ŞAHSIN ŞİİRİ /A. İLHAN/ -71,47-

felaket → üzüntü, keder, acı, özlem

çöp, ipince → kötü, çirkin, beğenilmeyen, değersiz

hayırsız → nankör, kötü, iyilik bilmez

maçka, liman, gemiler → gitmek, ayrılmak, özlem, kavuşamama, çaresizlik

ağacın kuş gibi gülmesi → kuş, özgürlük, gökyüzü, yolculuk, yaşam

çigara → acı çekmek, özlem, keder, ulaşamama

kirpik → acı, özlem, kavuşamama

üşü-, ürper- → soğuk, acı çekmek, üzülmek, savunmasız olmak, korkmak, özlem

roman → karanlık, acı çekmek, üzüntü, özlem

limandan geminin gitmesi → ayrılık, gitmek, yolculuk, üzüntü, özlem

benzinin mum gibi olması → yorulmak, üzülmek, hasta olmak

cenaze → ölüm, kötü, çirkin

-Kıskançlık. Hüzün. Kızgınlık. Kabulleniş.

Şiirde 15 olumsuz kavramlaştırılan kelime bulunmaktadır. Olumlu kavramlaştırılan kelime yoktur.

Şair şiirde sevgilisine kavuşamamasının yanı sıra sevgilisinin hayatında olan başka birinin varlığından ve ona karşı hissettiklerinde de bahsetmiştir. Yani özlemin yanında kıskançlık ve ulaşamayacağını bilmenin hüznü vardır. Şair bu nedenle sevgilinin gözleri gözlerine değince “felaket” i olup, ağlar. Çünkü sevgiliye kavuşamayacaktır. “Çöp, ipince, hayırsız,cenaze” kelimeleriyle sevgilinin sevdiği, kavuşmalarına mani olan kişiyi betimlemiştir. “Maçka, liman, gemiler” sevgilinin yokluğunu şaire anlatır. “Ağaçların kuş gibi gülmesi” hayatın sevgilisiz geçtiğini hatırlatır. Sevgilinin yaktığı “cigara, kirpikleri” şaire acı çektirmekte, “üşümesine, ürpermesine” neden olmaktadır. “Limandan geminin gitmesi” sevgilinin sevdiği kişiye gitmesiyle kavramlaştırılmıştır. Sevgilinin “benzinin mum gibi” dönmesi, sevgilinin çektiği acı şairi daha çok üzmektedir.

Şiirde %100 oranında olumsuz kavramlaştırma vardır, olumlu kavramlaştırma oranı %0 dır.

HASRET /F. H. DAĞLARCA/ -70,27-

tablo, mermer → sevgiliyi unutmak, özlemi ayrılık

şiir → sıcaklık, sevgiliyi hatırlama, sevgi, kavuşma

Sevgiliden kaçış. Özlem. Kabulleniş.

Şiirde 2 olumsuz-1 olumlu kavramlaştırma bulunmaktadır.

Şair sevgiliyi unutturan, sevgiliden uzaklaştıran, özlemi ifade eden kelimeleri olumsuz kavramlaştırırken, sevgili anlatan, ona yaklaştıran, kavuşmayı temsil eden kelimeleri de olumlu kavramlaştırmıştır. “Tablo, mermer” sevgiliyi unutmak için izlenen olgular olduğu için olumsuz, “şiiir” ise sevgiliyi hatırlatan, ona yaklaştıran bir unsur olduğu için olumludur.

Şiirde %33,33 oranında olumlu kavramlaştırma varken, %66,66 oranında olumsuz kavramlaştırma vardır.

BOŞUNA /A. İLHAN/ -69,03-

yağmur → yalnızlık, özlem, hüziin, yaşam

islan- → sevgili, kavuşma, mutluluk

nehir → yalnızlık, özlem, hüziin, yaşam

göür- → sevgili, kavuşma mutluluk

yollar → yalnızlık, çaresizlik, özlem, hüziin

yürü- → sevgili, kavuşma, mutluluk

ayrılıklar → yalnızlık, kavuşamama, özlem, acı çekmek

ağla- → sevgili, kavuşma, mutluluk

sev- → kavuşamama, özlem, acı çekmek

yaşa- → kavuşamamak, özlem, acı çekmek, hüzn

bölüş- → sevgili, kavuşma, mutluluk

-Çaresizlik. Özlem. Kabulleniş.-

Şiirde 5 olumlu-6 olumsuz kavramlaştırma bulunmaktadır.

Şair şiirde yaşamı ifade eden her şeyi sevgiliyi, sevgilinin yokluğunu hatırlattığı için olumsuz kavramlaştırmıştır. Şair sevilisiyle eskiden yaptığı her şeyin şu an acı verdiğini, boşuna geldiğini, özlemi hatırlattığını aktarmıştır. Bu nedenle “yağmur, nehir, yollar, ayrılıklar, sevmek, yaşamak” kavramları olumsuz, ıslanmak, görmek,yürümek, ağlamak, bölüşmek” kavramları olumludur. Olumlu kavramlaştırmalara da olumsuzluk eki getirilerek olumsuz anlam kazandırılmıştır.

“Sevmek, yaşamak” kavramları olumlu kavramlarken şiirde, sevilie özlemi, kavuşamamayı, ayrı olmayı anlattığı için olumsuz kavramlaştırılmıştır.

Şiirde %45,45 oranında olumlu kavramlaştırma, %54,54 oranında olumsuz kavramlaştırma bulunmaktadır.

AYIP /A. KARAKOÇ/ -68,92-

pınar → göz, üzülme, sevgiliye kavuşamama, özlem, acı çekme

sular → özlem, acı çekme, sevgiliye kavuşamama

ayların sırtında yıllar, bebekler evlendi → zamanın geçmesi, sitem, sevgiliye kavuşamama, çaresizlik

hapisler, sürgünler, esirler → tutsaklık, acı çekmek, çaresizlik, keder

saat → beklemek, kavuşamama, acı çekme

kozalağın çınar olması → beklemek, kavuşma isteği, özlem, sitem

hançer → acı çekmek, yaralanmak, özlem, kavuşamama

kanayan yürek → acı çekmek, özlem, kavuşma isteği

yuvasız kuş → çaresizlik, korumasız, kimsesiz, yalnız, mutsuz, şair

toprak → ölmek, kavuşamama, ayrılık, özlem, umutsuzluk

-Sitem. İsyân.-

Şiirde 14 olumsuz kavramlaştırma bulunmaktadır. Olumlu kavramlaştırma yoktur.

Şair şiirde daha çok sevgilisine sitemini dile getirmiştir. Çok beklemiştir, sevgili gelmemiştir, artık kavuşmak istemektedir. Şair sevgiliyi beklerken çok acı çekmiştir. Bu acıyı “pınar, sular” kelimeleriyle kavramlaştırmıştır. İki gözü ağlamaktan pınar olmuştur, hasretinden sular tutuşmaktadır. Şair o kadar çok beklemiştir ki “kozaklar çınar” olmuş, “bebekler evlenmiş, ayların sırtında yıllar taşınmış”tır. “Hapisler, sürgünler, esirler” dahi suçları affedilip, cezalarını çekip evlerine dönmüşlerdir. Ama şair hala sevgiliyi bekleyip acı çekmektedir. “Saat” ve “takvim” artık isyan etmektedir. Burada kişileştirmeden yararlanılmıştır. Özlem “hançer” gibi şairin “yüreğini kanatıp” acı çektirmektedir. Son olarak şair, “yuvasız kuş” kavramlaştırmasıyla kendini tanımlamıştır. Yalnızdır, kimsesizdir, mutsuzdur. Artık “toprağa” degecektir başı, sevgiliye kavuşmadan ölecektir. Umutsuzlukla kavramlaştırılmıştır.

“Evlilik” kelimesi olumlu bir kavramken, şiirde beklemeyi, kavuşamamayı anlattığı için olumsuz kavramlaştırılmıştır.

Şiirde %100 oranında olumsuz kavramlaştırma varken, %0 oranında olumlu kavramlaştırma bulunmaktadır.

SEN YOKSUN Kİ /C. S. TARANCI/ -68,91-

çingeneler, göçebe → gelip geçici olmak, gitmek, yok olmak

ufuk → özlem, kararmak, umutsuzluk

çimenler, akarsular → özlem, acı çekmek, umutsuzluk

göge sessizce yükselen ay → mutluluk, sevgili

gece, akasya dalında asılı gölge → sevgili, mutluluk, kavuşma

pencere → umutsuzluk, kaybetme, ayrılık, özlem

-Özlem. Yalnızlık. Doğa. Kızgınlık.-

Şiirde 6 olumsuz- 3 olumlu kavramlaştırma bulunmaktadır.

Şair sevgilisinin yokluğunu benzetmelerden faydalanarak anlatmıştır. Sevgilisinin yokluğunda doğa hüznünlüdür. Gün “çingeneler” gibi “göçebe”dir “ufuk” ta, gelip geçidir. Sevgilisinin yokluğu karanlığa neden olmuştur. Gün bile şairi terk edip gitmiştir. Akşamın olması, nedeniyle doğada yaşanan değişimler “akarsuların” karaması sevgiliye özlemle alakalıdır. Şirin genelinde bir umutsuzluk, kararsızlık göze çarpar. Akarsuların boşlukta kararması, günün ufukta kaybolması gibi, şair şiirin ilk bölümlerinde sevgiliyle olan anılarından bahsederken bize yavaş yavaş ayrılığın yaklaştığı izlenimini verir. Daha sonraki bölümde sevgiliyle olan mutlu anılardan bahsedilir. Bu nedenle “göge sessizce yükselen ay on dördünde,gece, akasya dalında gölge” ifadeleri sevgiliyle beraber olmayı anlattığı için

olumludur. “Pencere” kelimesi, şairin yalnızlığını, sevgilinin olmamasını, kavuşamamayı, acı çekmeyi, özlem, ifade ettiği için olumsuzdur.

Şiirde %33,33 oranında olumlu kelime, %66,66 oranında olumsuz kelime bulunmaktadır.

BEKLEYECEĞİM /A. H. TANPINAR/ -68,28-

aylar, yıllar → özlem, beklemek, zamanın geçmesi, çaresizlik

arzu → sıkıntı, çile, çaresizlik

nişanlanma, evlenme, izdivaç → özlem, ayrılık

dünya → ölümlü, geçici, özlem, ayrılık

bekle- → umut, isteki kavuşma, mükafat

-Umut. Kavuşma isteği. Kabulleniş yok, ama duruma karşı çıkmada yok.-

Şiirde 1 olumlu-7 olumsuz kavramlaştırma vardır.

“Aylar, yıllar” şairin özlemini, sevgiliye kavuşamamayı anlattığı için olumsuzdur. “Arzu” kelimesi sevgiliye kavuşamama, geçicilik, sevgiliden ayrı kalma, şairin çektiği acıyı ifade ettiği için olumsuzdur. Sevgiliyi kaybediş, sevgilinin başkasını sevmesi, özlem, acı ile kavramlaştırılan “nişanlanma, evlenme, izdivaç kavramları da olumsuzdur. “Dünya” geçiciliği, kaybetmeyi, acı çekmeyi, sevgilisiz yaşamayı anlattığından dolayı olumsuz kavramlaştırılmıştır. “Beklemek” kelimesi sevgiliye kavuşmak olarak kavramlaştırıldığı için olumludur.

Şiirde %12,5 oranında olumlu, %87,5 oranında olumsuz kavramlaştırma bulunmaktadır.

BİTTİ O SEVDA /E. CANSAYER/ -67,11-

martıların çığlıkları → huzursuzluk, yalnızlık, umutsuzluk

su, deniz → özlem, gitmek, ayrılmak, uzaklaşmak

kumar → kaybediş, yetinmezlik, doyumsuzluk, yok oluş

rüzgar, ağaçlar → gelip geçme, geçicilik, ayrılma

soluk alıp veriş → özlem, acı çekmek

mekik → çaresizlik, ayrılık, özlem

gündüzler → özlem, yalnızlık, çaresizlik, keder, acı çekmek

-Çaresizlik. Özlem. Umutsuzluk. Doğa. Hüzün. Kabulleniş.-

Şiirde 9 olumsuz kavramlaştırılan kelime bulunmakla birlikte, olumlu kavramlaştırılan kelime bulunmamaktadır.

Şair özlemine ifade etmek için tamamen doğal unsurlar aracılığıyla benzetimden yararlanmışır. Şiirde “martıların çığlıkları” kesilmiştir. Sevgiliden uzaklaşmıştır. Özlem, acı, huzursuzluk ile kavramlaştırılmışır. “Su, deniz” kavramları bitiş ve gitmek ile kavramlaştırılmışır. Şair sevgiliyi görememektedir. Gözleri “kumar”da kaybetmiştir. Sevgiliyi göremiyorsa bütün varlığını kaybetmiş gibidir. İkinci bölümde şair sevgiliyi kaybedişini, ona olan özlemine bir hareket içerisinde açıklamıştır. “Rüzgar, ağaçlar” kelimeleriyle özlem, çaresizlik kavramlaştırılmışır. Ağaçlar birbirinden uzaklaşmaktadır, bir kuru rüzgar vardır göğüs boşluğunda, “her soluk alıp veriş” de “mekik” gibi özlem

işlenmektedir. Ayrılık bu hareket içerisinde kısır bir döngüdür adeta. Sevgili yoktur, gitmiştir, şair özlem, çaresizlik, yalnızlık, acı ile doludur. Sevgili yoktur ve bu yüzden “gündüzler” azalmıştır. Şair karanlığa gömülmüştür. Şair umutsuzdur, acı çekmektedir.

“Su, deniz, gündüz” olumlu kavramlarken şiirde özlemle kavramlaştırıldığı için olumsuz kavramlaştırılmışlardır.

Şiirde % 100 oranında olumsuz kelime varken, %0 oranında olumlu kelime bulunmaktadır.

GİDEN GELMEZ /Y. Z. ORTAÇ/ -66,94-

ağla- → üzölmek, istemek, elde edememek, özlem

metruk, ıssız manastır → تنها, yalnızlık, kimsesizlik, korkutucu, soğuk

çamlıklar → aramak, yalnızlık, özlem

siyah ufuklar → ümitsizlik, kavuşamama, yalnızlık

giden günler → özlem, yanlılık, keder

ela gözler → mutsuzluk, yorgunluk, acı çekmek, umutsuzluk

kuşlar, dal, mevsimin hüznü → yorgun, acı çeken, kerli, yalnız, çaresiz

son yolcu → gitmek, yol, ayrılık, özlem, yalnızlık

seyyah → beklenen, umut, sevgiliden haber getiren

-Kızgınlık. Özlem. Sevgili.-

Şiirde 1 olumlu-11 olumsuz kavramlaştırılan kelime bulunmaktadır.

Şair şiirde kendi özleminden değil, sevgilinin kendisine olan özleminden bahsetmiştir. Bu nedenle şiirde şairin sevgiliye karşı sitemini sezme mümkün. Şair sevgilinin duygularını anlatırken kendi yaşıyormuşçasına büyük bir ustalıkla anlatmıştır. “Ağlamak” kelimesi ile sevgilinin kendisi için üzüldüğünü ifade etmiştir. Sevgilinin odası “metruk, ıssız bir manastır” gibidir. Sevgili acı çekmektedir, yalnızdır, özlem içerisindedir. Sevgilinin umutsuzluğu veya boşa umut ettiği “siyah ufuklar”da yorulmuş umut ile ifade edilmiştir. “Giden günler”in gelmeyeceğini belirten şair sevgiliye siteminin yanında kızgınlığını da belirtmiştir. altı çürümüş “ela gözler” susmuş “kahkaha”, “dal, mevsimin hüznü” bürümüş, kelimeleri de sevgilinin çektiği acıyı temsil eder. Artık “son yolcu” da gelmiştir. Sevgilinin şairi beklemesi boşunadır. Belki bir “seyyah” sevgiliden haber getirebilir.

“Ümit, kahkaha” olumlu kelimeler olmasına rağmen şiirde olumsuz kavramlaştırılmıştır.

Şiirde %8,33 oranında olumlu, %91,66 oranında olumsuz kavramlaştırma bulunmaktadır.

SEN YOKSUN /A. İLHAN/ -66,10-

deniz → özlem, sevgiliden ayrı oluş, acı çekmek

yıldızlar → karanlık, geçicilik, yalnızlık, özlem

bomba, infilak → parçalanma, yok olma, mutsuzluk, kötülük, ölüm, özlem, acı çekmek

mısralar → etkileyicilik, sevgili

minareler → gökyüzü, saflık, temizlik, kutsallık

gökyüzü → umut, özgürlük, sevgili

rüzgar, kanat sesleri, çılgın kokular → özgürlük, mutluluk, ferahlık, huzur, umut

-Özlem. İsyan. Yalnızlık. Doğa.-

Şiirde 6 olumlu-4 olumsuz kavramlaştırma bulunmaktadır.

Şair şiirin ilk bölümlerinde sevgilinin yokluğunun diğer bütün güzellikleri de olumsuzlaştırdığından bahsetmiştir. Sevgili yoktur, “deniz” de yoktur. Sevgili yoksa denizin de bir önemi yoktur. “yıldızlar” şairin yalnızlığını anlatır. Şair eski günleri, “mısralar, minareler, gökyüzü, rüzgar, kanat sesleri, çılgın kokular” gibi sevgilisini hatırlatan kelimeleri olumlu kavramlaştırmıştır. Bu kavramlar sevgiliye yaklaşmayı anlattığı için olumludur. Sevgiliden uzaklaşılana, özlem ifade eden şu an yaşanan zamana ait “deniz, yıldızlar” ise olumsuzdur.

“Deniz, yıldızlar” olumlu kelimelerken şiirde sevgiliye özlemi aktardıkları için olumsuz kavramlaştırılmışlardır.

Şiirde %60 oranında olumlu, %40 oranında olumsuz kavramlaştırılan kelime bulunmaktadır.

İlahî Aşk Konulu Şiirler

GEL GÖR BENİ AŞK NEYLEDİ /Y. EMRE/ -74,66-

kan → aşk, acı çekmek, kutsallık, yaşamak, ihtiyaç, zorunluluk,

yel → hareket, hız, özgürlük, gökyüzü, mavi, hissetmek

sel → taşkınlık, coşku, güç, su, saflık, temizlik, arınma

şeyh → yol gösterici, alim, bilgili, saygın, aşık, kudretli, iyi, kutsal

mecnun → arayan, aşık, acı çeken ve acı çekmek isteyen

-Aşk acısı. Artık mükafat isteme. Özlem. Çaresizlik. Huzursuzluk.-

Şiirde 6 olumlu kavramlaştırılmış kelime kullanılmıştır.

“Kan” sözcüğü ilahi aşkla kavramlaştırılmıştır. Hayat verir, canlılık verir, olmazsa olmaz bir unsurdur. “Sel” sözcüğü olumsuz bir kelime iken burada güçlülük, coşkunluk özellikleriyle ilahî aşkla özdeşleştirilmiştir. “Şeyh” aşkı bulan, yol gösteren, kendini aşka adanmış kişi, “mecnun” ise; aşkı arayan, acı çeken, acı çekmekten mutlu olan kişidir.

“Sel” kelimesi olumsuz anlamda bir kelime olmasına rağmen şiirde olumlu olarak kullanılmıştır.

Şiirdeki olumsuz kelime kullanılmadığı için oranı %0 dır. Olumlu kelime oranı %100 dür.

HABER EYLEN AŞIKLARA /Y. EMRE/ -74,32-

deniz → sonsuzluk, temizlik, saflık, güzellik, mavilik, huzur, kutsallık

İncil, melek, kuran → kutsallık, temizlik, saflık, güzellik, güç

gören, bilen → aşık, aşka adanmış olan, aşkı arayan, güçlü, kutsal, aydınlanmış, olgunlaşmış, bilgili, kutsal

esir → kendini adanmış, başka yolu olmayan, aşık

kılavuz → aşk, yol gösterici, kurtuluş, umut, kavuşmak, aradığını bulmak

-Aşkî yüceltme. Çekilen acıdan mutluluk duyma. Kavuşmuşluk.-

Şiirde 8 olumlu kavramlaştırılan kelime vardır. Olumsuz kavramlaştırılan kelime yoktur.

“Deniz” kelimesi aşk, kutsallık, huzur, olarak olumlu kavramlaştırılmıştır. İlahî aşk insanı doğruluğa, mutluluğa, huzura, bilgiye, aydınlığa ulaştıran bir “kılavuz” olarak nitelendirilmiştir. Aşık kişi “incil, kuran, melek” kavramlarıyla kutsallaştırılmıştır. Aşık, “gören, bilen” kişidir. bilgili, aydınlığa kavuşmuş, olgun, mutlu, huzurlu kişidir.

“Esir” sözcüğü olumsuz bir sözcükken burada; aşık, aşkı arayan, ilahî aşktan başka bir şeyi olmayan, tek yolu ilahî aşka kavuşmak olan, ilahî aşkı aramaya mecbur olan, ilahî aşkın esiri olan kişi olarak görülmüştür.

Şiirdeki olumlu kelime oranı % 100, olumsuz kelime oranı %0 dır.

AŞK VER BANA /Y. EMRE/ -74,04-

benlik → nefis, geçicilik, maddiyat

şenlik → mutluluk, kutlama, hediye, mükafat, aşk

öldür- → aşk, aşk yolunda çekilen çile, huzur, kavuşma, nefesine hakim olma

bülbül, dost bahçesi, gül → sevgi, güzellik,, aşık olan, yaşam, huzur, güzel ses, güzel koku, canlılık

Aşk → derdin dermanı, ulaşılmak istenen, arzu edilen, kutsallık, mutluluk, huzur

-Aşk isteği. Acı çekme isteği. Çekilen acıdan mutluluk duyma.-

Şiirde 6 olumlu kavramlaştırılan kelime varken; olumsuz kavramlaştırılan kelime 1 tanedir.

“Benlik” kavramı ilahî şiirlerin çoğunda öz, ruh, kavuşma isteği içerisinde olan olarak nitelendirilmişken burada nefis, dünyevîlik olarak nitelendirildiği ve ilahî aşk tarafından alınıp yerine “şenlik” kavramının getirilmesi istendiği için olumsuzdur. “Şenlik” olumludur, mutluluğu, huzuru, kavuşmayı temsil eder. “Aşk” derdine çare olan bir kavramdır. “Ölmek” maddiyattan, nefisten kurtulup tanrıya ulaşma anlamına geldiği için olumdur. “Bülbül” aşkıdır, aşkı arayandır. Dost bahçesi, aşkı ararken geçilecek yoldur, aşkı ararken geçilen yolun ne kadar güzel ve kutsal olduğunu belirtmek için kullanılmıştır. “Gül” ilahî aşkıdır, kutsaldır. olumlu kavramlaştırılmıştır.

“Benlik” sözcüğü nefisle kavramlaştırılıp olumluyken olumsuz kullanılmıştır. “Ölmek” kavramı ise; olumsuzken kavuşma ile kavramlaştırıldığı için olumludur.

Şiirdeki olumlu kelime oranı %85,71 iken, olumsuz kelime oranı %14,28 dir.

NERDESİN /A. K. TECER/ -73,14-

ses → gizli, kudret, kutsal, güç

ürperme → korku, heyecan, telaş

derbeder → kötü durumda, serseri, harap, yorgun, aşksız, aşka ulaşmamış, aramamak

rüzgar → esip geçme, uzaklık, geçicilik, ayrılık

haykır → güç, ses, çağırmak, istemek, aramak

sevgiler → değersiz, maddiyat, geçicilik, nefis

varlık → bütünlük, yaşam, sevgi, inanç, değer, ben, ruh

derin → önemli, kapsamlı, nitelikli, güçlü, sonsuz

gel → ulaşmak, birleşmek, istemek

-Aşk acısı. Huzursuzluk. Sitem. Mükafat isteme.-

Şiirde 5 olumlu- 4 olumsuz kelime kullanılmıştır.

“Ses” ilahî aşk olarak kavramlaştırılmıştır. Şiirde sese ulaşma arzusu vardır. Ses aranmadığı zaman “derbeder” olarak nitelendirilmiştir. “Rüzgar” geçici ve sese ulaşmayı engelleyen bir unsur olarak kavramlaştırılmıştır. Rüzgar sesi uzaklaştırdığı için olumsuzdur. “Sevgiler” olumsuzdur, geçicidir, nefsi temsil eder. “Varlık” benlik, öz, ruh olarak kavramlaştırıldığı için olumludur. Sesin “gel” demesi sese kavuşmayı temsil ettiği için olumludur.

“Sevgi” sözcüğü olumluysen, ilahî aşkı engelleyen nefisle kavramlaştırıldığı için olumsuz kullanılmıştır.

Şiirde %55,55 oranında olumlu kavramlaştırılan kelime kullanılırken; %44,44 oranında olumsuz kelime kullanılmıştır.

AŞK /N. F. KISAKÜREK/ -71,67-

yan-, bit-, kül ol- → yok olurken daha çok var olmak, pişmek olgunlaşmak, güzelleşmek, temizlenmek, arınmak, kutsallaşmak, güçlenmek, aydınlanmak, bilgilenmek

zayıfla-, herkül ol- → güçlenmek, kutsallaşmak, üstün hale gelmek, olgunlaşmak,

bilgilenmek

-Nükteli bir anlatım. Çekilen acının kutsallığı. Acı çektikçe güçlenme.-

Şiirde 5 olumlu kavramlaştırılmış kelime vardır.

Tezatlardan yararlanılmıştır. “Yan-, bit-, kül olmak” olumsuz kelimelerdir. Ancak şiirde bu kelimeler ilahi aşka düşmek, aşktan acı çekmek, acı çektikçe, aydınlanmak, olgunlaşmak, kutsallaşmak, mutlu olmak anlamlarında kullanılmıştır. “Zayıflamak”, “herkül ol-” da da aynı şekilde zıt kavramlaştırma yapılmıştır. Acı çektikçe kutsallaşmak, bedensel olarak güçsüzleştikçe ruhsal olarak daha güçlü olmak anlatılmıştır. Böylece şiirde 4 sözcük olumsuzken olumlu anlamda kullanılmıştır.

Şiirde olumsuz kelime kullanılmamıştır, bundan dolayı olumlu kelime oranı %100 iken; olumsuz kelime oranı %0 dır.

AŞKIN ALDI BENDEN BENİ (BANA SENİ GEREK SENİ) /Y. EMRE/ -68,72-

ben → öz, ruh, değerli olan, kutsal, huzur, tek, güçlü olan

gerek → mecburiyet, ihtiyaç, zorunluluk, istek, amaç

varlık, yokluk → dünyayla ilgili, maddiyat, tutsaklık, nefis

deniz → aşk, mavilik, özgürlük, huzur, mutluluk, sonsuzluk,

şarap → aşk, aşk sarhoşluğu, aşktan kendini kaybetme, kutsallık, kendini kaybederken bulma

mecnun → arayan, aşık, özlem, seven, acı çeken, acı çekmekten de mutluluk duyan

dağ → gurbet, ayrılık, yükseklik, zorluk, ulaşılmazlık

sufi → ahi, arayan, özleyen, seven, acı çeken, acı çekmek isteyen, kendini adanmış

gök → mavilik, kutsallık, yücelik, sonsuzluk, özgürlük, huzur

toprak → yaratıcı, üretken, canlılık, yaşam

cennet → dünyayla ilgili, zevk, nefis , ölüm, geçicilik

od → aydınlık, ateş, sıcaklık, kutsallık, ocak, huzur

-Aşkın kutsallığı. Kavuşma isteği. Özlem.-

Şiirde 9 olumlu- 3 olumsuz kavramlaştırılmış kelime bulunmaktadır.

“Ben” sözcüğü, benlik, aşka ulaşmak öz olarak kavramlaştırılmıştır. “Ben” gerektiğinde mecnun olup aşkı aramıştır, gerektiğinde sufi olup kendini aşka adanmıştır. Bazen de aşka ulaşıp “aşk şarabından” içmek, “aşk denizine” dalmak istemiştir. Ulaşma arzusu şiirde “gerek” olarak adlandırılmıştır. Olumlu olan “cennet, varlık” gibi kelimeler ve yokluğa üzülmek; maddiyat, dünyevilik, nefis, geçicilik, insanı ilahi aşktan uzaklaştıran unsurlar olarak görülmüştür. “Gök” özgürlük, sonsuzluk gibi olumlu kavramlarla eşleştirilirken; “toprak” üreticilik, canlılık; “od” ise, aydınlık, aşk, kutsallık, çekilen ve sevilen acı ile kavramlaştırılmıştır.

“Varlık, cennet” sözcükleri olumluyken olumsuz olarak kullanılmıştır.

Şiirde %75 oranında olumlu, %25 oranında olumsuz kavramlaştırılan kelime bulunmaktadır.

HAK BİZİ YOKTAN VAR ETTİ /P. S. ABDAL/ -68,22-

yok → inançsız, bilgisiz, cahil, kötü

var → inanan, bilgili, saf, kutsal, aşık

yedi kat arş → cennet, güzellik, saflık, ulaşılmak istenen, yücelik

kandildeki nur → aydınlık, kutsallık, huzur, ısı, bilgi

eyyub, vuslat, yol, yunus, Davut, İbrahim, musa, isa → çekilen çile, kutsallık, yücelik, gidilen yol, mucize, emek, saflık, temizlik, saygınlık, aşk

ten → ruh, kutsallaşma, olgunlaşma, benlik

taş → sertlik, güç, kudret

umman, gökyüzü → sonsuzluk, mavilik, huzur, özgürlük, kutsallık, kudret

balık → kul, esir, yolcu, temizlik, adanmış, canlılık, aşık

demirci → güç, şekillendiren, ateş, usta, bilgili, kudretli

örse, çekiç → şekillendirmek, vurmak, güç, sertlik

od → ateş, aydınlık, ocak, kutsallık, güç, olgunlaşmak

bir → tek, birlik, kutsallık, öz, ruh, bütünlük, olgunlaşmak, bilgi, benlik

kapı → başka bir yere geçmek, şekil, yöntem, yol, cennet, mutluluk, saflık, kutsallık

altın, gümüş → değerli, parıltılı, istenilen

şeker, bal → tatlı, istenilen, değerli, lezzetli

bedesten, köşk → ulaşılmak istenen, huzur, mutluluk, kutsallık, temizlik

asa → güç, kudret, büyüklük, kutsallık

dağ → kudret, yükseklik, yücelik

-Arayış. Kavuşma isteği. Aşk isteği. Çekilen acının kutsallığı.

Şiirde 30 olumlu, 1 olumsuz kavramlaştırılan kelime kullanılmıştır.

Şiirde “yok” ve “var” kelimeleri zıt anlamlarla kavramlaştırılmıştır. “Yok” cahilliği, aşksızlığı, kötülüğü, farkında olmamışlığı ifade ederken, “var” aydınlanmayı, olgunlaşmayı, ilahi aşka düşmeyi, farkındalığı bize aktarır. Şair, ilahi aşka düşmüş, arayan bir aşığı anlatır. Bu konuda benzetmelerden oldukça yaralanmıştır. İlahî aşk aydınlatıcılığı, yol göstericiliği yönüyle “kandildeki nur” ile kavramlaştırılmıştır. Benlikten “bir” e gidiş yolunda “kapı” kavramlaştırması yapılmıştır. “Altın,gümüş,bal,şeker, bedesten,köşk” kavramlaştırmaları da ilahî aşk için kullanılmıştır.

Şiirdeki olumlu kavramlaştırılan kelime oranı %96,77 iken; olumsuz kavramlaştırılan kelime oranı %3,22 dir.

ALLAHIM BU VUSLATI HİCRAN ETME /MEVLANA/ -66,84-

vuslat → kavuşma, mutluluk, birlik olma, sabrın sonu, huzur, beklenen, istenen

sarhoş → ilahi aşk yolunda kendinden geçmiş, kendini aşka adanmış, aşık

dal, yaprak, sevgi bahçesi → yeşil, huzur, canlılık, bütünlük, ilahi aşk

kuş yuvasının ağacı → sığınma, sıcaklık, korunma, huzur

kum → çokluk, sıcaklık, birlik

mum → aydınlık, huzur, ısı, bilgi

hırsız → kötülük, haksızlık, cahillik, zarar verici olan

halka → birliktelik, kendine dönen

umut kâbesi, ikbâl kıblesi → birlikteli, kutsallık, saflık, temizlik, isteklerin yerine gelmesi, umut, günahlardan arınma, dua

çadır → ev, barınma, korunma, ısınma, yaşam, aile, birliktelik, alem

sultan → sevilen, kudretli, yüksek mevki, zenginlik

-Kavuşma isteği. Aşk isteği. Çekilen acı.

Şiirde 13 olumlu-1 olumsuz kavramlaştırılmış kelime bulunmaktadır.

“Kuş yuvasının ağacı, çadır” gibi kelimelerle ilahî aşk yaşanan yuvaya, yaşamının geçtiği, olmazsa olmaz yerlere benzetilmiştir. İlahî aşkı alman insan yuvasız kuşa benzetilmiştir. “Çadır” kelimesiyle bütün alem kastedilmiştir. “Hırsız” kavramı burada cahillik, bilgisizlik, aşksızlıkla kavramlaştırılmıştır. Hırsızlar aydınlığın, olgulaşmanın, ilahi aşkın düşmanıdır. İşleri her zaman kötü gitmelidir. “Sultan” derken de sevilen, Allah kastedilmiştir. Aşık “sarhoş” kelimesiyle kavramlaştırılmıştır. İlahî aşktan kendini kaybetmiştir, kendini aşk yoluna adamıştır. İlahî aşkın sarhoşudur. Tek beklediği “vuslat” dır. İlahî aşktan başka bir şey istememektedir. Şiirde kendini ilahî aşka adanmış kişilerin zarar görmemesi için dua edilirken, aşksızların da işlerinin iyi gitmemesi istenmiştir.

Şiirde %92,85 oranın olumlu, %7,14 oranında da olumsuz kavramlaştırılan kelime vardır.

EVVEL ALLAH AHİR ALLAH /KARACAOĞLAN/ -66,71-

ulu → büyük, kudretli, kutsal, saygın, yüce, tek

kul → kendini adanmış, aşık

sofra → yemek, kutlama, tören, doymak, dinlenmek, bütünlük, bir araya gelme

aslan → güç, kudret

koç → adanmış, güçlü, kudretli, saf

kurban → bedel, istek, adamak, kutsal

derman → çare, iyileşme, mutluluk, kurtuluş, çözüm, yaşam

od → sevgi, aydınlık, sıcaklık, kutsallık, ocak, canlılık

gül → güzellik, güzel koku, canlılık, sevgi

kuş → gökyüzü, mavilik, özgürlük, canlılık

bülbül → kutsallık, sevgili, güzel ses, huzur

günah → sevgi, istenilen, çekilen acı

yar → sevgili, ulaşılmak istenen, özlenen, aranan

-Övgü. Çekilen acının kutsallığı ve çekilmesi gerektiği. Daha çok acı çekme isteği. Aşk isteği.-

Şiirde 13 olumlu kavramlaştırılmış sözcük vardır. Olumsuz sözcük kullanılmamıştır.

Şiirde övgü unsurları yoğunluktadır. İlahî aşk “gül, bülbül, kuş” gibi doğadan esinlenerek oluşturulan benzetmelerle tasvir edilmiştir.

Şiirde “kul, kurban, günah” gibi olumsuz kelimelerde ilahî aşkla bütünleştirilerek olumlu manada kullanılmıştır. “Kul, kurban” derken Allah’a kul olmak, “günah” derken de onun sevgisine layık olmak anlamında kavramlaştırmalar kullanılmıştır.

Şiirde olumsuz kelime kullanılmadığı için oranı %0 dır. Olumlu kelime oranı ise %100 dür.

AŞK /Y. EMRE/ -64,33-

kıymetli nesne, hürmetli nesne, hikmetli nesne, firkatli nesne, kuvvetli nesne, lezzetli nesne → aşk, değer, mükafat, tek, güç, gizemli, saygın, kutsal

dağ → kudret, yükseklik, ululuk, her şeye hakim olmak

kül eyle- → aşık, ateş, olgunlaşmak, acı çekmek, yok olurken var olmak, güç

yol eyle- → kavuşmak, aşk, kutsallık, ulaşmak

kul eyle- → aşka adanmak, esir olmak, aşk istemek, aşk acısı çekmek, aşka ulaşma isteği

ok, feryad, ah, dert → aşk, aşk acısı, aşık olma, aşkı arama, ilahi aşkın yüreğe işlemesi, kutsallık, güç

deniz → aşk, sonsuzluk

kaya → güç, sertlik, kudret, aşk

toy → kutlama, mutluluk, ulaşma, mükafat

-İlahi aşkın gücü. Çekilen acının kutsallığı. Çekilen acıdan duyulan mutluluk.-

Şiirde olumsuz kavramlaştırılan sözcük yoktur. 17 tane olumlu kavramlaştırılan kelime vardır.

Şiirde daha çok ilahî aşkın gücünden bahsedilmiş ve kavramlaştırmalar da bu yönde yapılmıştır. Aşkın kıymetinden, güçlülüğünden, saygınlığından bahsedilmiştir. Çekilen aşk acısının ve aşkın güçlülüğü “kaya, deniz, kul eylemek, yol eylemek, kül eylemek” kelimeleriyle de anlatılmıştır.

“Feryad, ah, dert” kelimeleriyle kavramlaştırılan aşk bu kelimelerin de olumlu kavramlaştırılmasını sağlamıştır. Bu duyguları yaşayan, aşk acısını çeken “toy” düzenlemelidir şeklinde bir anlatım vardır. Yani çekilen acı kutsaldır, mutluluk vermelidir, kutlanmalıdır.

Şiirde kullanılan olumlu kelime oranı %100 iken, olumsuz kelime oranı %0 dır.

ALLAH DERİM /N. F. KISAKÜREK/ -63,82-

taşınmaz yükü göklerin → kutsallık, yücelik, saflık, önemlilik, çekilen acının kutsallığı

hayat aşısı → elzem, vazgeçilmez

bal → tatlı, lezzetli, istenilen

akıl → maddiyat, dünyevî, ilahî olana karşı çıkan

fen → asma köprü, birleştirme, kurtarma, cevap verme

Şiirde 4 olumlu-1 olumsuz kavramlaştırılmış sözcük vardır.

Şair ilahî aşkı “sırtında göklerin taşınmaz yükü” gibi kavramlaştırmıştır. Acı çekmektedir ama aşktan mutluluk duymaktadır. Maddiyat ve dünyayla ilgili olma “akıl” sözcüğüyle kavramlaştırılmıştır.

Şiirde “yük” sözcüğü olumsuzken olumlu, “akıl” sözcüğü olumluyken olumsuz kullanılmıştır.

Şiirde %80 oranında olumlu, %20 oranında olumsuz kavramlaştırma bulunmaktadır.

HEP O /MEVLANA/ -60,92-

kan → can, yaşam, canlılık, sıcaklık, yaşam özü

varlık → benlik, hayat, ruh, istek,

ad → tanınma, kişilik, benlik,

-Aşktan duyulan mutluluk.-

Şiirde 3 olumlu kavramlaştırılmış kelime varken hiç olumsuz kelime yoktur.

“Kan” kelimesi yaşam özü, yaşam için gerekli olan, olmadan yaşanmayan, ilahi aşkla kavramlaştırılmıştır. Yaşam için mecburiyettir, olmazsa olmazdır. “Varlık” kelimesi ise benlik, ruh, hayat, benliği oluşturan her şeyle kavramlaştırılmıştır. “Ad” kişilik, benlik olarak kavramlaştırılmıştır. Yalnız şiirde “ad” olumsuz bir kavramlaştırma olmamakla birlikte ilahi

aşkın daha büyük olduğu belirtilmektedir. Benim, bana ait olan bir adım var gerisi hep ilahî aşk şekline bir anlatım vardır.

Şiirde %100 oranında olumlu kelime kullanılırken, %0 oranında olumsuz kelime kullanılmıştır.

AŞK / N. F. KISAKÜREK/ -57,71-

Türkçe → anlam, asıl olan, öz, temel

ateş → aşk, güç, sıcaklık, aydınlık, kutsallık, koruma

gül bahçesi → aşk, güzellik, huzur, saflık , hoşluk

-Aşkın güzelliği. Güçlülüğü. Aşk acısının kutsallığı.-

Şiirde 3 olumlu kavramlaştırılmış sözcük vardır.

“Türkçe” sözcüğü, ilahi aşkın anlamı, özü olarak; ateş ve gül bahçesi ise; ilahî aşkın güzelliği, aydınlatıcılığı, kutsallığı, gücü ile kavramlaştırılmışlardır.

Şiirde olumsuz kavramlaştırılmış bir sözcük bulunmamaktadır. Şiirdeki olumlu kelime oranı %100 iken, olumsuz kullanılan kelime oranı %0 dır.

Eskiye Özlem Konulu Şiirler

ÖZLEYEN /Y. K. BEYATLI/ -73,2-

gönül → sevgi, benlik, iyilik

yer, sevgili, yaz günleri, dağlar, tepeler → özlem, çaresizlik, kaybetmek, ulaşılmazlık

akşam → karanlık, son, özlem

günün sesleri, hayalet → cansızlık, ölüm, özlem, uzaklaşma, çaresizlik

-Özlem. Hüzün. Acı çekmek. Çaresizlik.-

Şiirde 1 olumlu-8 olumsuz kavramlaştırılmış kelime vardır.

“Gönül” kelimesi şairin benliğiyle, kendisiyle kavramlaştırıldığı için olumludur. Şair eskiye özlemini anlattığı bu şiirde eskiyi bir “yer” olarak tanımlamıştır. Bu yerde özlemi ifade eden “sevgili, yaz günleri, dağlar, tepeler” vardır. Bu kavramlar kaybedilmiştir. Artık ulaşılmazdır bu nedenle olumsuzdur. “Akşam” kelimesi bitişi, sonu anlatmaktadır. Artık “akşam” olmuştur, “günün sesleri” dinmiştir, sadece “hayalet” gibi şair kalmıştır o “yer”de. “Günün sesleri” canlılığı, kaybedilenleri aktarır. Şair kendisini “hayalet” kelimesiyle betimlemiştir. “hayalet” yalnızlığı, çaresizliği, kaybetmişliği temsil eder.

“Sevgili, yaz günleri” olumlu kelimeler olmasına rağmen şiirde, kaybetmişlik, özlem gibi kelimelerle kavramlaştırıldığı için olumsuzdur.

Şiirde %11,11 oranında olumlu kelime, %88,88 oranında olumsuz kelime kullanılmıştır.

AH! NEYDİ BENİM GENÇLİĞİM /O. V. KANIK/ -71,71-

hüzünlen-, ağla-, şarkı söyle- → keder, acı çekmek, özlem

eğlenti, saz, sinema, aile çay bahçesi, park → eğlence, gençlik, mutluluk

sevdiğim, meyl verdiğim →sevgi mutluluk, gençlik

-Özlem. Hüzün. Sevgili.-

Şiirde 7 olumlu-3 olumsuz kavramlaştırma bulunmaktadır.

Şiirde şair eskiye özlemi yaşadıkları mutluluklar, anlarındaki güzellikler, eğlenceler, gençlik, sevgili ile özdeştiirdiği için şiirde olumlu kavramlaştırma daha fazladır. Şu anki durumunu, çektiği acıyı, özlemine “hüzünlenmek, ağlamak, şarkı söylemek” ile olumsuz kavramlaştırmıştır. Gençlikle, mutlulukla, eğlenceyle kavramlaştırılan “eğlenti, saz, sinema, aile çay bahçesi, park” olumludur. Sevgiliyi ifade eden “sevdiğim, meyil verdiğim” kelimeleri de olumludur.

Şiirde %70 oranında olumlu, %30 oranında olumsuz kavramlaştırma bulunmaktadır.

HATIRALAR /C. S. TARANCI/ -71,09-

hatıralar, sonbahar → hüzün, ölüm, soğuk, çaresizlik, özlem, yalnızlık, bitiş

kanad çırpış → hareket, hatırlama, umut, eski günler

rüzgar, gül, bülbül → umutsuzluk, sevgisizlik, karamsarlık, özlem

-Kızgınlık. Sitem. Çaresizlik.-

Şiirde 1 olumlu- 5 olumsuz kavramlaştırılmış kelime vardır.

Şair için “hatıralar” ulaşamayacağı için olumsuzdur. “Hatıralar” eski günlerin ulaşılmazlığını hatırlatır. Özlem ifade eder. “kanad çırpış” eski günleri ifade ettiği için olumludur. Yani; eski günlerin ulaşılmazlığını anlatan ifadeler olumsuzken, eski günleri

anlatan ifadeler olumludur. Şair ulaşılmazlığa umutsuzlukla bakar. Bu nedenle “rüzgar, gül, bülbül” olumsuzdur.

“Gül, bülbül” olumlu kavramlarken bu şiirde özlemi ifade ettiği için olumsuz olarak kavramlaştırılmışlardır.

Şiirde %16,66 oranında olumlu kelime varken, %83,33 oranında olumsuz kelime kullanılmıştır.

HATIRLATAN /Y. K. BEYATLI/ -70,89-

gün ortasında öten horoz → hicran, rahatsızlık verici, keder, sıkıntı, huzursuzluk

yosunla örtülü bir gül → mazi, yaşananlar, gençlik, pişmanlık, görünmez, ulaşılmaz

mevsim, bahçe → kış, solmak, soğuk, üşümek, hicran, keder

sevgi, devre → özlem, hatıra, eski, yitirilen, acı çekmek, pişmanlık

sevgi → iyilik, mutluluk, güzellik

seda → iyilik, mutluluk, güzellikleri hatırlama

lezzet → istenen, mutluluk, güzellik

-Acı çekmek. Umutsuzluk. Sevgili. Özlem. Kızgınlık.-

Şiirde 6 olumsuz-3 olumlu kavramlaştırma vardır.

Eski günlerin özlemini anlatan şair, şiirde daha çok eskinin ve eskiyi hatırlamanın kendisine verdiği acıdan bahsetmiştir. Eskiye olan özlem doğal unsur benzetmelerinden

faydalanılarak aktarılmıştır. Hatıraları “gün ortasında öten bir horoz” gibi rahatsızlık vericidir. “yosunla örtülü bir göl” gibi görülmesi, hatırlanması zordur. “Sevgi” özlenen, kaybedilmiş, uzaklaşmış bir “devre”dir. Yinede bu çaresizlikten şairi kurtaracak tek olgu “sevgi”dir. Bu nedenle ilk başka sadece bir hatıra olan “sevgi” olumsuz kavramlaştırılırken, daha sonra “seda” olarak duyulan, yaklaşılan, kurtarıcı olan sevgi olumlu kavramlaştırılmıştır. Sevgi somutlaşınca adeta hayatın, yaşamanın tadı, “lezzeti” haline gelmiştir.

“Sevgi” olumlu bir kelime iken çaresizlikle kavramlaştırılınca olumsuz bir kelime olarak kullanılmıştır.

Şiirde %66,66 oranında olumsuz kavramlaştırma, %33,33 oranında olumlu kavramlaştırma bulunmaktadır.

YANARIM /F. N. ÇAMLIBEL/ -68,55-

düşen yaprak → sonbahar, bitiş, geçmiş, ölüm

dal → can çekişen, korkan, güçsüz, çaresiz, şair

şir, eser → özlem, çaresizlik, yok oluş, kaybediş

zaman → yok eden, özlem, sevilmeyen, biten, geçen, eskiten, güçlü

sanat → yok olan, özlenen, can çekişen, güçsüz

kış → parçalanmak, yok eden, soğuk, sevilmeyen, güçlü

gölge veren ağaç → yok olan, ölen, çaresizlik, güçsüz

ocak → yanmak, yok eden, sevilmeyen, eskiten, güçlü

ateş → sevda, yok eden, özlenen, kaybedilen, acı çekmek

düğüm → özlem, kaybediş, çaresizlik

eşya → şair, özleyen, kaybedeni yok olan, çaresiz, acı çeken

-Özlem. Hüzün. Kızgınlık. Çaresizlik. Sitem. Sevgili.-

Şiirde 12 olumsuz kavramlaştırılan kelime kullanılırken, olumlu kavramlaştırılan kelime yoktur.

Şair şiirde eskiye özlemi dile getirirken özlemi ifade eden, karşısında çaresiz kalınan kavramları olumsuz olarak nitelendirmiştir. Bu kavramlar gücü temsil ederken, şairin ve yaşadıklarının bunlar karşısındaki çaresizliği güçsüzlüğü temsil etmiştir. Şiirde “düşen yaprak” olarak çaresizliğini, güçsüzlüğünü, yok oluşunu bildirdiği “şiirleri, eseri, gölge veren ağaç, sanat” olumsuz olarak kavramlaştırılmıştır. Özlenenler; güçsüzlük, çaresizlik, ulaşamama, yok oluş olarak kavramlaştırıldığı için olumsuzdur. Özlenenleri yok eden, zarar veren “zaman, kış, ateş” kavramları gücü, yok etmeyi, şairin acı çekmesine sebep olmayı temsil ettiği için olumsuzdur. Şair kötü durumdadır, çaresizdir, güçsüzdür. Bu nedenle şairi temsil eden “eşya, dal” kelimeleri de olumsuz olarak kavramlaştırılmıştır.

“Şiir, eser, sanat” kavramları olumluyken şiirde, özlemle kavramlaştırıldığı için olumsuzdur.

Şiirde olumlu kavramlaştırılan kelime olmadığı için oranı %0 dır. Olumsuz kavramlaştırılan kelime oranı % 100 dür.

GEÇEN ZAMAN /Z. O. SABA/ -67,55-

gece, odalar, hatıralar → hatırlama, eskiler, umut, mutluluk

çocukluk → temizlik, saflık, yaşam

gençlik → ümit, yaşam

şiir, arkadaş, sevgi, doğulan ev, kapının sesi → rahatlama, huzur, özlem, mutluluk, arzu

ninni bestesi → eski, yaşanılanlar, çocukluk, huzur

güneş, bayram sabahı → eski, yaşanılanlar, umut, güzellik, mutluluk, korunma, temizlik, aydınlık

yaralar → çocukluk, eski günler, umut, mutluluk, arzu, huzur, saflık

mektep, sınıflar, oturlan sıralar → çocukluk, mutluluk, umut, huzur, özlem, hatırlama

sevgilim, gün, sema, ırmak → gençlik, mutluluk, huzur, özlemi, hatırlama

-Çaresizlik. Sevgili. Acı çekmek. Özlem.-

Şiirde olumsuz kelime kullanılmamıştır.

Şair için geçmişi hatırlama geçmişte yaşanılan şeyleri hatırlama, mutlulukları hatırlama manasına geldiği için eskiye özlem anlatılırken olumlu kavramlaştırmalardan yararlanılmıştır. “Çocukluk, gençlik”, şaire mutluluğunu, eski günlerdeki huzurunu, yaşadıkları güzellikleri anlattığı için çocukluk ve gençliği temsil eden “gece, odalar, hatırlar, şiir, arkadaş, sevgi, doğulan ev, kapının sesi, ninni bestesi, güneş, bayram sabahı, yaralar, mektep, sınıflar, sıralar, sevgili, gün, sema, ırmak” kelimeleri de olumlu kavramlaştırmalardır. Şair eskiye özlemine, çocukluğunun geçtiği ortamları, sevgilerini kullanarak anlatmıştır. Şair şiirde mutlu anılarını bizlerle paylaşmıştır.

Olumsuz bir kavram olan, can acısını ifade eden “yaralar” kelimesi de çocuklukla, oynamakla, mutlulukla kavramlaştırıldığı için olumludur.

%100 oranında olumlu kelime kullanılan şiirde, olumsuz kelime oranı%0 dır.

GENÇLİK BÖYLEDİR İŞTE /C. S. TARANCI/ -67,27-

ses → özlenen, etkileyicilik, hatırlama, acı, umutsuzluk, hesaplaşma

saat → zaman, yaş, pişmanlık, hesaplaşma, zamanın geçmesi

tarla, hasat → yapılanlar, mükafat, sevap, tecrübe

gece → karanlık, hesaplaşma, son, sınav, ahret, korku

gençlik → geçicilik, maddiyat

kolun kanadın → güç, gençlik, enerji, hareket, coşku, gençlik, yetenek

pencere → acı çekme, yardım istemek, çaresizlik

gül demeti, çeşme, rüzgar → pişmanlık, gelip geçme, kaçırma, umutsuzluk, kaybetme

batı → güneşin batması, aydınlığın bitmesi, son, bitiş, ölüm

gölge, hatıra → pişmanlık, karanlık, belirsizlik, korku, gece, olumsuzluk, yaşananlar, geçicilik, yanılısama, hatıra, özlem, yalnızlık

-Umutsuzluk. Çaresizlik. Pişmanlık. Özlem.-

Şiirde 2 olumlu-12 olumsuz kelime kullanılmıştır.

Şiirde eskiye özlem olumsuz kavramlaştırmalarla dile getirilmiştir. Şiirde zamanın geçmesi, eski günlerin geri gelmemesi, yaşananlardan huzur duymama sonucu; şair huzursuzluğunu aktarmıştır. Burada “ses” hesaplaşmayı, pişmanlıkları temsil eder. “saat” de zamanın geçmesini, hesaplaşmanın yakınlaşmasını, pişmanlıkları, bu durum karşısındaki çaresizliği anlatır. “Tarla, hasat” yaşananlar, yapılanlar, hayat ile kavramlaştırılmıştır. “Gece” hesaplaşma günü, pişmanlık olarak kavramlaştırılmıştır. Şiirde kolun kanadın kırılması yani güçsüzleşmek, çaresizlik, pişmanlık, acı çekmekle kavramlaştırılmıştır. “pencere” çaresizlikle kavramlaştırılmıştır. “Gül demeti, çeşme, rüzgar” değer bilmemeyi, kaybetmeyi, pişmanlığı anlatır. Şair zamanın geçmesini, pişmanlığını, artık çok geç olmasını “batı” ile, pişmanlıkları, eskiden olan ve kaybedilen değerleri “gölge, hatıra” ile kavramlaştırmıştır.

Şiirde, “gençlik, gül demeti” olumsuz kavramlaştırılmıştır. Aslında olumlu olan bu kelimeler, pişmanlıklar, değeri bilinmeyen, kaybedilen olgularla kavramlaştırıldığı için olumsuzdur.

% 14,28 oranında olumlu kavramlaştırma bulunan şiirde, %85,71 oranında olumsuz kavramlaştırma bulunmaktadır.

ORDA DA GEÇİYOR GÜNLER /Z. O. SABA/ -67,16-

gün → pişmanlık, özlem, geçip gitme, çaresizlik, zaman karşısında tükeniş

ada, ses, çingirak → yalnızlık, özlem, çaresizlik, unutulmuşluk, uzaklık, rahatsız edicilik

gülüş, öpüş → ses, özlenen, anı, hayal, gerçek olmayan

bahar → huzur, umut, sıcaklık, canlanma

kuş → özgürlük, mutluluk, gökyüzü, kavuşma

nar → yaşam, canlılık, hayatın devam etmesi

-Özlem. Umut. Huzur.-

Şiirde 3 olumlu- 5 olumsuz kavramlaştırılan kelime vardır.

Şair şiirde eski günlere olan özlemini “ses, ada, çingirak, gün” gibi kelimelerle kavramlaştırmıştır. “Bahar, kuş, nar” ise hayatın devam ettiğini, umutlu olmayı, eski günlerini şaire çağrıştırmaktadır.

“Gülüş” ve “öpüş” kelimeleri olumlu olmasına rağmen, şiirde olumsuz kavramlaştırılmıştır.

Şiirdeki olumlu kelime oranı %37,5 iken; olumsuz kelime oranı %62,5 dir.

GİTTİ GİDER /B. R. EYÜBOĞLU/ -66,91-

gönül → sevgi, benlik

karar → kesinlik, sevgi, ulaşmak, belli olmak, sonuca ulaşmak

ten, can, yar → yaşlanmak, ölüme yaklaşmak, zaman yenilmek, acı çekmek, sevgini bitmesi, ölmek, ayrılık

kilit → saklamak, yasaklamak, sevgisizlik

kul, köle, kurban → kötü duruma düşmek, acı çekmek, özlem

-Çaresizlik. Acı çekmek. Hüzn.-

Şiirde 2 olumlu-7 olumsuz kavramlaştırma bulunmaktadır.

Şair şiirde “gönül” ve “karar” kelimeleriyle, sevgiyi, mutluluğu, ulaşmayı ifade ettiği için bu kelimeler olumludur. “ten, can, yar” kelimeleri tenin yıpranması, can çekişmek, yarın tükenmesi olarak anlatıldığı; yok olmayı, ölümü, özlemi, kaybetmeyi aktardığı için olumsuzdur. “Kilit” uzaklaştırmak, yasaklamak, sevgisizlik olarak kavramlaştırıldığı için olumsuzdur. “Kul, köle, kurban” özlem, acı çekmek, çaresizlik ile kavramlaştırıldığı için olumsuzdur.

Şiirde %22,22 oranında olumlu kavramlaştırma, %77,77 oranında olumsuz kavramlaştırma vardır.

YAZ SONU /A. BEHRAMOĞLU/ -64,96-

ayva, güneş → geçmiş, özlem, hüznü

yıldızlar → aydınlığın hüznü, geleceğin sıkıntısı

ay → yalnızlık, geçmişin özlemi, gece, aydınlığın hüznü

güz denizi → eskiye özlem, sarı, hüznü

kâğıttan taşan mürekkep → geçmişin iz bırakması, çaresizlik, özlem

-Özlem. Hüznü. Sevgili.-

Şiirde 6 olumsuz kavramlaştırılan kelime bulunmakla beraber, olumlu kavramlaştırılan kelime yoktur.

Şair geçmişe olan özlemini, hüznünü doğal unsurlarla kavramlaştırmıştır. “Kâğıttan taşan mürekkep” kavramlaştırmasında da geçmişin iz bırakması veya geçmişte yapılan yanlışlar hatırlatılmak istenmiştir.

“Güneş, yıldızlar, ay” kelimeleri olumlu kelimeler olmasına rağmen şiirde olumsuz kavramlaştırılmıştır.

Şiirde olumlu kelime oranı %0 iken; olumsuz kelime oranı %100 dür.

AİLE BOYU /S. AKIN/ -64,24-

çocukluk, gazoz → özlem, hüznün, acı, mutsuzluk

iskelenin vapurların yanaştığı yüzü → eskiye özlem, çaresizlik, kimsesizlik

üç tekerlekli bisikletimin lastikleri → çocukluk, özlem, acı, hüznün, kimsesizlik

kar üstündeki serçe → çaresiz,üşümek, yalnızlık, ölüm, güçsüz, kimsesiz

kasabın beslediği kuzu → çocukluk, çaresizlik, yalnızlık, hüznün, ölüm

-Acı çekmek. Hüznün. Özlem.-

Şiirde olumlu kavramlaştırılan kelime yokken, 6 olumsuz kavramlaştırılan kelime kullanılmıştır.

Şiirde çocukluk günlerinin hatırlayan şair, mutlu bir çocukluk geçirmemesi nedeniyle olumsuz kavramlaştırmalardan yararlanmışır. Şair “kar üstündeki serçe, iskelenin vapurlara yanaştığı yüzü, üç tekerlekli bisikletinin lastikleri” benzetmelerini çocukluğu için kullanmıştır. Annesiz büyümüşür, kimsesizdir. Aile kavramı onun için özlemi ifade eder. Bu nedenle, özlem, acı, çaresizlik, huzursuzluk içerisindeydir.

Bu nedenlerle salında olumlu olan “çocukluk” kavramı, bu şiirde olumsuz kavramlaştırılmıştır.

Şiirde olumlu kelime oranı %0 iken olumsuz kelime oranı %100 dür.

ÇOCUKLUĞUM /Z. O. SABA/ -62,79-

uzakta kalan bahçeler, sabahlar, geceler, gelmez günler → çocukluk, özlem, umutsuzluk, uzaklık, ayrılık, kavuşamama, pişmanlık, gurbet, acı çekmek

gözümde tüten memleket, sonsuz hasret, habersiz ölen kardeşim, mezarı bilinmez eşim, bir çekmecece unutulmuş, senelerle rengi solmuş resim → özlem, unutulmuşluk, çaresizlik, karamsarlık, pişmanlık, üzüntü, uzaklık, kavuşamama

çocukluk → özlem, üzüntü, acı çekmek, kavuşamama

-Özlem. Umutsuzluk. Hüzin acı çekmek.-

Şiirde 11 olumsuz kavramlaştırma bulunurken, olumlu kavramlaştırma bulunmamaktadır.

Şair şiirde çocukluğuna duyduğu özlemi dile getirmiştir. Bu özlemi doğal unsur benzetimlerinden faydalanarak anlatmıştır. Şiirde “çocukluk” kavramı olumsuzdur ve çocuklukla kavramlaştırılan bütün kelimeler olumsuzdur. “Uzakta kalan bahçeler, sabahlar, geceler, gelmez günler, gözümde tüten memleket, sonsuz hasret, habersiz özen kardeşim, mezarı bilinmez eşim, bir çekmecece unutulmuş resim, senelerle rengi solmuş resim” kelimeleri çocukluk, özlem, ulaşılmazlık, kaybediş, acı çekmek kavramlarına karşılık geldiği için olumsuzdur.

“Bahçe, kardeş, eş, çocukluk” kavramları olumlu kavramlar olmasına rağmen şiirde olumsuz kavramlaştırılmıştır.

Şiirde %100 oranında olumsuz kavramlaştırılan kelime vardır. Olumlu kavramlaştırılan kelime oranı %0 dır.

BEN HAYATTA EN ÇOK BABAMI SEVDİM /C. YÜCEL/ -59,85-

karaçalı → küçük, çirkin, kara, sevimsiz, güzsüz

dev → otorite, güç, korunma, sevgi, ciddiyet, bilgi, saygınlık

çapkın → baba

gidici, atlas, teftiş → babanın gitmesi, gurbet, özlem, ayrılık

hasta, tifo, ateş → kavuşma, babanın gelmesi, özlemin bitmesi

-Aile sevgisi. Özlem.-

Şiirde 5 olumlu- 4 olumsuz kavramlaştırılan kelime vardır.

Şair, şiirde babasını ve kendisini benzetmelerden faydalanarak anlatmıştır. Kendisi ve babasının ondan uzaklaşmasıyla kavramlaştırdığı kelimeler olumsuzken, babası ile kavramlaştırdığı kelimeler olumludur. “Karaçalı” kelimesi kendisini ifade ettiği için atlas, gidici, teftiş” babasının uzaklaşmasını ifade ettiği için olumsuzdur. “Dev, çapkın, hasta, tifo, ateş” kelimeleri ise babasına kavuşmasını ifade ettiği için olumludur.

“Hastalık, ateş, tifo” kelimeleri olumsuz olmalarına rağmen şiirde olumlu kavramlaştırılmışlardır.

Şiirde %55,55 oranında olumlu, %44,44 oranında olumsuz kavramlaştırılan kelime vardır.

Beşerî Aşk Konulu Şiirler

ANLATAMIYORUM /O. V. KANIK/ -74,16-

ses → hissedilen, düşünülen, sevgi

duy- → anlamak, hissetmek, bilmek

dokun- → anlamak, acıyı paylaşmak, hissetmek, bilmek, çare olmak

gözyaşı → sevgi nedeniyle acı çekmek, sevgi

kifayetsiz → güzel, tanımlanamayacak kadar mükemmel, olağanüstü, etkileyici, güçlü

dert → aşk, sevgi nedeniyle çekilen acı, mutluluk, güç

yer → sevgiliye kavuşma, sevgili, istenilen

anlatama- → sevgiliden ayrı olmak, acı çekmek

-Çaresizlik. Anlaşılmama.-

Şiirde 7 olumlu, 1 olumsuz kavramlaştırılan kelime bulunmaktadır.

Şiirde şair sevgiliye olan sevgisini anlatamamasında kaynaklanan bir özlem içerisindedir. Sevgiliye ulaşma arzusunun, sevgilinin sevgisi karşısında çektiği acının, sevgilinin anlatıldığı bölümlerde olumlu kavramlaştırmalar yapılmıştır. Çünkü; bu bölümlerde şairin sevgisiyle ilgili kavramlaştırmalar bulunmaktadır. Şair “ses, duymak, dokunmak” kelimeleriyle şair sevgisini, sevgiliye yaklaşmayı anlattığı için olumlu kavramlaştırmalardır. “Gözyaşı” sevgi karşısında çekilen acıyı yansıttığı için olumludur. “Kifayetsiz” aslında olumsuz olan bu kelime burada, sevginin olağanüstülüğünü, güzelliğini, gücünü anlattığı için

olumludur. İstenilen, kavuşulan, sevgiliyi temsil eden bir “yer” vardır. Sevgilinin sevgisine ulaşamama olarak kavramlaştırılan “anlatamamak” kelimesi de olumsuz kavramlaştırılmıştır.

“Kifayetsiz” ve “dert” kelimeleri olumsuz kelimelerken şiirde olumlu kavramlaştırılmıştır.

Şiirde olumlu kavramlaştırılan kelime oranı %87,5 iken, olumlu kavramlaştırma oranı %12,5 tur.

HER SABAH HER SABAH (SEN BİR ÇİÇEK OLSAN BEN BİR YAZ OLSAM)
/A. V. ŞATIROĞLU/ -72,09-

sabah → aydınlık, huzur, yenilik, başlangıç, mutluluk, güzellik, ışıık

su → temizlik, saflık

yol, toprak, toz → sevgiliye ulaşma isteği

seyran → gezme, arama

göz → bakma, görme, ulaşma

ördek → masumiyet, saflık, zararsız olma

şahin → güç, kudret, saygınlık, heybet, uçmak, özgürlük

lale, sümbül, mor menekşe, gül → güzellik, saflık, sevgili, güzel koku, huzur, canlılık

yaz → sıcaklık, çiçeğin ihtiyaç duyduğu, canlılık, seven

-Özlem. Sevgi. Kavuşma isteği.-

Şiirde 14 olumlu kavramlaştırılan kelime vardır. Olumsuz kavramlaştırılan kelime yoktur.

Şair sevgilisinin “su” ya gitmesini betimlemiştir. “su, ördek” burada saflığı temizliği, masumiyeti temsil eder. Sevgilisinin ayağının altında “toprak, toz, yol” olmak ister.

Bu kavramlar onun için sevgilisine kavuşmayı temsil eder. Sevgiliyi “ördek” e kendini ise “şahin” e benzeten şair; sevgilisinin saflığını, güzelliğini, masumiyetini; kendinin de güçlülüğünü, sevgiliye ulaşma isteğini anlatmıştır. “Lale, sümbül, mor menekşe, gül” sevgiliye benzetilirken, şair sevgilinin ihtiyacı olacak, yaşamasını sağlayacak “yaz” olmak istemektedir.

“Toz” kelimesi olumsuz bir kelime iken şiirde olumlu olarak kavramlaştırılmıştır.

Şiirdeki olumlu kelime oranı %100 iken; olumsuz kelime oranı %0 dır.

KARADUT /B. R. EYÜBOĞLU/ -69,84-

karadutum, çatal karam, çingenem, gülen ayvam, ağlayan narım, kadınım, kırsrağım, karım, nar tanem, nur tanem, bir tanem → sevgili, güzellik, saflık, özgürlük, yaşam

ağaç, petek → seven kişi

dal, bal → zorunluluk, ayrılmazlık, bir bütünün parçası olmak, değer, sevgili

günahım, vebalim → sevgili

mercan → güzellik, mavilik, deniz, özgürlük, saflık, temizlik, değerli, nadir bulunan

-Sevgi. Doğa. Kavuşmak.-

Şiirde 18 olumlu kavramlaştırılmış kelime vardır. Olumsuz kavramlaştırılan kelime yoktur.

Şair sevgilisini doğal unsurlarla özdeşirmiştir. Benzetmelerden oldukça fazla yararlanmıştır. Sevgilisini “karadut, çatal kara, Çingene, ayva, nar, kısrak, mercan, bal, dal” gibi unsurlarla nitelendiren şair; sevgilisinin, güzelliğini, vazgeçilmezliğini, onun için hayat gibi olduğunu belirtmek istemiştir. “Mercan” kavramı onun ne kadar bulunmaz, eşsiz ve değerli olduğunu anlatır. Şairin “ağaç” ve “petek” olması, sevgilisinin “dal” ve “bal” olması sevgilinin ne kadar vazgeçilmez olduğunu, şairi şair yapan asıl öge olduğunu bize bildirmektedir.

Olumsuz kavramlar olan “günah, vebal” kavramları, şiirde sevgiliyle kavramlaştırıldığı için olumlu kavramlaştırmalardır.

Şiirde %100 oranında olumlu kelime kullanılırken, olumsuz kelime oranı %0 dır.

SEVGİ /E.B. KORYÜREK/ -69,77-

kaleme dile gelmez bir duygu → sevgi, anlatılamaz, olağanüstü, güçlü

bakışında → görmek, dünya, anlayış tarzı, yaşam

nefes alış → yaşam, temiz hava, umut

günahlar → sevgili

ufuklar → gelecek, gidilen en son yer, hayal, kavuşma

dünya → hayat, her şey, benlik

-Sevgi. Çaresizlik. Özlem.-

Şiirde 6 olumlu kavramlaştırma yapılmıştır. Olumsuz kavramlaştırma yoktur.

Şair sevgisin “kaleme dile gelmez bir duygu” olarak tanımlamıştır. Sevgiliyi her şeyi olarak tanımlayan şair “nefes alış”ında dahi sevgilinin olduğunu belirtmiştir. Sevgi şair için yaşamasını sağlayan yegane olgudur. “dünya” sı, “ufukları” yani geleceği, yaşamı hep sevgilidir. Şair nereye baksa sevgiliyi görmektedir. Gördüğü her şey “günahları” bile sevgilidir.

Olumsuz bir kelime olan “günah” kavramı sevgilinin de içinde olduğu bir kavram olduğu için olumlu kavramlaştırılmıştır.

Şiirde %100 oranında olumlu kavram kullanılmıştır. % 0 oranında da olumsuz kelime vardır.

SENİ SEVİYORUM DEMEK İSTERDİM /A. K. TECER/ -68,03-

ölesiye duygu → güçlü, istekli

taparcasına dil dök- → kutsallık, önemlilik, güç, istek, dua

saçların ağarması → pişmanlık, kaybetmek, umutsuzluk, kavuşamama

sonsuzlukla sar- → sonsuz sevgi, sonsuz güzellik, sonsuz iyilik, ölümsüzlük, kaybetmeme isteği

sarhoş gibi adını sayıkla- → kendini kaybetmek, sonsuz sevgi

bağrarak kollarında öl- → sevgi, sevgilinin kutsallığı, sevginin güçlülüğü

-Pişmanlık. Özlem.-

Şiirde 5 olumlu-1 olumsuz kavramlaştırılmış kelime vardır.

Şair ölümle sevgilisini bağdaştırmıştır, “ölesiye bir duygu, bağırarak kollarında ölmek” gibi ifadelerle sevgiliye olan sevgisinin ölüm kadar güçlü olduğunu söylemektedir. “Saçların ağarması” burada sevgiliye olan sevginin bitmesi, söylenmemesi, kavuşamama, umutsuzluk olarak kavramlaştırıldığı için olumsuzdur. “Sonsuzlukla sarmak, taparcasına dil dökmek, sarhoş gibi adını sayıklamak” gibi anlatımlarda sevginin ne kadar güçlü, sonsuz, vazgeçilemez olduğunu anlatmak için kullanılmıştır.

“Ölüm” kelimesi olumsuz olmasına rağmen sevgiyi ve sevgiliyi anlatmak için kullanıldığından olumlu kavramlaştırılmıştır.

Şiirde %83,33 oranında olumlu, %16,66 oranında olumsuz kavramlaştırılmış kelime bulunmaktadır.

AŞK ÖZETİ /M. MUNGAN/ -67,24-

özet → öz, asıl

aşk → sevgi, güzellik, mutluluk

yan-, serzen- → acı, aşk, kutsallık, aydınlık, sıcaklık

-Sevgi. Özlem. Acı çekmek.-

Şiirde 4 olumlu kelime kullanılmıştır.

Aşkın hayatındaki önemini, çektiği acının kutsallığıyla anlatan şair, aşkın kendine göre “özet” ini ifade etmiştir. Şair mutluluk gibi olumlu duyguları ifade eden “aşk” kavramını, kullanarak çektiği acıyı da olumlu kavramlaştırmıştır.

“Yan-, serzen-” kavramları olumsuzken burada olumlu bir duygu olan “aşk” ile bağdaştırıldığından olumlu kavramlaştırılmıştır. Şair çektiği acıdan mutludur. Çektiği acı onun aşık olduğunu kanıtıdır.

Şiirde %100 oranında olumlu, %0 oranında olumsuz kavramlaştırılmış kelime vardır

AŞKIN BALADI /Ö. ASAF/ -66,66-

Dediklerin, duydukların, yazdıkların, gördüklerin, gözlerin, kulakların, dudakların,

saklamadıkların, aklım → yaşam, düşünceler, hissedilenler, benliği oluşturan her şey, geçmiş, gelecek, şimdi, dünya

-Sevgi.-

Şiirde 8 olumlu-1 olumsuz kavramlaştırılmış kelime kullanılmıştır.

Şiirde şair sevgiliye olan sevgisini; sevgiliyi bütün yaşamıyla özdeşleştirerek anlatmıştır. “Dediklerinde,duyduklarında, yazdıklarında, gördüklerinde, gözlerinde, kulaklarında, dudaklarında, saklamadıklarında” sevgilinin hep kendine benzediğini, kendini andırıldığını belirtmiştir. Şair sevgilinin düşünceleriyle, söyledikleriyle, hissettikleriyle, yaşadıklarıyla, dikkat ettikleri, değer verdikleri, paylaştıklarıyla kendisine benzemesinden mutludur. Bunu da olumlu kavramlaştırmalarla dile getirmiştir. “Aklımda” derken sevgilinin hep aklında olduğunu ifade etmiştir. Şair sevgiliye kendine benzer yönleri nedeniyle olumlu kavramlaştırmalarla sevgisini anlatmıştır.

%100 oranında olumlu kavramlaştırılan kelime kullanılan şiirde olumsuz kelime oranı %0 dır.

HASRETİNDEN PRANGALAR ESKİTTİM /A. ARİF/ -66,33-

iyi çocuklar, kahramanlar → iyilik, cesaret, saygınlık, önem

anlatabilmek → tanıtmak, göstermek, sevmek, ulaşmak

namussuz, halden bilmez, kahpe yalan → sevgiliyi anlatmak, aşkı anlatmak, iyileştirme

kurt, kuş, zindan, zemheri → özlem, çekilen acı, sevgiliye kavuşamama

gürül gürül akan dünya, bahar → özlem, kavuşamama, sevgiliden ayrı olmayı hatırlama, çekilen acı

pranga → tutsaklık, acı, zulüm, hapisane, mahkum, kavuşamama

kan gülleri → umutsuz, acıtan sevgi, kavuşamama

bağır- → isyan etmek, herkese duyurmak, sevgili, coşku

dipsiz kuyu → sonsuzluk, yankı, derinlik, sevgi

akan yıldız → ışık, parlaklık, sonsuzluk, gelecek, umut, hareket, dilek, sevgi

kibrit çöpü → ışık, aydınlık, ısı, sevgi

okyanusun en ıssız dalgası → bütünüün içindeki parça, su, coşkunluk, yalnızlık, hareket, sonsuzluğun içinde bir, gizem, sevgi

öpücük, tılsım → kaybedilmişlik, özlem, kavuşamama

akşam → karanlık, sessizlik, korku, bitiş

kadeh, cigara → içki, sarhoşluk, duman, keder, kendini bilmem, zarar

cehennemın öbür adı → sevgilinin yokluğu, ölmek, acı çekmek, günah, kötülük, mutsuzluk, aşksızlık

kapanmış gözler → üşümeğ, soğuk, yalnızlık, korkmak, aşksızlık, acı çekmek

-Özlem. Çaresizlik. Sitem. Sevgi.-

Şiirde 17 olumlu-8 olumsuz kavramlaştırılmış kelime vardır.

Şiirin genelinde bir hareket, canlılık vardır. “Gürül gürül akan dünya, okyanusun en ıssız dalgası, akan yıldız” kavramlarıyla da bu hareket karşılanmıştır. Anlam açısından tezatlardan da faydalanılmıştır. Örneğin; “gürül gürül akan dünya-pranga, zindan” veya “kibrit çöpü-okyanus” gibi anlam açıdan birbirinin zıttı olan kavramlar kullanılmıştır. Yalnız bu kelimeler kavramlaştırma açısından farklılık ifade eder. “Gürül gürül akan dünya” şaire sevgilisinden ayrı olduğunu, “pranga” yı hatırlattığı için olumsuzdur. “Kibrit çöpü, okyanusun en ıssız dalgası, dipsiz kuyu, akan yıldız” sevgiliyi anlatmakla bağdaştırıldığından olumludur. Şiirde sevgiliyi “anlatabilmek” olumlu bir kavramdır. Ona kavuşmayı temsil eder. “Bahar, kurt, kuş, zindan” ise sevgiliden ayrı olunan zamanları ifade ettiği için olumsuzdur. Sevgiliden ayrı olan zamanlarda çok acı çekilmiştir. Sevgilinin saçlarına takılan “kan gülleri” de bu acıyı anlatır. “Tılsım, öpücük” yitirilmiştir. Sevgisizlikle kavramlaştırılır. “Akşam, cigara, kadeh” sevgilinin yokluğunu anlatır. Sevgilinin yokluğu “cehennemın öbür adı” dır. Şair, sevgilinin yokluğunu cehenneme benzetir. Sevgilinin “gözlerinin kapanması” şairin cehennemi, ölümdür. Sevgilinin gözlerini kapaması şairin üşümesine yani; dünyasının yok olmasına neden olur.

Şiirde “namussuz, halden bilmez, kahpe yalan, dipsiz kuyu, kibrit çöpü” olumsuzken olumlu kullanılmış. “Kuş, dünya, bahar, öpücük, tılsım” ise; olumluyken olumsuz kullanılmıştır.

Şiirdeki olumlu kelime oranı %42,30 olumsuz kelime oranı %57,69 dur.

AŞK MÖNÜSÜ /N. H. RAN/ -65,93-

sabah, şafak → aydınlık, karanlığın bitmesi, güzellik, ışık, canlılık, huzur, görmek

yaz geceleri → ferahlık, güzellik, sıcaklık, huzur, eğlence

atlı → haberci, özlenenin bitmesi, murat, mutluluk

kapı → ev yaşam alanı, yürek, benlik

saklı gül → gizlilik, güzellik, değerli, eşsiz, kutsal, sevgili

zor → gizli, güzel, kolay elde edilmeyen, değerli, kutsal, güçlü

şiiirlerimin ılıklığı → duygular, hissedilenler, benlik, yaşananlar

buse → veda, ayrılık, sevgi, kutsallık

memleketim, güzel → evim, sıcaklık, huzur, koruma, mutluluk, kutsallık, saygı, heybet, güç, değerlilik

-Sevgi. Ayrılık.-

Şiirde 11 olumlu kavramlaştırılan kelime vardır. Olumsuz kavramlaştırılmış kelime bulunmamaktadır.

Şair, sevgilisinin güzelliğini “sabahlar, şafaklar, yaz geceleri, memleket” kelimeleriyle kavramlaştırmıştır. Sevgiliye olan sevgi doğadaki unsurlarla kavramlaştırılmıştır. “Atlı” burada mutluluğun habercisi, “kapı” kelimesi ise yürek, beşerî aşk olarak kavramlaştırılmışlardır. “Saklı gülüm, zor” kelimeleri sevgilinin gizemliliğini, ulaşılmazlığını, tekliliğini, değerliliğini ifade etmek için kullanılmıştır.

“Zor” kelimesi olumsuz bir manadayken, şiirde sevgilinin güzelliği ve değerliliği manasında kullanıldığı için olumlu kavramlaştırılmıştır.

Şiirde %100 oranında olumlu kelime, %0 oranında olumsuz kelime kullanılmıştır.

SENİ SEVDİM /G. AKIN/ -65,79-

özsü → saflık, temizlik, canlılık, hayat, güzellik

gün ışığı → aydınlık, güzellik, mutluluk, umut

sis → gizem, saklı olan, görünmez, karanlık, umutsuzluk, sevgisizlik

düşsel ova → kutsallık, yeşillik, yaşam, huzur, umut, mutluluk

mümkün → zorunluluk, çıkar yol, umut, şans, saygınlık, güç

-Sevgi.-

Şiirde 4 olumlu-1 olumsuz kavramlaştırılan kelime vardır.

Şair sevgiliye sevisini doğayla ilgili benzetmelerden faydalanarak ifade etmiştir. Sevgilisine olan sevgisini “özsü”nun dal uçlarına yürümesi ile kavramlaştırmıştır. “Gün ışığı, düşsel ovalar” kavramlaştırmalarında da şairin sevgiyi anlatırken masalsi bir anlatım kullandığını anlıyoruz. “Sis” kavramlaştırması burada olumsuz bir kavramlaştırmadır. Karanlık, bilinmezlik, umutsuzluk, sevgisizlik olarak kavramlaştırılmıştır.

%80 oranında olumlu kavramlaştırma bulunan şiirde; %20 oranında olumsuz kavramlaştırma bulunmaktadır.

FİRARİ /F. N. ÇAMLIBEL/ -65,50-

çirkin, kâfir → sevgili, güzellik, iyilik

güzel, hak → çirkinlik, kötülük

altın → maddiyat, geçicilik, kötülük, ihanet

küfür, din → güzel söz, sevgilinin söylediği söz, sevgilinin inandıkları

misafir → geçicilik, gitmek, vazgeçmek

fırar → gitmek, kaçmak, kaybolmak, uzaklaşmak, aşksızlık, suç

zülün yay gibi çelik telleri → sevgiliyi yaralayan, yüreğinden vuran, aşk, sevgi, güzellik, vazgeçilmezlik, sevginin güçlülüğü

ahu → güzellik, saf, temiz

canavar → güç, kudret, aşk

-Kızgınlık. Mükafatını alamama. Sitem. Vazgeçmeme.-

Şiirde 7 olumlu- 5 olumsuz kavramlaştırılmış kelime vardır.

Şair kavramlaştırma zıtlıklarından oldukça fazla yararlanmış. Şair için sevgiliyle alakalı, sevgilinin yaptığı her şey, onun kötü yanları “küfür”leri, “çirkin”liği, “kâfir”liği dahi “güzel”likten, “hak” tan daha olumludur. Çünkü sevgiliyi anlatır. Sevgiliden uzaklaşmak, sevgisizliği “fırar” kelimesiyle kavramlaştırılmıştır. Şairin gönlü sevgilinin “zülünün yay gibi çelik tellerine” takılmıştır. Artık sevgiliden ayrılmak, uzaklaşmak şair için imkansızdır. “ahu”

gibi dağdan dağa kaçsa da şairin aşkı sevgiliyi “canavarlar” gibi takip edecektir. Burada sevgiliye olan sevgisinin gücü nedeniyle böyle bir kavramlaştırma yapılmıştır.

Şiirde “çirkin, kafir, küfür, canavar” kavramları olumsuz olduğu halde sevgiliyle özdeşleştirildiği için olumlu kavramlaştırmalardır. “Güzel, hak, altın” kavramları ise sevgilinin tam zıttı kavramlar olduğu için olumsuzdur.

Şiirde %58,33 oranında olumlu kavramlaştırma kullanılmışken; %41,66 oranında olumsuz kavramlaştırma kullanılmıştır.

BEN SANA MECBURUM BİLEMEZSİN /A. İLHAN/ -64,53-

mecbur → zorunlu, seçeneksiz, aşk

mih → sevgilinin, adı, vazgeçilmez, zorunluluk, birliktelik

sen → ısınmak, sıcaklık, korunma, mutluluk, iyilik, aşk

ağaçların sonbaharı → sararmak, solmak, canlılığını yitirmek, ölmek, son, kış, soğuk

İstanbul → kalabalık, güzellik, kültür, deniz, canlılık

karanlık → görememek, soğuk, kötülük, gizlemek, yalnızlık, umutsuzluk, korku

parçalanan bulut → umut, yükseklik, gökyüzü, mavilik, yok olmak, buharlaşmak, geçicilik

sokak lambası → geçicilik, üşümek, yalnızlık, gece, karanlık, sevgisizlik

kaldırımlar → yalnızlık, üşüme, yol, yolculuk, ayrılık, soğukluk

yağmur kokusu → yalnızlık, ürperme, üzüntü

rezilce korkulu → sevip kovuşamama, yalnızlık, utanma, acı çekme, kavuşamama

akşam üstü → alacakaranlık, sessizlik, karasızlık, sonlanmak, karanlığın başlaması

tutsak ustura ağzında yaşamak → esaret, güçsüzlük, mutsuzluk, tehlike, acı çekmek

elleri kıran tutku → zarar görmek, isteklerini yapamamak, kendine zarar vermek, ulaşamamak

kapıyı çalma → aramak, kimsesizlik, yardım istemek, güçsüzlük, acı çekmek, yalnızlık

yalnızlığın hınzır uğultusu → huzursuzluk, korkmak, yalnızlık

yoksul gramofon → ses, müzik, yalnızlık, hüznün

cuma → kutsallık, özel olmak, gizem, önemlilik, istemek

kullanılmamış gök → saflık, temizlik, iyi gelecek, umut, mavilik, huzur

haziran → sıcak, yaz, canlanma, yaşam, güneş

mavi benekli çocuk → mutluluk, özgürlük, yolculuk, uzaklaşmak

şilep, uçak → deniz, mavilik, özgürlük, umut, canlılık

issiz gözler → yalnızlık, mutsuzluk, umutsuzluk

islan-, tüylerin ürpermesi → soğuk, üşümek, yalnızlık, çaresizlik

kör, kırılmış, telaş içinde → mutsuzluk, acı çekmek, çaresizlik, yalnızlık

kötü rüzgar → çaresizlik, kötülük, güçsüzlük

yaşamak → sevgili

kurtlar sofrası → kötülük, zorluk, korku, acı çekmek, çaresizlik,

gizli deniz → mavilik, kutsallık, özgürlük, mutluluk, coşku

-Sevgi. Umutsuzluk. Çaresizlik. Özlem.

Şiirde 12 olumlu-21 olumsuz kavramlaştırılmış kelime vardır.

Şair içi “mecbur” olmak kavramı sevgiliye mecbur olmayı ifade eder. Bu nedenle mecburiyet olumlu bir kavramlaştırmadır. Sevgilinin adı şairin yüreğine “mıh” gibi işlenmiştir. Sevginin vazgeçilmezliğini belirttiği için bu kelime de olumludur. Şair sevgilisinin kendisinde uyandırdığı güzel duygularını, mutluluğunu “sen” ile kavramlaştırmıştır. “Ağaçların sonbaharı, karanlık, parçalanan bulutlar, sokak lambaları, kaldırımlar, yağmur kokusu, akşam üstü” şaire sevgisizliği, kavuşamamayı, sonu, yalnızlığı anlattığı için olumsuzdur. “Rezilce korkulu sevmek” ifadesiyle de şair, kavuşamamayı, yalnızlığı aktarmıştır. Sevmekten korkmak, kavuşamama durunu ifade eder. Bu yüzden sevme isteği, “ellerini kıran tutku” olarak kavramlaştırılmıştır. Yaşamak olumlu bir kavramdır ama; “tutsak ustura ağzında yaşamak” olarak nitelendiği için olumsuzdur. “Kapıyı çalan” ve “yalnızlığın hınzır uğultusu” kelimeleriyle anlatılan yalnızlık, sevgisizlik de olumsuzdur. Şair olumlu kelimeleri olumsuz nitelendirmelerle kullanarak olumsuzlaştırmıştır. Ayrıca “yoksul gramofon, ıssız gözler, kötü rüzgar” böyle kullanımlara birkaç örnektir. Şiirde mavi kelimesi gelecek, iyilik, umut gibi olumlu duygularla kavramlaştırılmıştır. “Mavi benekli çocuk, kullanılmamış bir gök, gizli deniz” kavramlaştırmaları da mavilikle ilişkilendirilebilir. “Yaşamak” belki zordur, ama içinde sevgili olduğu için sevgiliyle kavramlaştırıldığı için olumludur.

Şiirdeki olumlu kelime oranı % 36,36 dır, olumsuz kelime oranı ise %63,63 dür.

SENİ SEVMEK /F. H. DAĞLARCA/ -59,19-

soyun- → arınmak, temizlenmek, gizlerin açığa çıkması

ay → aydınlık, güzellik, huzur, yükseklik, heybet, gizem

ölüş → sonsuzluk, hayat, bütün yaşam boyunca, uzun bir süre

-Sevgi.-

Şiirde 3 olumlu kavramlaştırılmış kelime bulunmaktadır.

Şair sevgiliye olan sevgisini “aya karşı soyunmak” olarak kavramlaştırmıştır. Bu kavramlaştırmadan da anlaşılacağı gibi; sevgisini kendini arındıran, saflaştıran, gizemli aynı zamanda gizemleri açığa vuran bir olgu olarak ifade etmiştir.

“Ölüş” kelimesi olumsuz bir kavramken, şiirde olumlu kavramlaştırılmıştır. Şairin ölene kadar, uzun bir süre, sevgilisini seveceğini, sevgisinin hiç bitmeyeceğini, sonsuz olduğunu anlatmak için kullanılmış bir kelimedir.

Şiirde olumsuz kavramlaştırılmış kelime yoktur. Olumlu kavramlaştırılan kelime oranı ise %100 dür.

SENİ DÜŞÜNMEK /N. H. RAN/ -56,85-

düşünmek → sevgi, güzellik, mutluluk, sevgili

ses, şarkı → güzellik, mutluluk, etkileyicilik, arzu, umut

şarkı dinlemek → özlem, ayrılık, kavuşamama

şarkı söylemek → kavuşmak

-Sevgi. İsyân. Kavuşma isteği.-

Şiirde 4 olumlu-1 olumsuz kavramlaştırılan kelime vardır.

Şiirde şair, sevgilisine duyduğu sevgiyi anlatır. “düşünmek” sevgilisine ulaşmanın bir yoludur. “Ses, şarkı” sevgiliyle kavramlaştırılmıştır. Yalnız; şaire göre “şarkı dinlemek” ve “şarkı söylemek” farklı şeylerdir. “şarkı dinlemek” istemez, “şarkı söylemek” ister ki; şarkı söylemek onu sevgiliye ulaştıracaktır. “Şarkı dinlemek” ayrılığı ifade ederken, “şarkı söylemek” şair için sevgiliye kavuşmayı temsil eder.

Şiirde %80 oranında olumlu kavramlaştırılan kelime, %20 oranında olumsuz kavramlaştırma vardır.

ŞİİRLERDEKİ OLUMLU VE OLUMSUZ KAVRAMLAŞTIRMALARIN ŞİİRLER KONULARINA GÖRE DAĞILIMI:

İlahi Aşk Konulu Şiirler:

kavramlaştırılan kelime sayısı: 133

olumlu kelime sayısı: 122

olumsuz kelime sayısı: 11

olumlu kelimelerin oranı: **%91,72**

olumsuz kelimelerin oranı: **%8,27**

Sevgiliye Duyulan Sevgi Konulu Şiirler:

Kavramlaştırılan kelime sayısı: 159

Olumlu kelime sayısı: 114

Olumsuz kelime sayısı: 45

Olumlu kelimelerin oranı: **%71,69**

Olumsuz kelimelerin oranı: **%28,30**

Eskiye Duyulan Özlem konulu Şiirler:

Kavramlaştırılan kelime sayısı: 129

Olumlu kelime sayısı: 46

Olumsuz kelime sayısı: 83

Olumlu kelimelerin oranı: **%35,65**

Olumsuz kelimelerin oranı: **%64,34**

Sevgiliye Duyulan Özlem Konulu Şiirler:

Kavramlaştırılan kelime sayısı: 115

Olumlu kelime sayısı: 26

Olumsuz kelime sayısı: 89

Olumlu kelimelerin oranı: **%22,60**

Olumsuz kelimelerin oranı: **%77,39**

Ölüm Konulu Şiirler:

Kavramlaştırılan kelime sayısı: 129

Olumlu kelime sayısı: 33

Olumsuz kelime sayısı: 96

Olumlu kelimelerin oranı: **%25,58**Olumsuz kelimelerin oranı: **%74,41**

Konularına göre	Olumlu kelime oranı	Olumsuz kelime oranı
<i>İlahi aşk</i>	%91,72	%8,27
<i>Sevgiliye sevgi</i>	%71,69	%28,30
<i>Eskiye özlem</i>	%35,65	%64,34
<i>Sevgiliye özlem</i>	%22,60	%77,39
<i>Ölüm</i>	%25,58	%74,41

Tabloda da görüldüğü gibi ilahî aşk konulu şiirlerde olumlu kavramlaştırılan kelime oranı %91,72 iken; olumsuz kavramlaştırılan kelime oranı %9,27 dir. Olumlu kavramlaştırma konusunda en yüksek yüzde, ilahi aşk konulu şiirlere aittir. Ayrıca; ilahî aşk konulu şiirlerde olumsuzken olumlu kavramlaştırılan kelime oranı da %73,68 dir. Olumluyken olumsuz kavramlaştırılan kelime oranı ise; %26,31 tir. İlahî aşk konulu şiirlerde olumsuzluklar bile olumlu görülmüştür.

Beşerî aşk konulu şiirlerde ise; olumlu kelime oranı %71,69 , olumsuz kelime oranı %28,30 tür. Görüldüğü gibi, ilahi aşk konulu şiirler de olumlu kelime oranı “ben” e gidilmesinden, kutsallık taşımasından, başka birinin sevgiye karıştırılmamasından dolayı daha fazladır, aynı şekilde olumsuz kelime oranı daha azdır. Beşerî aşk konulu şiirlerdeki olumlu tezatlaştırma daha azken, olumsuz tezatlaştırma daha fazladır. Olumluyken olumsuz kavramlaştırma %28,57 , olumsuzken olumlu kavramlaştırma %71,42 dir. Olumlu kelime oranı en düşük şiirler sevgiliye özlem konulu şiirlerdir.

Sevgiliye özlem konulu şiirler içlerinde, sitem, kızgınlık, sevgi gibi unsurları da barındırırlar. Ayrıca; doğal unsurların özlemle bağdaştırılıp olumsuz kullanılması da oldukça fazladır. Sevgiliye özlem konulu şiirlerde olumlu kavramlaştırılan kelime oranı %22,60 iken, olumsuz kavramlaştırma oranı %77,39 dur. Olumlu kelimelerin olumsuz kavramlaştırılması konusunda da sevgiliye özlem konulu şiirler ilk sıradadır. Olumsuzken olumlu kavramlaştırmalar da sevgiliye özlem konulu şiirlerde en düşük orandadır. Olumluyken olumsuz kavramlaştırılan kelime oranı %100 iken, olumsuzken olumlu kavramlaştırılan kelime oranı %0 dır; sevgiliye özlem konulu şiirlerde olumsuzken olumlu kavramlaştırılan kelime bulunmamaktadır. Olumsuz kavramlaştırma yüzdesinde ikinci sırada, ölüm konulu şiirler gelir.

Sevgiliye özlem ve ölüm konulu şiirler arasında yüzde açısından çok büyük bir fark yoktur. Ölüm konulu şiirlerde, olumlu kavramlaştırma oranı %25,58 iken; olumsuz kavramlaştırma oranı %74,41 dir. Olumluyken olumsuz kavramlaştırılan kelime oranı %85,71; olumsuzken olumlu kavramlaştırılan kelime oranı %14,28 dir.

Eskiye özlem konulu şiirlerde ise; olumlu kavramlaştırma oranı %35,65; olumsuz kavramlaştırma oranı %64,34 dır. Olumsuz konulu şiirlerde, en düşük olumsuz kavramlaştırma oranına sahip şiirlerdir. Çünkü bu şiirlerde, eski günler bazen mutlulukla anılır, eski sevgiliden, aileden bahsedilebilir. Yani; olumlu kavramlar, mutluluklar da şiirde bahsedilirken olumluluk artar. Eskiye özlem konulu şiirlerde, olumluyken olumsuz kavramlaştırılan kelime oranı %84, olumsuzken olumlu kavramlaştırılan kelime oranı %16 dır.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

ŞİİRLERDEKİ KAVRAMLAŞTIRMA TEZATLARI

İlahi Aşk (olumluyken olumsuz olan kelime yüzdesi: %26,31-olumsuzken olumlu olan kelime yüzdesi:%73,68)

Aşk

yan-,bit-,kül ol-,zayıfla- (olumsuzken olumlu kullanılmış)

Allah Derim

yük (olumsuzken olumlu kullanılmış)

akıl (olumluyken olumsuz kullanılmış)

Aşkın Aldı Benden Beni

varlık, cennet (olumluyken olumsuz kullanılmış)

Gel Gör Beni Aşk Neyledi

sel (olumsuzken olumlu kullanılmış)

Nerdesin

sevgi (olumluyken olumsuz kullanılmış)

Haber Eylen Aşıklara

esir (olumsuzken olumlu kullanılmış)

Aşk Ver Bana

öldür- (olumsuzken olumlu kullanılmış)

benlik (olumluyken olumsuz kullanılmış)

Aşk

dert, feryad, ah (olumsuzken olumlu kullanılmış)

Evvel Allah Ahir Allah

kul, kurban, günah (olumsuzken olumlu kullanılmış)

Beşerî Aşk (olumluyken olumsuz olan kelime yüzdesi: %28,57- olumsuzken olumlu olan kelime yüzdesi: %71,42)

Seni Sevmek

ölüş (olumsuzken olumlu)

Aşk Özeti

yan-, serzen- (olumsuzken olumlu kullanılmış)

Aşk Mönüsü

zor (olumsuzken olumlu kullanılmış)

Anlatamıyorum

kifayetsiz, dert (olumsuzken olumlu kullanılmış)

Her Sabah Her Sabah

toz (olumsuzken olumlu kullanılmış)

Seni Seviyorum Demek İsterdim

öl- (olumsuzken olumlu kullanılmıştır)

Sevgi

günah (olumsuzken olumlu kullanılmış)

Hasretinden Prangalar Eskittim

namussuz, halden bilmez, kahpe yalan, dipsiz kuyu, kibrit çöpü (olumsuzken olumlu kullanılmış)

kuş, dünya, bahar, öpücük, tılsım (olumluyken olumsuz kullanılmış)

Firari

çirkin, kafir, küfür, canavar (olumsuzken olumlu kullanılmış)

güzel, Hak, altın (olumluyken olumsuz kullanılmış)

Karadut

günah, vebal (olumsuzken olumlu kullanılmış)

Eskiye Özlem (olumluyken olumsuz olan kelime yüzdesi: %84 - olumsuzken olumlu olan kelime yüzdesi: %16)

Orada da Geçiyor Günler

gülüş, öpüş (olumluyken olumsuz kullanılmış)

Hatıralar

gül, bülbül (olumluyken olumsuz kullanılmış)

Aile Boyu

çocukluk (olumluyken olumsuz kullanılmıştır)

Ben Hayatta En Çok Babamı Sevdim

hastalık, ateş, tifo (olumsuzken olumlu kullanılmıştır)

Yaz Sonu

güneş, yıldızlar, ay (olumluyken olumsuz kullanılmış)

Geçen Zaman

yara (olumsuzken olumlu kullanılmış)

Gençlik Böyledir İşte

gençlik, gül demeti (olumluyken olumsuz kullanılmış)

Hatırlatan

sevgi (olumluyken olumsuz kullanılmış)

Yanarım

şiiir, eser, sanat (olumluyken olumsuz kullanılmış)

Özleyen

sevgili, yaz günleri (olumluyken olumsuz kullanılmıştır)

Çocukluğum

bahçe, kardeş, eş, çocukluk (olumluyken olumsuz kullanılmıştır)

Sevgilive Özlem (olumluyken olumsuz olan kelime yüzdesi: %100- olumsuzken olumlu olan kelime yüzdesi: %0)

Boşuna

sev-, yaşa- (olumluyken olumsuz kullanılmış)

Gizlice Sevgilim

yaşam (olumluyken olumsuz kullanılmış)

Bekleyeceğim

nişanlan-,izdivaç, evlen- (olumluyken olumsuz kullanılmış)

Ayıp

evlilik (olumluyken olumsuz kullanılmış)

Sen Yoksun

deniz, yıldızlar (olumluyken olumsuz kullanılmış)

Bitti O Sevda

su, deniz, gündüz (olumluyken olumsuz kullanılmış)

Giden Gelmez

ümit, kahkaha (olumluyken olumsuz kullanılmış)

Ölüm Konulu Şiirler (olumluyken olumsuz olan kelime yüzdesi: %85,71- olumsuzken olumlu olan kelime yüzdesi: %14,28)

Bir de Bakmışım ki Ölmüşüm

dünya (olumluyken olumsuz kullanılmış)

Ölüm

çiçek, yaşam (olumluyken olumsuz kullanılmış)

yokluk (olumsuzken olumlu kullanılmış)

Var Git Ölüm

ana, ata (olumluyken olumsuz kullanılmış)

Sessiz Gemi

sevilmiş, seven, sevgili (olumluyken olumsuz kullanılmış)

Ölüme Yakın

deniz, gökyüzü, seveda, kuşlar (olumluken olumsuz kullanılmış)

ölüm (olumsuzken olumlu kullanılmış)

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Seslerin Özelliklerine Göre Şiirlerdeki Sayıları

	Akıcı	V	Tonlu Sızıcı	Tonlu Patlayıcı	Tonsuz Sızıcı	Tonsuz Patlayıcı	TOPLAM
İlahi Aşk	1573	50	70	549	323	383	2948
S. Sevgi	1221	32	67	393	326	357	2396
E.Özlem	1374	42	89	474	232	403	2614
S.Özlem	1421	29	103	479	283	327	2642
Ölüm	1425	35	112	479	265	405	2721

Seslerin Özelliklerine Göre Şiirlerdeki Yüzdeleri

	Akıcı	V	Tonlu Sızıcı	Tonlu Patlayıcı	Tonsuz Sızıcı	Tonsuz Patlayıcı
İlahi Aşk	53,35	1,69	2,37	18,62	10,95	12,99
S. Sevgi	50,95	1,33	2,79	16,40	13,60	14,89
E.Özlem	52,56	1,60	3,40	18,13	8,87	15,41
S.Özlem	53,78	1,09	3,89	18,13	10,71	12,37
Ölüm	52,37	1,28	4,11	17,60	9,73	14,88

Tabloda; fazla akıcı yüzdesine sahip olan ilahî aşk konulu şiirler, aynı zamanda en yüksek olumlu kavramlaştırma yüzdesine de sahiptir. Akıcı yüzdesinde diğer çokluk, sevgiliye özlem konulu şiirlerdedir. Sevgiliye özlem konulu şiirler de olumsuz kavramlaştırma açısından en yüksek değere sahiptir. Bu iki şiir türü diğer oranlar açısından da birbirlerine yakın değerler alırlar. Tonsuz patlayıcılık yüzdeleri de en düşük şiirlerdir. Olumsuz kavramlaştırma açısından en düşük yüzdesine sahip eskiye özlem konulu şiirler, en yüksek tonsuz patlayıcı yüzdesine sahiptir. Beşerî aşk ve ölüm konulu şiirler ise olumlu ve olumsuz kavramlaştırmada olduğu gibi ara değerlerdedirler.

BÖLÜM V

5.1. SONUÇ

Şiirlerin aldıkları puanlar sadece bir açıdan değil birçok sebeple değişiklik göstermiştir:

1) Hareket bildiren sözcükler, durağanlık ifade eden sözcüklere oranla daha yüksek puan almıştır. Hareket içinde düzeni de barındırırsa daha fazla puan almaktadır. Olumluluk, üretkenlik anlamı taşıyan sözcükler olumsuzluk ifade eden sözcüklerden daha yüksek puan almaktadır. Tekilden çoğula, “ben”den “san”a yönelişte “ben” in ifade edildiği sözcükler daha yüksek puan alır. Olumsuzluk anlamı kazandıran “-ma” ve “-sız” eklerine bakıldığında “-ma” eki kesinlik ifade ettiğinden puanı yükseltirken; “-sız” puanı düşürmektedir.

2) Şiirlerin puan ortalamalarının konulara göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. İncelemede, konulara göre puan sıralaması:

Ölüm> sevgiliye özlem> ilahi aşk> eskiye özlem> beşerî aşk

Ölüm konulu şiirler ortalama 71,93, sevgiliye özlem konulu şiirler 70,31, ilahi aşk konulu şiirler 68,08, eskiye özlem konulu şiirler 67,39, beşerî aşk konulu şiirler 66,55 puan almışlardır.

Şiirlerin hepsi lirik şiir olduğu için puan açısından çok büyük farklar bulunmamakla birlikte genel olarak bakıldığında; kaybediş, ulaşamama, acı çekme duyguları içeren şiirler daha yüksek puan almıştır.

Ölüm konulu şiirlerde “ben” kavramı, kesin kaybediş, çaresizlik anlatılır. Bu sebeple; etkileyiciliği en yüksek şiirlerdir ve en yüksek puanı almışlardır. Sevgiliye özlemde de bir kaybediş söz konusudur. Eskiye özlem konulu şiirlerde de kaybediş olgusu bulunmaktadır; fakat bu şiirlerde mutlu günlerden, sevgiliden, aileden bahsedildiği için ilahi aşk konulu şiirlerden daha düşük puan almıştır. İlahi aşk konulu şiirlerde ise, “ben” kavramı ön plandadır, acı çekilir ve bu acı kutsaldır. Bu nedenle; ilahi aşk konulu şiirler eskiye özlem konulu

şiiirlerden daha yüksek puan almıştır. En düşük puanı ise, sevgiliye sevgi konulu şiiirler alır. Bu şiiirlerde; sevgiliden, mutluluktan, kavuşmuşluktan bahsedildiği için puan düşüktür. Çekilen acı genel olarak şiiirin puanını artırmıştır.

- 3) Sevgiliye duyulan özlem konulu şiiirlerde; kızgınlık, sevgiliden kaçış, sevgiliye kavuşma isteği, özlem, acı çekme, çaresizlik, hüüzün, umut, isyan şiiirin puanının artırırken; doğa ile ilgili unsurlar, yalnızlık, mutluluk, sevgili, ayrı olmayı kabullenme, sevgiliye sitem, umutsuzluk duyguları şiiirin puanını düşürmüştür. Ölüm konulu şiiirlerde; ölüm karşısında çaresizlik, kızgınlık, ölümden kaçış, ölümün gücü, sitem, korku, tezatlıklar, umutsuzluk, pişmanlık, iğneleme şiiirin puanını artırırken; durumu kabulleniş, hüüzün, yalnızlık, acı çekmek, ölümlle dalga geçme, karamsarlık şiiirin puanını düşürmüştür. Eskiye özlem konulu şiiirlerde; özlem, acı çekmek, çaresizlik, umut puanı yükseltirken; umutsuzluk, hüüzün, sevgili, huzur puanı düşürmüştür. İlahi aşk konulu şiiirlerde; acının kutsallığı, acıdan duyulan mutluluk, nükteli anlatım, özlem, kavuşmuşluk, arayış, “ben” e yönelme puanı yükseltirken; kavuşma isteği, aşk aramak ve bundan mutlu olmak, huzur puanı düşürür. Beşerî aşk konulu şiiirlerde; sevgiliye özlem, çaresizlik, umutsuzluk, sevgiliye kavuşma, ayrılık, acı çekme puanı artırırken; sevgiliye kavuşma isteği, sitem, sevgiden bahsetme, isyan puanı düşürmüştür.

- 4) Şiiirlerin aldıkları puanları etkileyen bir diğere unsur ise kavramlaştırmadır. Araştırmada kavramlaştırma iki boyutuyla ele alınmıştır. Birinci boyutta, olumlu ve olumsuz olarak kavramlaştırılan sözcükler incelenirken; ikinci boyutta, kavramlaştırma tezatları ele alınmıştır.

Olumlu kavramlaştırmaları aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

İlahi aşk> beşerî aşk> eskiye özlem> ölüm> sevgiliye duyulan özlem

Olumlu kavramlaştırmalarda en yüksek oran %91,72 ile ilahi aşk konulu şiiirlere aittir. İlahi aşk konulu şiiirler olumsuz kavramlaştırmaların da en düşük olduğu şiiirlerdir. Bu oran, aşkın kutsallığı ve “ben” kavramı üzerinde durulmasından kaynaklanmaktadır. Çekilen acılar, olumsuzluklar dahi olumlu olarak görülmüştür. Bu nedenle, ilahi aşk konulu şiiirler, olumsuzken olumlu kavramlaştırılmış kelime oranında da %73,68 ile olumlu kavramlaştırma tezatında en yüksek orana sahip şiiirlerdir.

Beşerî aşk konulu şiirlerde, olumlu kavramlaştırma oranı %70,86; olumsuz kavramlaştırma oranı ise %29,13 tür.

Eskiye özlem konu şiirlerde, olumlu kavramlaştırma oranı %35,65; olumsuz kavramlaştırma oranı %64,34 tür.

Sevgiliye özlem konulu şiirlerde, olumlu kavramlaştırma oranı %22,65 iken; olumsuz kavramlaştırma oranı %77,34 tür.

Ölüm konulu şiirlerde, olumlu kavramlaştırma oranı %25,58; olumsuz kavramlaştırma oranı %74,41 dir.

Şiirlerdeki kavramlaştırma tezatlarının, oranları dikkate alındığında, olumluyken olumsuz, olumsuzken olumlu kavramlaştırma açısından ayrıntılı sonuçlara ulaşılmıştır.

Olumsuz kelimelerin olumlu kavramlaştırıldığı şiirler konularına göre şöyle sıralanabilir:

İlahi aşk> beşerî aşk> eskiye özlem> ölüm> sevgiliye özlem

Olumsuzken olumlu kavramlaştırılan kelime yüzdesinin en yüksek olduğu şiirler %73,68 ile ilahi aşk konulu şiirlerdir. Beşerî aşk konulu şiirler %69,23, eskiye özlem konulu şiirler %14, ölüm konulu şiirler %14,28, sevgiliye özlem konulu şiirler %12,5 yüzdeliğe sahiptirler.

Olumluyken olumsuz kavramlaştırmada ise, tam tersi bir sıra izlemektedir. Sevgiliye özlem konulu şiirler %87,5, ölüm konulu şiirler %85,71, eskiye özlem konulu şiirler %84, beşerî aşk konulu şiirler %30,76, ilahi aşk konulu şiirler %26,31 oranındadır.

Bu oranlara bakıldığında; şiirlerin puan ortalamalarıyla kavramlaştırmanın doğrudan ilişkili olduğu görülmüştür. En düşük puan alan beşerî aşk konulu şiirler olumlu kavramlaştırma açısından yüksek bir yüzdeliğe sahiptir. Olumsuz kavramlaştırma açısından ise yüzdesi oldukça düşüktür.

En yüksek puana sahip olan ölüm konulu şiirlerin ise, olumsuz kavramlaştırma oranı, sevgiliye özlemden sonra ikincidir. Şiirdeki duyguların da puana etkisi düşünüldüğünde aradaki puan farklılığı gayet doğaldır; yani sevgiliye özlem konulu şiirlerdeki olumsuz kavramlaştırma oranı daha fazla olmasına rağmen, ölüm konulu şiirlerde bu oran duyguların etkisiyle artış göstermiştir.

Eskiye özlem konulu şiirler, özlem konulu şiirler içerisinde en yüksek olumlu kavramlaştırma oranına sahip şiirlerdir. Bu da puanını doğrudan etkilemiş ve puanlamada dördüncü sırada yer almasını sağlamıştır.

İlahi aşk konulu şiirler, puanlama açısından üçüncü sıradadır. Olumlu kavramlaştırma açısından ise birinci sıradadır. Olumsuz kavramlaştırmaların puan üzerindeki artırıcı etkisi düşünüldüğünde ilahi aşk konulu şiirlerin ölüm ve sevgiliye özlem konulu şiirlerden sonra gelmesi gayet doğaldır. Eskiye özlem konulu şiirler ise, içerisinde bulunduğu grupta yadırganamaz bir olumluluk oranına sahip olması, sevgili, aile, gibi olumlu duyguları içerisinde bulundurması açısından puanlama sırasında ilahi aşktan sonra gelir. “Ben” kavramına yönelme, acı çekmenin kutsallığı gibi puan yükseltici duyguların varlığı puan olarak ilahi aşk konulu şiirlerin eskiye özlem konulu şiirlerin önüne geçmesini sağlamıştır.

- 5) Araştırmada kavramlaştırmanın; şiirlerdeki akıcı, tonlu ve tonsuz seslerin oranları üzerinde doğrudan etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Akıcı ses yüzdesinin en fazla olduğu ilahi aşk konulu şiirlerde olumlu kavramlaştırmanın, akıcı ses yüzdesinde ikinci sırada olan sevgiliye özlem konulu şiirlerde olumsuz kavramlaştırmanın en yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Şiirlerdeki duygusallık, etkileyicilik, çekilen acı, kutsallık akıcı ses oranının yüksek olmasını sağlamıştır. İlahi aşk konulu ve sevgiliye özlem konulu şiirlerde tonsuz patlayıcı oranı diğer şiirlere göre daha düşüktür. Olumsuz kavramlaştırma açısından özlem, kaybediş içeren şiirler arasında en düşük yüzdeye sahip eskiye özlem konulu şiirler, tonsuz patlatıcılık oranı en yüksek şiirlerdir. Sevgiliye özlem ve ölüm konulu şiirler ise, olumlu-olumsuz kavramlaştırma oranlarında olduğu gibi ses özellikleri açısından da ara değerlere sahiptirler.
- 6) Çalışmamızda ulaşılan bir başka sonuç ise, bir sözcük tek başına ne kadar güç, hareket, tekillik, güzellik, olumluluk, zayıflık, durağanlık, çokluk, çirkinlik, olumsuzluk ifade ederse etsin; şiirde kazandığı anlama, kavramlaştırma gücüne göre şiirin puanını etkilemektedir. Şiirdeki ses özelliklerinin nitelik ve nicelikleri, şiirdeki duygu yoğunlukları, kavramlaştırmalar birbirleriyle etkileşime girerek şiirin puanını oluşturmaktadır.

5.2. ÖNERİLER

“Türkçe dersinin hedefi, toplumda faydacı sağlıklı iletişim kurabilen, kendi ve toplum yararına davranışlar sergileyebilen insanlar yetiştirmektir. Dolayısıyla, Türkçe öğretmeni, Türkçe dersinin genel hedefleri içerisinde, konuşulanları anlayan, okunanları anlayan, okuduklarını anlayan, etkili okuyan. Faydacı konuşan, faydacı yazan; kendi kendine yetebilen ve topluma yararlı olan öğrenciler yetiştirmenin bulunduğunu bilmeli, buna inanmalı ve derslerini ona göre planlamalıdır. Türkçe öğretmeni her dersin öze amacı olduğunu da bilmeli, bunları tespit edebilmeli ve amacı dersin başında öğrencilere belirtmelidir.”⁹

Türkçe derslerinde öğretmenlerin yapması gerekenler şöyle sıralanabilir:

- Öğretmen Türkçeyi sevmeli ve ona saygı duymalı, bu konuda öğrenciler için model olmalıdır.
- Öncelikle anlam becerisi kazandırılmalı
- Dikkati dağınık, dinleme alışkanlığı olmayan öğrencilerin dikkatlerini toplayarak dersi dinlemeleri sağlanmalı
- Derste kısa aralıklarla soru-cevap tekniği kullanılmalı
- Öğrencilere kısa anlatımlar sonunda tekrarlar yaptırılmalı
- Öğretmen; planlı olarak, yeni kelime, deyim, atasözlerini kullanmalı
- Fonetik alanında da öğrenci seviyesine inilerek, ezbercilikten kaçınılarak, oyunlar, çizgi filimler, şemalar, resimler, dinletiler eşliğinde materyaller kullanılarak eğlenceli bir şekilde öğretim yapılmalı
- İşlenecek konunun amacı tespit edilmeli ve bu dersin başında öğrencilere söylenmeli
- Her konu öğrenciye toplum yararına davranışlar kazandırılmalıdır. Öğrencilerin bu kavramlar üzerine konuşmaları ve kavramların içlerini doldurmaları sağlanmalıdır.

⁹ Volkan Coşkun, Nilgün Açık, İlköğretimden Ortaöğretime Geçişte Türkçenin Önemi, Orta Öğretimde Yeniden Yapılandırma Sempozyumu, Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara 2004, s. 3

- Öğretmen olumlu ve olumsuz kavramları öğrencilere tanıtmalı, o kavramların içlerinin öğrencinin zihninde karşılığını bulması ve öğrencinin, olumlu kavramlar ile onların doğurduğu olumlu davranışlar doğrultusunda davranmaları sağlamalıdır.
- Türkçe dersinin ezberci bir ders değil de yaşamın içinde olan bir ders olduğu eğitim yaşantılarıyla desteklenmelidir.
- Çocukların seviyelerine uygun, yapılandırmacı yaklaşımında desteklediği, etkinlikler uygulanmalıdır.
- Öğretmenler üst seviyede olmalı; Türkçe dersinin içerisindeki temel becerileri bilmeli, öğrencilerin karşısında iyi örnek olmalı, üretici konuşma becerisine sahip olmalı
- Öğretmenin aktif kelime hazinesi fazla olmalı
- Öğretmenin, öğrencinin kullandığı kelime hazinesini farkında olmalı
- Öğretmen dersler vasıtasıyla toplumun aksayan yönlerini öğrencilere gösterebilmeli
- Öğretmenin okul ve sınıf kütüphanesi konusunda da gerekirse idarecilerle etkileşim içerisinde çalışmalar yapması, çeşitli edebi türlerin, önemli şair ve yazarların eserlerini kütüphanede buldurmalı
- Aileler bilinçlendirilmeli
- Sosyal faaliyetler geliştirmeli (tiyatro, sinema, şiir dinletileri vb...)
- Öğretmen, çeşitli şair ve yazarlardan şiirleri veya düz yazı metinlerini, tiyatro eserlerini teknolojik ortamda çocuklara dinletmeli veya izletmeli
- Okul genelinde şiir, tiyatro, sergi gibi sanatsal faaliyetler düzenlenmeli
- Öğrencilere fonetik-semantik ilişkisinin kavratılmasına gayret göstermelidir.

İlköğretim kademesinde çalışan öğretmenler, öğrencilere fonetik semantik ilişkisini kavratmak için şiir sanatına ayrıca önem vermesi gerekir. “ Şiir, olumlu temalar çerçevesinde, duygu düşünce dünyasını renklendiren, şekillendiren ve olgunlaştıran en önemli edebi ürünlerdendir ve iki yönle ele alınmalı, işlenmelidir. Bunlardan biri, yapılagelmekte olan göze dayalı tahlil, diğeri ise, genellikle ihmal edilen kulağa dayalı tahlildir. Birincisinde görülenler, kelimeler, yani bütünü parçalarından hareketle, şiirin teması, ne anlatmak istediği ortaya konulmaya çalışılmalıdır. Göze dayalı tahlilde öğrenci edilgen konumdadır.

Kulağa dayalı eğitimde, zamanla okuma becerisini kazanan öğrenciler, aktif konuma gelirler. Eğitim-öğretimde de istenilen budur. Kulağa dayalı eğitimde, şiir okuma becerisini kazanan öğrenci; yorumlayarak okuyan yani öbeklerin sınırlarını çizebilen, öbek-anlam ilişkisini algılayabilen ve söz konusu ilişkiyle prosodik unsurları (vurgu, ton, ezgi, durak) doğru olarak hissettirebilen öğrenci demektir.”¹⁰

Fonetik-semantik ilişkisi, sadece okuyan açısından değil; dinleyen açısından da önemlidir. Fonetik-semantik ilişkisini kavramış bir birey; sesleri, sözcükleri gerçekte duyarak, özümseyerek okur. Böylece; hem okuyan şiir karşısında etkilenir hem de dinleyen kişi açısından etkileyici, kalıcı bir dinleti olur.

Fonetik semantik ilişkisinin yapılandırılması açısından kavramlaştırma da önemli bir yer tutar.

“Dilde yaşayarak yaşatarak öğrenme, kavramlaştırmayla gerçekleşir. Bu. Gerçekleştirilmezse, kavramlaştırılmış kelime hazinesi zengin insanlar yetiştirmek mümkün olmaz. Derinliğine ve genişliğine iç dünyada yaşatılan kelimelere, kavramlaştırılmış kelime hazinesi denir. Kavramlaştırılama, cümledeki ara ve ana birimleri tespit edebilme; cümlede ara ve ana anlamlı birimler arasında ahenge ve anlama uygun duraklayarak okuyabilme, konuşabilme; anlamlı birimlerin dünyasına girerek, onları çözümleyebilme; cümleyi, onların duygu ve düşünce dünyasını ifade edecek şekilde doğru tonlamalarla okuyabilme; okuma ve konulma esnasında sesleri doğru telaffuz edebilme; sesin şiddetini, kelime ve kelime birliklerinin okuma ve konuşma sürelerini doğru ayarlayabilme; kelimelerin arasında, duygu ve düşünce yüklerine uygun ritmik duraklamalar yapabilme; konuşma esnasında, kelimeleri cümlelerin ahengini oluşturacak şekilde seçebilme; cümleleri hafızada tutabilme; ara ve ana anlamlı birimlerin ne ifade ettiğini anlayabilme ve açıklayabilme; gereği olmayan kelimelerle değil, anlam bütünlüğüne hizmet eden kelime ve kavramlarla cümle kurabilme; etkili dinleme becerisi kazanabilme; üretici düşünce gücüne sahip olabilme; cümlelerdeki uyumları algılayıp kavrayarak, günlük hayatta da uyum içinde yaşamayı öğrenebilme becerilerinin kazanılmasını sağlar.”¹¹

¹⁰ Volkan Coşkun, Nilgün Açık, Didem Çetin, Prosodik Unsurların Şiir okuma Yoluyla Beceri Olarak Kazandırılmasında Bilgisayarlı Öğretim, V. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Kampı, Sakarya 2005, s. 2

¹¹ Volkan Coşkun, Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın Çocuk Temalı Şiirlerinde Kavramlaştırma, Fazıl Hüsnü Dağlarca Sempozyumu, Mehmet Akif Üniversitesi 2009, s. 1

Sonuç olarak; dille barışık olmak, onu gerektiği gibi kuralları doğrultusunda kullanmak ve kullandırmak eğitimcilerin işidir. Bilim insanlarının, fonetik- semantik alanındaki çalışmaları değerlendirilip, kavram, düşünce dünyamızı zenginleştirmek, olumlu düşünüp, olumlu üretmek bizim elimizdedir. “İyilik eden, iyilik bulur.” atasözünde de söylendiği gibi olumlu düşünceler, olumlu kavramları; olumlu kavramlar, olumlu iletişimi; olumlu iletişim, olumlu ilişkileri; olumlu ilişkiler olumlu yaşamı; olumlu yaşam sonucunda mutluluğu getirir. Bu mutluluk da, ilk başta dilin canlı bir varlık olduğunu anlamak, ona saygı duymak, onu sevmek ve gerektiği gibi kurallarına uygun bir biçimde gelişmesine, bizi ve toplumumuzu da beraberinde geliştirmesine imkân tanımakla olur.

KAYNAKÇA

ADALI, Oya. (2003). **Anlamak ve Anlatmak**, Pan Yayınları, İstanbul.

ADALI, Oya. (1983). *Ana Dili Türkçe Üstüne*, **Türk Dili Öğretimi Özel Sayısı**, s.31-38)

AKSAN, Doğan. (2003). **Her Yönüyle Dil- Ana Çizgileriyle Dil Bilim**, TDK Yayınları, Ankara.

AKYOL, Hayati. (2006). **Türkçe Öğretim Yöntemleri**, Kök Yayıncılık, Ankara

ALTINKAYNAK, Hikmet (2008). **100 Temel Eser**, Morpa Kültür Yayınları; İstanbul

AYDOĞAN, Ali. (1998). *Anlatım Becerisini Geliştiren Çalışmalar*, **ÖĞRETMEN Dünyası**, C.XIX, S.225,S.28–31.

BAŞKAN, Özcan. (1997). *İnsan Dilinin Doğuşu*. **Dil Dergisi**, Ankara Üniversitesi, **TÖMER Yayınları**, s.62, s.37-46

CANIM, Rıdvan. (2004). **Anneme Mektuplar**. Yedi İklim Yayınları; İstanbul

COŞKUN, M. Volkan. (2000). *Türkiye Türkçesinde Vurgu, Ton ve Ezgi*, **Türk Dili**, S.584, s. 551-260

COŞKUN, M. Volkan. (2000). *Fonetik ve Fonetik laboratuvarları*, **Türk Dili**, s.387-402.

COŞKUN, M. Volkan (2002). *Türkçenin Öğretiminde Ses Bilgisi*, **Türk Dünyası Araştırmaları**, s. 139, s.87-89.

COŞKUN, M. Volkan. (2002). *Türkçenin Öğretiminde Ünsüzlerin Sınıflandırılması*, **Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, s.7-10.

COŞKUN, M. Volkan. (2004). *İlköğretimden Ortaöğretime Geçişte Türkçenin Önemi*, **Ortaöğretimde Yeniden Yapılandırma Sempozyumu**, Milli Eğitim Bakanlığı, 21.12.2004.

COŞKUN, M. Volkan. (2003). *Türkiye Türkçesinde Ünlüler ve Ünsüzler*.**Türk Dili Araştırmaları Yıllığı- Belleten, 1999/I-II' den Ayrı Basım**, Ankara, s.41-50)

COŞKUN, M. Volkan.(2003). *Standart Türkçedeki Ünlülerin Akustik Özellikleri ve Oluşum Yerleri Bakımından Sınıflandırılmasıyla Görüntüleri*. **Türk Dili Araştırmaları Yıllığı- Belleten, 2001/I-II'den Ayrı Basım**,Ankara, s.87-98)

COŞKUN, M. Volkan.(2003). *Standart Türkçedeki Ünsüzlerin Akustik Özellikleri ve Görüntüleriyle Boğumlanma Yerleri Bakımından Sınıflandırılması*, **Türk Dili Araştırmaları Yıllığı- Belleten, 2001/I-II'den Ayrı Basım**, Ankara, s. 63-85

COŞKUN, M. Volkan – Nilgün AÇIK ÖNKAŞ – Didem ÇETİN. (2005). *Prosodik Unsurların Şiir Okuma Yoluyla Beceri Olarak Kazandırılmasında Bilgisayarlı Öğretim*. **V. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansı**, Sakarya.

COŞKUN, M. Volkan – Mustafa SARGIN. (2005). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Söz Dizimi ve Parçalarıüstü Birimler Problemleri*, **XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Pamukkale Üniversitesi**,Denizli.

COŞKUN, M. Volkan – Nilgün AÇIK ÖNKAŞ- F. Zehra Arzu. (2005). *Türkçe Eğitiminde Sesli Okuma Becerisinin Psikolojik Temelleri*. **XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Pamukkale Üniversitesi**,Denizli.

COŞKUN, M. Volkan (2008). **Türkçenin Ses Bilgisi**, IQ Kültür Sanat Yayıncılık; İstanbul

COŞKUN, M. Volkan (2009). *Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın Çocuk Temalı Şiirlerinde Kavramlaştırma*, **Fazıl Hüsnü Dağlarca Sempozyumu, Mehmet Akif Üniversitesi**, Burdur

ÇAMLIBEL, F. Nafiz. (2004). **Han Duvarları**, Eflatun Yayınları; İstanbul

DEMİREL, Özcan. (2003). **Türkçe Öğretimi**,5. baskı,PegemA Yayıncılık; Ankara

ERBAŞ, Şükrü. (2004). **Aykırı Yaşamak**,Everest Yayınları; İstanbul

ERGİN, Muharrem. (2002). **Üniversiteler İçin Türk Dili**, Bayrak Yayınları; İstanbul

GENÇ, Vedat. (2001). **Türkçe Öğretimi**, Boğaziçi Pres; İstanbul.

- GÜL, İbrahim. (1998). **İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi**, Sönmez Ofset; Samsun
- KANIK, V. Orhan (1998). **Bütün Şiirleri**, Adam Yayınları; İstanbul.
- KEMAL, Yahya. (2003). **Kendi Gök Kubbemiz**, Yapı Kredi Yayınları; İstanbul.
- KÜKEY, Mazhar (2003). **Türkçenin Dil Bilgisi**, Cem Ofset; Samsun.
- NEBİOĞLU, Rıza. (1987). **Tüm Yönleriyle Türkçe Anlatım Bilgileri**, Nebioğlu Yayınları; Ankara
- RAN, N. Hikmet. (1999). **Seçme Şiirler**, Adam Yayınları; İstanbul.
- ÖZBAY, Murat. (2006). **Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II**. Öncü Kitap Yayınları; Ankara
- ÖZKIRIMLI, Atilla. (1994). **Dil ve Anlatım**, Ümit Yayınları; Ankara.
- TARANCI, C. Sıtkı. (1997). **Otuz Beş Yaş**, Can Yayınları; İstanbul.
- ÜNALAN, Şükrü. (2001). **Türkçe Öğretimi**, Nobel Yayınları; Ankara.
- ÜNALAN, Şükrü. (2004). **Dil ve Kültür**, Nobel Yayınları; Ankara.
- SAĞIR, Mukim. (2002). **Türkçe Dilbilgisi Öğretimi**. Nobel Yayınları; Ankara.
- SELEN, Nevin. (1979). **Söyleyiş Sesbilimi, Akustik Sesbilim ve Türkiye Türkçesi**, TDK Yayınları; Ankara.
- YILDIZ, Kerem. (2004). **Karacaoğlan**, Gendaş Kültür Yayınları; İstanbul.
- YILDIZ, Kerem. (2004). **Mevlana**, Gendaş Kültür Yayınları; İstanbul.
- ZÜLFİKAR, Hamza (1995). **Türkçede Ses Yansımali Kelimeler**, TDK Yayınları; Ankara.

EK-1)**İLAHİ AŞK KONULU ŞİİRLER****GEL GÖR BENİ AŞK NEYLEDİ – 74,66-**

Ben yürürüm yana yana
 Aşk boyadı beni kana
 Ne deliyem ne divane
 Gel gör beni aşk neyledi

Gah eserim yeller gibi
 Gah tozarım yollar gibi
 Gah akarım seller gibi
 Gel gör beni aşk neyledi

Akar suların çağlarım
 Dertli ciğerim dağlarım
 Şeyhim anuban ağlarım
 Gel gör beni aşk neyledi

Ya elim al kaldır beni
 Ya vaslına erdir beni
 Çok ağlattın güldür beni
 Gel gör beni aşk neyledi

Ben yürürüm ilden ile
 Şeyh anarım dilden dile
 Gurbette halım kim bile
 Gel gör beni aşk neyledi

Mecnun oluban yürürüm
 O yâri düşte görürüm
 Uyanıp melül olurum
 Gel gör beni aşk neyledi

Miskin Yunus biçareyim
 Baştan ayağa yareyim
 Dost elinde avareyim
 Gel gör beni aşk neyledi

Yunus EMRE

6 olumlu - olumlu oranı: %100 olumsuz oranı: %0

HABER EYLEN AŞIKLARA -74,32-

Haber eylen aşıklara,
 Aşka gönül veren benem
 Aşk bahrisi oluban
 Denizlere dalan benem

Gördüm göğün meleklerin,
 Her biri bir işteymis
 Hak Calabın zikrin eden
 İNCİL benem KURAN benem

Gördüm diyen değil, gören
 Bildim diyen değil, bilen
 Bilen O'dur, gösteren O,
 Aşka esir olan benem

Deli oldum adım Yunus
 Aşk oldu bana kılavuz
 Hazrete değin yalnız
 Yüz sürüyü varan benem

Yunus EMRE

8 olumlu - olumlu oranı: %100 olumsuz oranı: %0

AŞK VER BANA -74,07-

İlahi bir aşk ver bana, kandalığım bilmeyeyim
 Yavı kılayım ben beni, isteyiben bulmayayım
 Al gider benden benliği, doldur içime şenliği
 Diriliğimde öldür beni, varıp orda ölmeyeyim

Bülbül olup öteyim, dost bahçesinde yatayım
 Gül oluben açılayım, ayruk dahi solmayayım
 Aşkdır derdin dermanı, aşk yoluna koydum canı
 Yunus Emre eydur bunu, bir dem aşksız olmayayım.

Yunus EMRE

6 olumlu-1 olumsuz - olumlu oranı: 85,71 olumsuz oranı: %14,28

NERDESİN -73,14-

Geceleyin bir ses böler uykumu,
 İçim ürpermeyle dolar: -Nerdesin?
 Arıyorum yıllar var ki ben onu,
 Aşıkıyım beni çağıran bu sesin.

Gün olur sürüyüp beni derbeder,
 Bu ses rüzgarlara karışır gider.
 Gün olur peşimden yürür beraber,
 Ansızın haykırır bana: -Nerdesin?

Bütün sevgileri atıp içimden,
 Varlığımı yalnız ona verdim ben,
 Elverir ki bir gün bana derinden,
 Ta derinden bir gün bana "Gel" desin.

Ahmet Kutsi TECER

5 olumlu- 4 olumsuz - olumlu oranı: %55,55 olumsuz oranı: %44,44

AŞK -71,67-

Allah, Resûl aşkıyle yandım, bittim, kül oldum!..
 Öyle zayıfladım ki, sonunda herkül oldum.

Necip fazıl KISAKÜREK

5 olumlu - olumlu oranı: %100 olumsuz oranı: %0

AŞKIN ALDI BENDEN BENİ (BANA SENİ GEREK SENİ)-68,72-

Aşkın aldı **ben**den beni
 Bana seni gerek seni
 Ben yanarım dün ü günü
 Bana seni **gerek** seni

Ne **varlığa** sevinirim
 Ne **yokluğa** yerinirim
 Aşkın ile avunurum
 Bana seni gerek seni

Aşkın aşıklar oldurur
 Aşk **denizine** daldırır
 Tecelli ile doldurur
 Bana seni gerek seni

Aşkın **şarabından** içem
Mecnun olup **dağa** düşem
 Sensin dünü gün endişem
 Bana seni gerek seni

Sufilere sohbet gerek
 Ahilere ahret gerek
 Mecnunlara Leyla gerek
 Bana seni gerek seni

Eğer beni öldüreler
 Külüm **göğe** savurular
Toprağım anda çağıra
 Bana seni gerek seni

Cennet cennet dedikleri
 Birkaç köşkle birkaç huri
 İsteyene Ver anları
 Bana seni gerek seni

Yunus'dürür benim adım
 Gün geçtikçe artar **odum**
 İki cihanda maksudum
 Bana seni gerek seni

Yunus Emre

9 olumlu- 3 olumsuz - olumlu oranı: %75 olumsuz oranı: %25

HAK BİZİ YOKTAN VAR ETTİ -68,22-

Hak bizi **yoktan var** etti,
 Şükür yoktan vara geldim.
Yedi kat arşa asılı,
Kandildeki nura geldim.

Eyyub ile **ten** erittim,
 Lal-ü mercan gevher tuttum.
Vuslat ile **taş** arıttım,
 Ben bu **yolu** süre geldim.

Yunus'la **ummana** daldım,
 Kırk gün **balık** içre kaldım.
Davut'la **demirci** oldum,
Örse çekiç vura geldim.

Gurbet elinde çatıldım,
 Ana rahmine yatıldım.
İbrahim'le **od**'atıldım,
 Gülistanda nara geldim.

Sahabelere uğradım,
 Kudret lokmasın doğradım.
 Er bir dedim, Hak bir dedim,
 Bini saydım, **bire** geldim.

Bir muazzam büyük şora,
 N'istersen bulunur, ara.
Kapısı on iki pare,
 İstedğim şara geldim.

İçi **altın**, dışı **gümüş**,
 Suyu **şekerle bal** imiş.
 Böyle **bezesten** düzülmüş,
 İstedğim yere geldim.

Deniz çaldım **asa** ile,
Göge ağdım **İsa** ile.
 Tur **dağında Musa** ile,
 Münacatta dura geldim.

Pir Sultan Abdal coşkuna,
 Gel otur gönül **köşküne**.
 On iki imam aşkına,
 Ben bu seri vere geldim.
 Pir Sultan Abdal

30 olumlu- 1 olumsuz - olumlu oranı: %96,77 olumsuz oranı: %3,22

ALLAHIM BU VUSLATI HİCRAN ETME -66,84-

Allahım bu **vuslatı** hicran etme
Aşkın **sarhoşlarımı** nalan etme

Sevgi bahçesini yemyeşil bırak
Bu mestlere bahçelere kasetme

Dalı yaprağı vurma hazan gibi
Halkını başı dönmüş zelil etme

Kuşunun yuvasının ağacını
Yıkma da kuşlarını perran etme

Kumunu ve **mumunu** karıştırma
Düşmanları kör et de şadan etme

Hırsızlar aydınlığın düşmanıdır
Onların işlerini asan etme

İkbal kiblesi yalnız bu **halkadır**
Umut kabesin öyle viran etme

Bu çadır iplerini öyle katma
Çadır senindir eya **sultan** etme

Yok dünyada hicrandan daha acı
Ne istiyorsan et de onu etme

Mevlana

13 olumlu- 1 olumsuz - olumlu oranı: 92,85 olumsuz oranı: %7,14

EVVEL ALLAH AHİR ALLAH -66,71-

Evvel Allah, ahir Allah
 Andan **ulu** gelmemiştir
 Hak Muhammed'den sevgili
 Hakk'ın **kulu** gelmemiştir

Sah-ı merdan idi adı
 Cömert **sofrasın** kim kodu
 Ali'ye **aslanım** dedi
 Uyruk Ali gelmemiştir

Pir olmayan aşka gelmez
Koç olmayan **kurban** olmaz
 Ecel gelse **derman** olmaz
 Hakk'tan rıza gelmemistir

Od düştüğü yeri yakar
 Değme dalda **gül** mü biter
 Ko dört dilin, çok **kuş** öter
Bülbül ünü gelmemistir

Karac'oglan Hakk'a yalvar
 Verdiğine **günah** ol dar
 Sol alemde eksiksiz **yar**
 Kimse bulup gelmemistir

Karacaoğlan

13 olumlu - olumlu oranı: %100 olumsuz oranı: %0

AŞK -64,33-

İşidin ey yârenler
 Kıymetli nesnedir aşk
 Değmelere bitinmez
 Hürmetli nesnedir aşk

Dağa düşer kül eyler
 Gönüllere yol eyler
 Sultanları kul eyler
 Hikmetli nesnedir aşk

Kime kim vurdu ok
 Gussa ile kaygu yok
 Feryad ile âhı çok
 Firkatli nesnedir aşk

Denizleri kaynatır
 Mevce gelir oynatır
 Kayaları söyletir
 Kuvvetli nesnedir aşk

Miskin Yunus neylesin
 Derdin kime söylesin
 Varsın dostu toylasın
 Lezzetli nesnedir aşk

Yunus EMRE

17 olumlu -olumlu oranı: %100 olumsuz oranı: %0

ALLAH DERİM -63,82-

Sırtımda, taşınmaz yükü göklerin;
 Herkes koşar, zıplar, ben yürüyemem!
 İsterseniz hayat aşımı verin;
 Sayılı nimetler bal olsa yemem!

Ey akıl, nasıl da delinmez küfen?
 Ebedi oluşun urbası kefen!
 Kursu da boşluğa asma köprü, fen,
 Allah derim, başka hiçbir şey demem!

Necip Fazıl KISAKÜREK

4 olumlu- 1 olumsuz - olumlu oranı: %80 olumsuz oranı: %20

HEP O -60,92-

Aşk geldi, [kan](#) gibi
 Damarlarıma derime doldu.
 Beni benden aldı,
[Varlığımı](#) sevgiliye doldurdu.
 Kısaca;
 Bana benden kalan bir [ad](#);
 Ancak ötesi hep o...

Mevlana

3 olumlu - olumlu oranı: %100 olumsuz oranı %0

AŞK -57,71-

Rabbim, Rabbim, bu işin bildim neymiş [Türkçesi](#);
 Senin aşkın [ateştir](#), ateşin [gül bahçesi](#)..
 Necip Fazıl KISAKÜREK

3 olumlu - olumlu oranı:%100 olumsuz oranı: % 0

BEŞERÎ AŞK KONULU ŞİİRLER**ANLATAMIYORUM -74,16-**

Ağlasam [sesimi duyar mısınız](#),
 Mısralarımda;
[Dokunabilir misiniz](#),
[Gözyaşlarıma](#), ellerinizle?

Bilmezdim şarkıların bu kadar güzel,
 Kelimelerinse [kifayetsiz](#) olduğunu
 Bu [derde](#) düşmeden önce.

Bir [yer](#) var, biliyorum;
 Her şeyi söylemek mümkün;
 Epeyce yaklaşmışım, duyuyorum;

[Anlatamıyorum](#)

Orhan Veli KANIK

7 olumlu-1 olumsuz - olumlu oranı: %87,5 olumsuz oranı: %12,5

SEN BİR ÇİÇEK OLSAN BEN DE YAZ OLSAM (HER SABAH HER SABAH) -72,09-

Her **sabah** her sabah **suya** giderken
 Yar **yolunda toprak** olsam **toz** olsam
 Bakıp dört köşeye **seyran** ederken
 Kara kaş altında ela **göz** olsam

Üğrünü üğrünü giderken yola
 Nice dilsizleri getirir dile
 Gövel **ördek** gibi inerken **göle**
 Ya bir **şahin** olsam ya da baz olsam

Veysel ördek olsun sen de göl yarım
 Yeter gayrı Kerem eyle gel yarım
Lale sümbül mor menekşe gül yarım
 Sen bir çiçek olsan ben de **yaz** olsam

Aşık Veysel ŞATIROĞLU

14 olumlu - olumlu oranı: %100 olumsuz oranı: %0

KARADUT -69,84-

Karadutum, çatal karam, çingenem
Nar tanem, nur tanem, bir tanem
Ağaç isem dalımsın salkım saçak
Petek isem balımsın ağulum
Günahımsın, vebalımsın.
 Dili **mercan**, dizi mercan, dişi mercan
 Yoluna bir can koyduğum
 Gökte ararken yerde bulduğum
 Karadutum, çatal karam, çingenem
 Daha nem olacaktın bir tanem
Gülen ayvama, ağlayan narımsın
Kadınım, kısırağım, karımsın.

Bedri Rahmi EYÜBOĞLU

18 olumlu - olumlu oranı: %100 olumsuz oranı: %0

SEVGİ -69,77-

Nasıl söylesem bilmem,
 Ve anlatsam ne ile?
 Bu öyle bir duygu ki
 Gelmez kaleme, dile
 Sen varsın bakışımda,
 Her nefes alışımda,
 İçimde ve dışımda,
 Günahlarımda bile!

Gözümde, hayalimde
 Hiç sorma ki neler var
 Sendedir ufukları
 Ve ancak sana kadar

Dünyayı iki şeyden
 İbaret bilirim ben;
 Biri, her şey olan sen!
 Biri, sen olmayanlar!

Enis Behiç Koryürek

6 olumlu - olumlu oranı: %100 olumsuz oranı: %0

SENİ SEVİYORUM DEMEK İSTERDİM -68,03-

seni seviyorum demek isterdim
 ölesiye bir duyguyla,
 taparcasına dil dökmek
 ve saçlarım ağarmadan söylemek isterdim

seni sarmak isterdim sonsuzlukla
 delicesine sevmek
 bir sarhoş gibi adını sayıklamak
 ve bağırarak kollarında ölmek isterdim
 gülüm...

Ahmet Kutsi TECER

5 olumlu- 1 olumsuz -olumlu oranı: %83,33 olumsuz oranı: %16,66

AŞK ÖZETİ -67,24-

zaman zaman anlardın
aşk [özetini](#)
zamanın içinde [aşk](#) olmasaydı
böyle [yanmazdın](#)
böyle [serzenmezdin](#)
aşk özetinde seni
seni
bulmazdım....
Murathan MUNGAN

4 olumlu - olumlu oranı: %100 olumsuz oranı: %0

AŞKIN BALADI -66,66-

Andırırısın beni bana, bana beni,
[Dediklerinde](#), [duyduklarında](#),
[Yazdıklarım](#)da seni bana, bana seni,
Söylemesem bile, [saklamadıklarım](#)da.
Ah hep aklımda, hep [aklımda](#);
Andırırısın seni sana, sana seni,
[Gözlerinde](#), [kulaklarında](#), [dudaklarında](#)

Özdemir ASAF

8 olumlu - olumlu oranı: %100 olumsuz oranı: %0

HASRETİNDEN PRANGALAR ESKİTTİM -66,33-

Seni anlatabilmek seni.
 İyi çocuklara, kahramanlara.
 Seni anlatabilmek seni,
 Namussuza, halden bilmeze,
 Kahpe yalana.
 Ard- arda kaç zemheri,
 Kurt uyur, kuş uyur, zindan uyurdu
 Dışarda gürül- gürül akan bir dünya...
 Bir ben uyumadım,
 Kaç leylim bahar,
 Hasretinden prangalar eskittim.
 Saçlarına kan gülleri takayım,
 Bir o yana
 Bir bu yana...
 Seni bağırabilsem seni,
 Dipsiz kuyulara.
 Akan yıldıza.
 Bir kibrit çöpüne varana.
 Okyanusun en ıssız dalgasına
 Düşmüş bir kibrit çöpüne.
 Yitirmiş tilsimini ilk sevmelerin,
 Yitirmiş öpücükleri,
 Payı yok, apansız inen akşamdan,
 Bir kadeh, bir cigara, dalıp gidene,
 Seni anlatabilsem seni...
 Yokluğun, cehennemın öbür adıdır
 Üşüyorum, kapama gözlerini...

Ahmed ARİF

11 olumlu- 15 olumsuz - olumlu oranı: %42,30 olumsuz oranı: %57,69

AŞK MÖNÜSÜ -65,93-

Sen sabahlar ve şafaklar kadar güzelsin
 sen ülkemin yaz geceleri gibisin
 saadetten haber getiren atlı kapını çaldığında
 beni unutma
 ah! saklı gülüm
 sen hem zor hem güzelsin
 şiirlerimin ılıkığında açılmalısın
 sana burada veriyorum hayata ayrılan buseyi
 sen memleketim kadar güzelsin
 ve güzel kal

Nazım Hikmet RAN

11 olumlu - olumlu oranı: %100 olumsuz oranı: %0

SENİ SEVDİM ! -65,79-

Seni sevdim,
 Seni birdenbire değil usul usul sevdim.
 'Uyandım bir sabah' gibi değil,
 Öyle değil nasıl yürür özsü dal uçlarına
 Ve gün ışığı sislerden düşsel ovalara...
 Seni sevdim...
 Artık tek mümkünüm sensin.

Gülten AKIN

4 olumlu- 1 olumsuz - olumlu oranı: %80 olumsuz oranı: %20

FİRARİ -65,50-

Sana çirkin dediler, düşmanı oldum güzelin
 Sana kafir dediler, dış biledim Hak'ka bile
 Topladın saçtığı altınları yüzlerce elin
 Kahbelendin de garaz bağladım ahlaka bile.

Sana çirkin demedim ben, kafir demedim
 Bence dinin gibi küfrün de mukaddesti senin
 Yaşadın beş sene kalbimde, misafir demedim
 Bu firar aklına nereden, ne zaman esti senin.

Zülfünün yay gibi kuvvetli çelik tellerine
 Takılan gönlüm asırlarca peşinden gidecek.
 Sen bir ahu gibi dağdan dağa kaçsan da yine
 Seni aşkım canavarlar gibi takip edecek.

Faruk Nafiz ÇAMLIBEL

7 olumsuz - olumlu oranı: %58,33 olumsuz oranı: 41,66

BEN SANA MECBURUM -64,53-

Ben sana mecburum bilemezsin
Adını mih gibi aklımda tutuyorum
Büydükçe büyüyor gözlerin
Ben sana mecburum bilemezsin
İçimi seninle ısıtıyorum

Ağaçlar sonbahara hazırlanıyor
Bu şehir o eski İstanbul mudur?
Karanlıkta bulutlar parçalanıyor
Sokak lambaları birden yanıyor
Kaldırımlarda yağmur kokusu
Ben sana mecburum sen yoksun

Sevmek kimi zaman rezilce korkudur
İnsan bir akşam üstü ansızın yorulur
Tutsak ustura ağzında yaşamaktan
Kimi zaman ellerini kırar tutkusu
Birkaç hayat çıkarır yaşamasından
Hangi kapıyı çalsa kimi zaman
Arkasında yalnızlığın hınzır uğultusu

Fatihte yoksul bir gramafon çalıyor
Eski zamanlardan bir Cuma çalıyor
Durup köşe başında deliksiz dinlesem
Sana kullanılmamış bir gök getirsem
Haftalar ellerimde ufanıyor
Ne yapsam ne tutsam nereye gitsem
Ben sana mecburum sen yoksun

Belki Haziranda mavi benekli çocuksun
Ah seni bilmiyor kimseler bilmiyor
Bir şilep sızıyor ıssız gözlerinden
Belki Yeşilköy'de uçağa biniyorsun
Bütün ıslanmışsın tüylerin ürperiyor
Belki körsün kırılmışsın telâş içindesin
Kötü rüzgâr saçlarını götürüyor

Ne vakit bir yaşamak düşünsem
Bu kurtlar sofrasında belki zor
Ayıpsız fakat ellerimizi kirletmeden
Ne vakit bir yaşamak düşünsem
Sus deyip adınla başlıyorum
İçim sıra kimıldıyor gizli denizlerin
Hayır başka türlü olmayacak
Ben sana mecburum bilemezsin..

Atilla İLHAN

12 olumlu- 21 olumsuz - olumlu oranı: %36,36 olumsuz oranı: %63,63

SENİ SEVMEK.. -59,19-

Kişi seni severse
 Soyunur aya karşı
 Sever
 Ölüşüne dek

Fazıl Hüsnü DAĞLARCA

3 olumlu -olumlu oranı: %100 olumsuz oranı: %0

SENİ DÜŞÜNMEK -56,85-

Seni düşünmek güzel şey,
 ümitli şey,
 dünyanın en güzel sesinden
 en güzel şarkıyı dinlemek gibi birşey...
 Fakat artık ümit yetmiyor bana,
 ben artık şarkı dinlemek değil,
 şarkı söylemek istiyorum...

Nazım Hikmet RAN

4 olumlu- 1 olumsuz - olumlu oranı: %80 olumsuz oranı: %20

ESKİYE ÖZLEM KONULU ŞİİRLER**ÖZLEYEN -73,2-**

Gönlümle oturdum da hüznümlendim o yerde,
 Sen neredesin, ey sevgili, yaz günleri nerde!
 Dağlar ağarırken konuşmuştuk tepelerde,
 Sen nerde o fecrin ağaran dağları nerde!

Akşam, güneş artık deniz ufkunda silindi,
 Hulya gibi yalnız gezinenler köye indi
 Ben kaldım, uzaklarda günün sesleri dindi,
 Gönlümle, hayalet gibi, ben kaldım o yerde.

Yahya Kemal BEYATLI

1 olumlu- 8 olumsuz - olumlu oranı: %11,11 olumsuz oranı: %88,88

AH! NEYDİ BENİM GENÇLİĞİM -71,71-

Nerde böyle **hüzünlenmek** o zaman;
 İçip içip **ağlamak**,
 Uzaklara dalıp **şarkı söylemek**;
 Hafta sekiz ben **eğlentide**;
 Bugün **saz**,yarın **sinema**,
 Beğenmedin **Aile Bahçesi**;
 Onu da beğenmedin,**parka**;
Sevdiğim dillere destan;
 Sevdiğim,
Meyil verdiğim;
 Ben dizinin dibinde elpençe divan,
 Samanlık seyran.
 Nerde,
 Nerde,
 Nerde böyle hüzünlenmek o zaman!

Orhan Veli KANIK

7 olumlu- 3 olumsuz - olumlu oranı: %70 olumsuz oranı: %30

HATIRALAR -71,09-

Bilmem ki **hâtıralar**,
 Ne istersiniz benden,
 Gelir gelmez **sonbahar**?

Bu **kanad çırpış** neden?
 Cama vuracak ne var
 Ey eski hâtıralar

Sanmayın **güller** açar,
Bülbül değildir öten;
 Bu **rüzgâr** başka rüzgâr

Ne istersiniz benden,
 Bilmem ki hâtıralar,
 Gelir gelmez sonbahar?
 Cahit Sıtkı Tarancı

1 olumlu- 5 olumsuz - olumlu oranı: %16,66 olumsuz oranı: %83,33

HATIRLATAN -70,89-

Hicran, **gün ortasında öten bir horoz** gibi,
Seslendi pek vakitsiz... İçim yandı ansızın.

Mazi **yosunla örtülü bir göl** ki yok gibi,
Mevsim serin ve **bahçede** yaprak yığın yığın.

Hicran gün ortasında neden böyle seslenir,
Birden hatırlatır unutan kalbe **sevgiyi**?

Keskin bir özleyişle hayal ettiren nedir.
Bir **devre** varsa insanın ömründe en iyi?

Ey **sevgi** anladım bu uzakta **seda** ile,
Ömrün yegâne **lezzetidir** hatıran bile.

Yahya Kemal BEYATLI

3 olumlu-6 olumsuz - olumlu oranı: %33,33 olumsuz oranı: %66,66

YANARIM -68,55-

Düşen yapraklarının arkasından çırpınan
Bir **dal** gibi bakarım dünkü **şiiirlerime**,
Zavallılıklarının suçu benimken, inan,
Onlara zulmedecek, **zaman**, benim yerime.

San`at bahar günümde, çiçekli, bir fidandı,
Kış gelince bir balta altında parçalandı...
Dün **gölge veren ağaç**, bugün **ocakta** yandı,
Şimdi bir yan bakan yok kül olan hünerime!

Sevda başımda **ateş**, gurbet içimde **düğüm**...
Yangından çıkan **eşya** gibi kırık, döküğüm.
Fakat bunlar değildir uğruna yaş döktüğüm,
Yanarım benden evvel can veren **eserime**.

Faruk Nafiz ÇAMLIBEL

12 olumsuz - olumlu oranı%0 olumsuz oranı: %100

GEÇEN ZAMAN -67,55-

Hiç olmazsa unutmamak isterdim.
 Eski **geceler**, sevdiklerimle dolu **odalar**...
 Yalnız bırakmayın beni **hatıralar**.
 Az yanımda kal çocukluğum,
 Temiz yürekli uysal **çocukluğum**...
 Ah, ümit dolu **gençliğim**,
 İlk **şiiirim**, ilk **arkadaşım**, ilk **sevgim**...
 -Doğduğum ev.
 Rahatlıyacak içim duysam
 Bir tek **kapının sesini**.
 Arıyorum aklımda bir **ninni bestesini**...
 Böyle uzaklaşmayın benden, yasadığım günler.
Güneş, getir bir **bayram sabahını**.
 Açılın açılın tekrar
 Çocuk dizlerimdeki **yaralar**,
 Hepiniz benimsiniz:
Mektebim, **sınıflarım**, **oturduğum sıralar**...
 Yalnız hatırlamak hatırlamak istiyorum
 Nerde kaldı **sevgilim**, seni ilk öptüğüm **gün**,
 Rengine doymadığım o **sema**,
 Ahengine kanmadığım **ırmak**.
 Bırakıp herşeyi nereye gidiyorum?
 Neler geçmişti aklımdan,
 Nedendi ağladığım, nedendi güldüğüm?
 Ah nasıldı yaşamak?

Ziya Osman SABA

21 olumlu - olumlu oranı:%100 olumsuz oranı: %0

GENÇLİK BÖYLEDİR İŞTE -67,27-

İçimi titreten bir **sestir** her gün.
Saat her çalışında tekrar eder:
 'Ne yaptın **tarlanı**, nerede **hasadın**?
 Elin boş mu gireceksin **geceye**?
 Bir düşünsen yarayı buldu ömrün.
Gençlik böyledir işte, gelir gider;
 Ve kırılır sonra **kolun kanadın**;
 Koşarsın **pencereden** pencereye.'

Ah o kadrini bilmediğim günler,
 Koklamadan attığım **gül demeti**,
 Suyunu sebil ettiğim o **çeşme**,
 Eserken yelken açmadığım **rüzgâr**
 Gel gör ki, sular **batıya** meyleder,
 Ağaçta bülbülün sesi değişti,
Gölgeler yerleşiyor pencereme;
 Çağınız başlıyor ey **hâtıralar**.

CAHİT SITKI TARANCI

3 olumlu- 11 olumsuz - olumlu oranı: %21,42 olumsuz oranı: % 78,57

ORDA DA GEÇİYOR GÜNLER -67,16-

Orda da geçiyor günler...
 Duyar gibiyim, orda da,
 - Her an ömrüm tükenirken -
 Orda belki bir adada
 Geçiyor özlenen günler.
 Geliyor ta uzaklardan,
 O benim olan diyardan
 Kulağıma kadar sesler,
 Ve içimden diyorum ben,
 Geçiyor ruha denk günler,
 Yalnız renk ve ahenk günler...
 Bir titreyişle arada
 Sesleniyor bir çingirak.
 Her ses uzak, uzak, uzak...
 Her ses sanki bir gülüştür.
 Her ses şarkı ve öpüştür...
 Ah, şu ufkun arkasında,
 Sonsuz bahar havasında,
 İşitiyorum kuşların
 Kuşların öpüştüğünü,
 İşitiyorum bir narın
 Çatlayarak düştüğünü...
 Orda da geçiyor günler,
 Geçiyor beklenen günler,
 Geçiyor gelmeyen günler.
 Ziya Osman Saba

3 olumlu- 5 olumsuz - olumlu oranı: %37,5 olumsuz oranı: %62,5

GİTTİ GİDER -66,91-

Gönül, kararın bulurum
 Ten yıpranır, elden gider.
 Üstüne kilit vururum,
 Kul, köle, kurban olurum
 Can çekişir, elden gider.
 İki gözüm iki çeşme,
 Düşerim canın peşine
 Yar tükenir, elden gider..

Bedri Rahmi EYÜBOĞLU

2 olumlu- 7 olumsuz - olumlu oranı: %22,22 olumsuz oranı: %77,77

YAZ SONU -64,96-

Ayvalar ve güneş sarardı
 Yıldızlar daha parlak
 Ve ay daha soğuk şimdiden
 Güz denizi yutkunuyor
 Ardısira yitik bir aşkın
 Kıyıya çarpıp geriye çekilirken.
 Kağıttan taşan mürekkep gibi
 Taşıyor içimden
 Özlemi geçmiş yazın.

Ataol BEHRAMOĞLU

5 olumsuz - olumlu oranı: %0 olumsuz oranı: %100

AİLE BOYU -64,24-

Ezilmiş bir çocukluk benimkisi
 bir iskelenin
 vapurların yanaştığı yüzüne asılıdır
 üç tekerlekli bisikletimin
 lastikleri

Annesiz büyüdüm çünkü
 yani serçeydim
 kar üstündeki
 ve arka bahçesinde
 kasabın beslediği kuzu

Dudaklarımı,işte bu yüzden
 aile boyu
 bir şişeye değdirip
 içmeyi severim
 gazozu.

Sunay AKIN

6 olumsuz - olumlu oranı : %0 olumsuz oranı: %100

ÇOCUKLUĞUM -62,79-

Çocukluğum, çocukluğum...
Uzakta kalan bahçeler
O sabahlar, o geceler,
Gelmez günler çocukluğum.

Çocukluğum, çocukluğum...
Gözümde tüten memleket.
Artık bana sonsuz hasret,
Sonsuz keder çocukluğum.

Çocukluğum, çocukluğum...
Habersiz ölen kardeşim,
Mezarı bilinmez eşim,
Her bir şeyim çocukluğum.

Çocukluğum, çocukluğum...
Bir çekmecede unutulmuş,
Senelerle rengi solmuş,
Bir tek resim çocukluğum...

Ziya Osman SABA

11 olumsuz - olumlu oranı: %0 olumsuz oranı: %100

BEN HAYATTA EN ÇOK BABAMI SEVDİM -59,85-

Ben hayatta en çok babamı sevdim
Karaçalılar gibi yerden bitme bir çocuk
 Çarpık bacaklarıyla -ha düştü ha düşecek
 Nasıl koşarsa ardından bir **devin**

O **çapkın** babamı ben öyle sevdim
 Bilmezdi ki oturduğumuz semti
 Geldi mi de **gidici** - hep, hep acele işi
 Çağın en güzel gözlü maarif müfettişi
Atlastan bakardım nereye gitti
 Öyle öyle ezber ettim gurbeti

Sevinçten uçardım **hasta** oldum mu,
 Kırkı geçerse **ateş**, çağırırlar İstanbul"a
 Bi helallaşmak ister elbet , diğ"mi oğluyla!
Tifoyken başardım bu aşk oy"nunu,
 Ohh dedim, göğsüne gömdüm burnumu,

En son **teftişine** çıkana değin
 Koştururken ardından o uçmaktaki devin,
 Daha başka tür aşklar, geniş sevdalar için
 Açıldı nefesim, fikrim, canevim
 Hayatta ben en çok babamı sevdim.

Can YÜCEL

5 olumlu- 4 olumsuz - olumlu oranı: %55,55 olumsuz oranı: %44,44

SEVGİLİYE DUYULAN ÖZLEM KONULU ŞİİRLER

HASRET -01 -78,68-

Yüz yıl oldu yüzünü görmeyeli,
belini sarmayalı,
gözünün içinde durmayalı,
aklının aydınlığına sorular sormayalı,
dokunmayalı sıcaklığına karnının.

Yüz yıldır bekliyor beni
bir şehirde bir kadın.

Aynı daldaydık, aynı daldaydık.
Aynı daldan düşüp ayrıldık.
Aramızda yüz yıllık zaman,
yol yüz yıllık.

Yüz yıldır alacakaranlıkta
koşuyorum ardından.

Nazım Hikmet RAN

6 olumlu- 4 olumsuz - olumlu oranı: %60 olumsuz oranı: %40

ÇARESİZ -74,75-

Seni görmediğim günler bir çakır diken büyüyor göz
bebeklerimde
Bir çocuk ağlaması başlıyor, kulaklarımda uzun uzun
Ellerim bir yerlere yapışıyor, kurtaramıyorum
Ya ayaklarım, o benim zavallı ayaklarım
Öyle şaşkın, öyle kararsız, öyle çaresiz ki
Seni görmediğim günler
Karanlıktayım, katran gecelerdeyim
Cehennem misali bir yerdeyim
Bir demir nasıl paslanır, bir elma nasıl çürürse
İşte öyleyim...

Ümit Yaşar OĞUZCAN

8 olumsuz - olumlu oranı: %0 olumsuz oranı: %100

GİZLİCE SEVGİLİM -73,32-

Rüyalar bile geceleri bekler
Gizlice görünmek için
Yüreğimde, saklısında içimin
Gizlice sevgilim

Kimse bilmesin üzgünlüğümü
Taşırım ölümüm gibi bu duyguyu
En gizli kuytularında ömrümün
Bir yer var gizlice sevgilimin uyuduğu

Gizlice sevgilim, yaşam kadar acı
Canımı tutuşturan özlem gibi
Özleyorum derin yokoluşta
Gizlice sevgilimi

Ataol BEHRAMOĞLU

3 olumlu- 2 olumsuz - olumlu oranı: %60 olumsuz oranı: %40

ÜÇÜNCÜ ŞAHSIN ŞİİRİ -71,47-

Gözlerin gözlerime değince
Felaketim olurdu, ağlardım
 Beni sevmiyordun, bilirdim
 Bir sevdiğin vardı, duyardım
Çöp gibi bir oğlan, **ipince**
Hayırsızın biriydi fikrimce
 Ne vakit karşımda görsem
 Öldüreceğimden korkardım
 Felaketim olurdu, ağlardım
 Ne vakit **Maçka'dan** geçsem
Limanda hep **gemiler** olurdu
Ağaçlar kuş gibi gülerdi
 Sessizce bir **cigara** yakardın
 Parmaklarımın ucunu yakardın
Kirpiklerini eğerdin, bakardın
Üşürdüm, içim **ürperirdi**
 Felaketim olurdu, ağlardım
 Akşamlar bir **roman** gibi biterdi
 Jezabel kan içinde yatardı
Limandan bir gemi giderdi
 Sen kalkıp ona giderdin
Benzin mum gibi giderdin
 Sabaha kadar kalırdın
 Hayırsızın biriydi fikrimce
 Güldü mü **cenazeye** benzerdi
 Hele seni kollarına aldı mı
 Felaketim olurdu, ağlardım
 Atilla İLHAN

16 olumsuz - olumlu oranı: %0 olumsuz oranı: %100

HASRET -70,27-

Sevgimi unutmak için seyredirim bir **tabloyu**, bir **mermeri**,
 Ki ne kadar dalsa ruhum yeniden döner geriye:
 Okurum düşününe düşününe okuduğun **şiiirleri**,
 Senin düşününce geçerken üzerlerinde bir sıcaklık kalmıştır
 diye

Fazıl Hüsni DAĞLARCA

1 olumlu- 2 olumsuz - olumlu oranı: %33,33 olumsuz oranı: %66,66

BOŞUNA -69,03-

Sen yoksun...
Boşuna yağıyor **yağmur**...
Birlikte **islanmayacağız** ki...

Boşuna bu **nehir**...
Çırpınıp pırpırlanması...
Kıyısında oturup **göremeyeceğiz** ki...

Uzar uzar gider...
Boşuna yorulur **yollar**...
Birlikte **yürüyemiyeceğiz** ki...

Özlemler de **ayrılıklar** da boşuna
Öyle uzaklardayız...
Birlikte **ağlayamayacağız** ki

Seviyorum seni boşuna...
Boşuna **yaşıyorum**
Yaşamı **bölüşemiyeceğiz** ki...

Atilla İLHAN

5 olumlu- 6 olumsuz - olumlu oranı: %45,45 olumsuz oranı: %54,54

AYIP -68,92-

Kara gözlüm bu ayrılık yetişir,
İki gözüm **pınar** oldu gel gayrı.
Elim değse akan **sular** tutuşur
İçim dışım yanar oldu gel gayrı.

Ayların sırtında yıllar taşındı,
Sanma ki garibi eller düşündü.
Bebekler evlendi,yollar aşındı
Kozalaklar çınar oldu gel gayrı.

Hesap et sen,gurbet ile
Otuz ay tutuldu kolay mı dile?
Hapisler,sürgünler,esirler bile
Sılasına döner oldu gel gayrı.

Gönlüm sende,gözüm yollarda durdu,
Saat isyan etti,**takvim** kudurdu.
Hasret **hançerini** bağrıma vurdu
Yüreciğim kanar oldu gel gayrı.

Emeği boşadır **yuvasız kuşun**...
Nerdeyse **toprağa** degecek başın.
Beni düşünmezsen kendini düşün
Herkes seni kınar oldu gel gayrı.

Abdurrahim KARAKOÇ

14 olumsuz - olumlu oranı:%0 olumsuz oranı: %100

SEN YOKSUN Kİ -68,91-

Gün **çingeneler** gibi **göçebeydi ufukta**,
Çimenler üzerinde yuvarlandığımız gün,
Akarsulardı gittikçe kararan boşlukta;
Sularda yüzünden yayılan tatlı bir hüznün.

Göğe sessizce yükselen ay on dördündeydi;
Gece akasya dalında asılı **gölgeydi**,
Bahtiyar başlarımız aynı penceredeydi!

Hala o **penceredeyim**, lakin sular ölgün;
Sen yoksun ki, vefasız, sularda ay görünsün.

Cahit Sıtkı TARANCI

3 olumlu- 6 olumsuz -olumlu oranı: %33,33 olumsuz oranı:%66,66

BEKLEYECEĞİM -68,28-

Aylar geçip yıllar olsa da
Yıllar geçip zaman dolsa da
Aşkın arzuları beni boğsa da
Bir gün seversin diye bekleyeceğim

Bugün nişanlansan, yarın evlensen
Benden başka binbir kişi sevsen
Hepsiyle ayrı ayrı izdivaç görsen
Bir gün dönersin diye bekleyeceğim

Seni beklemekle geçse de ömrüm
Şu fani dünyada kalmasa günüm
Senden uzakta ölürsem bir gün
Ahirette seni bekleyeceğim...

Ahmet Hamdi Tanpınar

1 olumlu- 7 olumsuz - olumlu oranı: %12,5 olumsuz oranı: %87,5

BİTTİ O SEVDA.. -67,11-

Bitti o sevda kesildi çığlıkları martıların
Su gibi bitti, suya karşıt gibi bitti
İtti kıyıyı adına deniz dediğimiz birşey
Unuttuk ikimiz de her türlü yetinmezliği
Kaybetti kumarda gözlerim
Kaybetti kumarda gözleri.

Bir kuru rüzgarlandı göğüs boşluğumuzda sanki
Uzaklaştı ağaçlar birbirlerinden
Yakınlaştı ağaçlar birbirlerine
Yani her soluk alıp verişimizde bizim
Bir mekik gibi kalbin
Bir mekiki gibi kalbim
İşleyip durdu bu yitikliği yeniden.

Ne kaldı
Farkında mısın bilmem
Gündüzler...
Gündüzler biraz azaldı.

Edip CANSEVER

9 olumsuz - olumlu oranı: %0 olumsuz oranı: %100

GİDEN GELMEZ -66,94-

İşittim ki, benim için **ağlıyormuşsun**,
 Hala adım düşmüyormuş dudaklarından!
 Geçenlerde bir yolcudan beni sormuşsun,
Metruk, ıssız bir manastır gibiymiş odan!
Çamlıklarda tek başına geziyormuşsun,
 Gözyaşların anıyormuş eski günleri...
 Ümidini **siyah ufuklarda** yormuşsun,
 Sanmışsın ki, **giden günler** gelecek geri!

Artık **ela gözlerinin** altı çürümüş,
 Bahçemdeki **kuşlar** gibi susmuş kahkahan!
 Kalbin bir **dal mevsimin hüznü** bürümüş...

Akşamları **son yolcular** geçerken kırdan
 Nazarların dalıyormuş, yıllardan beri
 Bir **seyyahın** bekleniyor gibi haberi!

Yusuf Ziya ORTAÇ

1 olumlu- 11olumsuz - olumlu oranı: %8,33 olumsuz oranı: %91,66

SEN YOKSUN -66,10-

sen yoksun
 deniz yok
 yıldızlar arkadaşım
 ya bu gece harika bir şeyler olsun
 yahut bir bomba gibi
 infilak edecek başım

ağzımda eski mısralar uzanıp kalmışım
 istanbul minareler odamda gibi
 gökyüzü temiz ve parlak
 işte kolkola girmiş en mesut günlerimiz
 muhalif bir rüzgar karşı sahilden

fosforlu ışıklarıyla gökyüzü bir deniz
 havada kanat sesleri
 ve çılgın kokular

deniz yok
 yıldızlar uzaklaşıyor
 ben yine yalnız kalıyorum
 istanbul minareler kaybolmuş
 sen yoksun

Atilla İLHAN

6 olumlu- 4 olumsuz - olumlu oranı: %60 olumsuz oranı: %40

ÖLÜM KONULU ŞİİRLER**ÖLÜM -83,24-**

Ölüm geliyor aklıma birden ölüm
 Bir ağacın gölgesine sarılıyorum

Cemal SÜREYA

1 olumlu- 1 olumsuz - olumlu oranı: %50 olumsuz oranı:%50

ÖLÜM -81,56-

Ölüm; ben onu **çiçeklerle giderken** gördüm.
 Ölüm; ben onu **yaşamları bilerken** gördüm.
 Obur **doymazlıkların** obur **açlıklarında**,
 Ölüm; ben onu, **varlıkları silerken** gördüm.

Ama bir de **yokluğun** ve **yüreğin** önünde;
 Ölüm; ben seni utanç ile titrerken gördüm.

Özdemir ASAF

2 olumlu- 5 olumsuz - olumlu oranı: %28,57 olumsuz oranı: %71,42

ÖLÜ... -79,71-

Bir **sonsuz rüyaya** açılmış gözler
 Yummayın, yummayın kirpiklerini!
 Kim ondan daha çok hayatı özler.
Çağırıyor çağırıyor sevdiklerini.

Gelmiyor, gelmiyor o **yüzler** niçin?
 Kaybolmuş koynunda onlar da hiçin
 Bilmiyor **boyunun ölçüsü** için
 Başının ucuna geldiklerini.

Bilmem ki adını onun kim saklar?
 Şimdiden unutmuş onu **kucaklar**.
 Besbelli üşütür **soğuk topraklar**
 Soymayın, soymayın giydiklerini

Ahmet kutsi TECER

2 olumlu- 6 olumsuz - olumlu oranı: %25 olumsuz oranı: %75

ÖLÜLER -76,28-

Ölüler bağıyor **mezarlarından**;
Yolcular, oturun **taşlarımızda**!
 Onları deviren biziz **toprağa**,
 Biz attık onları böyle **ayağa**;
 Sakın atlamayın **kenarlarından**!
 Ölüler bağıyor mezarlarından...
 Yolcular, uzanın yere upuzun;
 Dayayın taşlara **başlarımızı**!
Tüy yastıklar gibi rahat taşımız,
 Birleşsin bir lahza orda başımız!
 Bizdedir **cevabi** kuruntunuzun;
 Yolcular, uzanın yere upuzun!
 Ben de bir gün böyle **haykıracağım**:
 Yolcular, oturun mezar taşımda!
 Yolcular önümde **fısıldaşacak**,
 Yolcular aşılmaz **yollar** aşacak.
 Taşımı yerlere yatıracağım;
 Ben de bir gün böyle haykıracağım!

Necip Fazıl Kısakürek

4 olumlu- 8 olumsuz - olumlu oranı: %33,33 olumsuz oranı: %66,66

ÖLÜ -71,83-

Hangi mahallede **imam** yok,
 Ben orada öleceğim.
 Kimse görmesin ne kadar güzel,
Ayaklarım, **saçlarım** ve her şeyim.

Ölüler namına, azade ve temiz,
Meçhul denizlerde balık;
Müslüman değil miyim, haşa,
 Fakat istemiyorum, **kalabalık**.
Beyaz kefenler giydirmesinler,
 Sızlamasın **karanlığım** havada.
 Omuzlardan omuzlara geçerken sallanmayayım,
 Ki bütün **azalarım** hülyada.

Hiçbir **dua** yerine getiremez,
 Benim **kainatlardan** uzaklığımı.
Yıkamasınlar vücudumu, yıkamasınlar,
 Çılgınca seviyorum sıcaklığımı...

Fazıl Hüsnü DAĞLARCA

5 olumlu- 8 olumsuz - olumlu oranı: %38,46 olumsuz oranı: %61,53

BİR DE BAKMIŞIM Kİ ÖLMÜŞÜM -70,26-

Bir de bakmışım ki ölmüşüm
Dünya sönmüş başucumda
 Bir türlü gözümden gitmez

Ne **gurbetlere** düşmüşüm
 İsterdim ki **avuçlarımda...**
 Kimse halim sual etmez

Sorma nelerden olmuşum
 Nelere etmişim **veda**
Böceklerle gücüm yetmez

Cahit Sıtkı TARANCI

1 olumlu- 4 olumsuz - olumlu oranı: %20 olumsuz oranı: %80

VAR GİT ÖLÜM -69,95-

Ölüm ardıma düşüp de yorulma
 Var git ölüm bir zaman da gene gel
 Akıbet alırsın komazsın beni
 Var git ölüm bir zaman da gene gel

Şöyle bir vakitler **yiyip içerken**
 Yiyip içip **yaylalarda gezerken**
 Gene mi geldin ben senden kaçarken
 Var git ölüm bir zaman gene gel

Çıkıp boz kurtlayın ulaşamadım
Yalan dünya sana çıkışamadım
 Eşimle dostumla buluşamadım
 Var git ölüm bir zaman da gene gel

Karac'oğlan der ki derdim pek beter
Bahçede bülbüller şakıyıp öter
Anayı atayı dün aldın yeter
 Var git ölüm bir zaman gene gel
 Karacaoğlan

4 olumlu- 4 olumsuz - olumlu oranı: %50 olumsuz oranı: %50

SON BEKLEDİĞİM -68,89-

Ufkumda bulutlar kümelerken kara bahtım,
 Ben her gönül ufkunda doğan sabahtım.
 Devran herkese taslarla zehir sundu da birden
 Ben herkese bir neşe yarattım o zehirden.
 Bir köprü kurup, zulmetin ardında, seherle,
 Bildim gülüp eğlenmeyi ömrümce kederle.
 Alnımdaki her çizgi beyaz bir gece saklar,
 Bir başka şafaktır saçımın gördüğü aklar.
 Farkım ne, emel kaynağı bir körpe çocuktan,
 Mademki henüz gelmedi son yolcum ufuktan?
 Ömrümce neden yılları zincir gibi çektim,
 Mademki bir aşk uğruna can vermeyecektim?
 Bir müjde taşır her gün uzaktan bana rüzgar;
 Elbet gelecek, gelmedi, bir beklediğim var!

Son beklediğim gelmeden, ölsem de yüzünde,
 Devran bulacak yar ile ağıyarı hüzünde.
 İsmim gezecek pembe dudaklarda elemle,
 Gözler dolacak bir çocuk ölmüş gibi nemle,
 Bir günde doğup can veren altın kelebekler,
 Bizden daha genç bir şair öldü diyecekler!
 Faruk Nafiz Çamlıbel

13 olumlu- 11 olumsuz - olumlu oranı: %54,16 olumsuz oranı: %45,83

SESSİZ GEMİ -68,48-

Artık demir almak günü gelmişse zamandan,
 Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan.

Hiç yolcusu yokmuş gibi sessizce alır yol;
 Sallanmaz o kalkışta ne mendil ne de bir kol.

Rıhtımda kalanlar bu seyahatten elemli,
 Günlerce siyah ufka bakar gözleri nemli.

Biçare gönüller. Ne giden son gemidir bu.
 Hicranlı hayatın ne de son matemidir bu.

Dünyada sevilmiş ve seven nafile bekler;
 Bilmez ki, giden sevgililer dönmeyecekler.

Bir çok gidenin her biri memnun ki yerinden.
 Bir çok seneler geçti; dönen yok seferinden

Yahya Kemal BEYATLI

17 olumsuz - olumlu oranı: %0 olumsuz oranı: %100

ÖLÜME YAKIN -65,34-

Akşamüstüne doğru, kış vakti;
 Bir hasta odasının penceresinde;
 Yalnız bende değil yalnızlık hali;
 Deniz de karanlık, gökyüzü de;
 Bir acayip, kuşların hali.

Bakma fakirmişim, kimsesizmişim;
 -Akşamüstüne doğru, kış vakti -
 Benim de sevdalar geçti başımdan.
 Şöhretmiş, kadınmış, para hırsıymış;
 Zamanla anlıyor insan dünyayı.

Ölürüz diye mi üzülüyoruz?
 Ne ettik, ne gördük şu fani dünyada
 Kötülükten gayri?

Ölünce kirlerimizden temizlenir,
 Ölünce biz de iyi adam oluruz;
 Şöhretmiş, kadınmış, para hırsıymış,
 Hepsini unuturuz.

Orhan Veli KANIK

1 olumlu- 15 olumsuz - olumlu oranı: 6,25 olumsuz oranı: %93,75

UNUTMAK -64,31-

Böyle kalacak
 Sahipsiz, açık
 Örtmeye üstünü
 Vaktimiz olmayacak.

Düşünmek bile suç
 Gibi uzak yakınları
 İçlerinde yaşar mı
 Bilgimiz olmayacak.

Yıllarca beraber
 Yalnız saatlerde
 Olsun hatırlanmaz mı
 Cevapsız kalacak.

Kopmuş bağlar
 Sonunda öyle ki
 Neyimizdi kimdi
 Kimsemiz olmayacak.
 Behçet NECATİGİL

10 olumsuz - olumlu oranı: %0 olumsuz oranı: %100

ÖLÜ -63,36-

O şimdi **yalnızdır**.

Anasız,babasız,

Şapkasız,elbisesiz.

Her şeyi arkada bıraktı.

Ne konuşacak **arkadaşı**,

Ne okuyacak **kitabı** var,

Yalnız

Yapayalnız.

Melih Cevdet ANDAY

7 olumsuz - olumlu oranı: %0 olumsuz oranı: %100

EK-2)**AŞK**

(ilahi aşk) – N. F. KISAKÜREK-

Allah, Resûl aşkıyle yandım, bittim, kul oldum

l	l	h	r	s	l	ş	k	y	l	y	n	d	m	b	t	t	m	k	l	l	d	m	
33,3	33,3	5	33,3	5	33,3	3,8	2,5	25	25	25	25	15	25	15	2,5	2,5	25	5	50	33,3	20	33,3	
71,6		71,6			56,3			90			45			55		86,6		476,1/7		68,01			

Öyle zayıfladım ki, sonunda Herkül oldum

y	l	z	y	f	l	d	m	k	s	n	n	d	h	r	k	l	l	d	m		
50	50	10	14,3	2,1	14,3	8,6	14,3	1,4	3,8	25	25	15	3,8	25	2,5	25	33,3	20	33,3		
100		65			68,8			56,3			86,6		376,7/5		75,34						
toplam																		143,35/2		71,67	

Şiirin toplam ortalaması : 143,35/2-----**71,67**

